

ผลของการใช้การบัญชีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องของมูลค่าตามบัญชี
และกำไรสุทธิกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ: หลักฐานเชิง
ประจักษ์จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

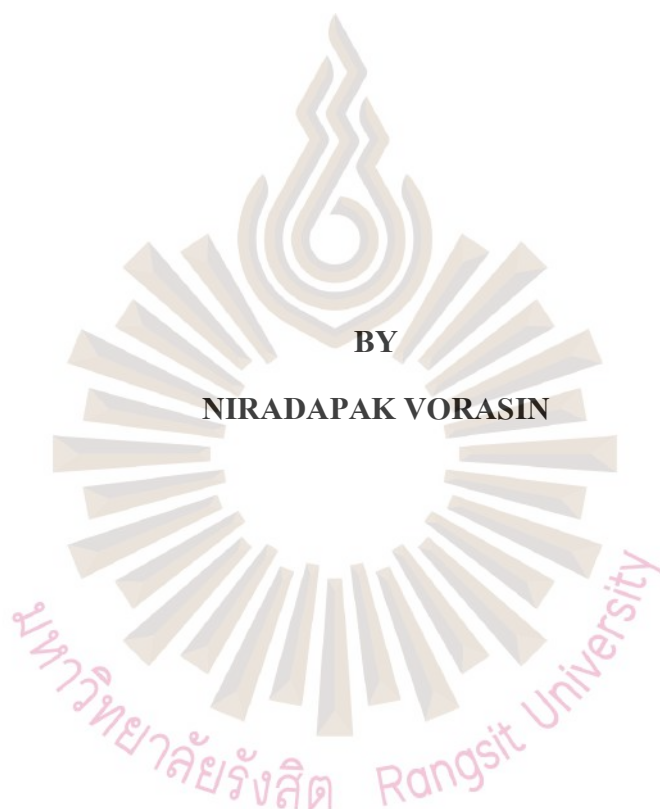

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตาม
หลักสูตรบัญชีมหาบัณฑิต
คณะบัญชี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยรังสิต
ปีการศึกษา 2565

**THE IMPACT OF THE FAIR VALUE ACCOUNTING ON THE RELEVANCE
OF BOOK VALUE AND NET PROFIT ON THE MARKET VALUE OF
COMMON STOCK: EVIDENCE FROM THE STOCK
EXCHANGE OF THAILAND**

**A THESIS SUBMITTED IN PARTIAL FULFILLMENT
OF THE REQUIREMENTS FOR
THE DEGREE OF MASTER OF ACCOUNTANCY
FACULTY OF ACCOUNTANCY**

**GRADUATE SCHOOL, RANGSIT UNIVERSITY
ACADEMIC YEAR 2022**

วิทยานิพนธ์เรื่อง

ผลของการใช้การบัญชีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ
กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากตลาด
หลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

โดย

นิรดาภัก วรสินธุ์

ได้รับการพิจารณาให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต

มหาวิทยาลัยรังสิต

ปีการศึกษา 2565

รศ.ดร.วชิระ บุญเนตร
ประธานกรรมการสอบ

ดร.ภัทรนัชชา โชติคุณากิตติ
กรรมการ

ผศ.ดร.นันทวัฒน์ วิเศษสรรพ
กรรมการและอาจารย์ที่ปรึกษา

บัณฑิตวิทยาลัยรับรองแล้ว

(ผศ. ร.ต. หญิง ดร. วรฉวี สุขสาคร)
คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
5 พฤษภาคม 2566

Thesis entitled

**THE IMPACT OF THE FAIR VALUE ACCOUNTING ON THE RELEVANCE OF
BOOK VALUE AND NET PROFIT ON THE MARKET VALUE OF
COMMON STOCK: EVIDENCE FROM THE STOCK
EXCHANGE OF THAILAND**

by

NIRADAPAK VORASIN

was submitted in partial fulfillment of the requirements
for the degree of Master of Accountancy

Rangsit University
Academic Year 2022

Assoc.Prof. Wachira Boonyanet, Ph.D.
Examination Committee Chairperson

Phatnatcha Chotkunakitti, D.B.A.
Member

Asst.Prof. Nimmual Visedsun, Ph.D.
Member and Advisor

Approved by Graduate School

(Asst.Prof.Plт.Off. Vannee Sooksatra, D.Eng.)

Dean of Graduate School

May 5, 2023

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้เป็นอย่างดีเนื่องมาจากได้รับความอนุเคราะห์จาก ผศ.ดร.นิ่มนวล วิเศษสรรพ อาจารย์ที่ปรึกษาที่ให้ความเอาใจใส่ช่วยเหลือ ให้คำปรึกษา ชี้แนะแนวทาง ให้คำปรึกษาแนะนำ สอนความรู้ คุณค่า เอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ตลอดจนปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนเสร็จสมบูรณ์ รวมทั้งท่านประธานคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ รศ.ดร.วชิระ บุญยเนตร และ ดร.ภัทรณัชชา โชติคุณากิตติกรรมกรสอบวิทยานิพนธ์ ที่ให้ความคิดเห็นและข้อสังเกตอันเป็นประโยชน์จนทำให้การจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้โดยสมบูรณ์ ผู้วิจัยมีความซาบซึ้งและถือเป็นพระคุณอย่างยิ่ง จึงขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

และขอขอบคุณคณาจารย์ ที่ได้ให้ความรู้ความเข้าใจแก่ผู้วิจัย และเจ้าหน้าที่ในสาขาการบัญชีทุกท่านที่ได้ให้ความช่วยเหลือติดต่อประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ได้เป็นอย่างดี

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณบิดามารดา ที่สนับสนุน และขอบคุณเพื่อนๆ ทุกคนที่ให้กำลังใจแก่ผู้วิจัยเสมอมา ทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี

นिरดาภัก วรสินธุ์

ผู้วิจัย

6104410 : นีรดาภัก วรสินธุ์
 ชื่อวิทยานิพนธ์ : ผลของการใช้การบัญชีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ: หลักฐานเชิงประจักษ์จากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
 หลักสูตร : บัญชีมหัพพันทิต
 อาจารย์ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.นิ่มนวล วิเศษสรรพ

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อตรวจสอบผลของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ โดยเปรียบเทียบระหว่างก่อนและหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ฉบับปรับปรุง 2560) ซึ่งเริ่มใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 ศึกษาจากข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวม 261 บริษัท ตั้งแต่ปี 2559-2562 รวมทั้งสิ้น 1,044 รายปีรายบริษัท ใช้สถิติเชิงพรรณนาและวิธีวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม มีความสัมพันธ์และผลกระทบต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ โดยในช่วงหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ผลกระทบของกำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม จะเพิ่มสูงขึ้นในขณะที่ผลกระทบของมูลค่าตามบัญชีที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญลดลง

(วิทยานิพนธ์มีจำนวนทั้งสิ้น 85 หน้า)

คำสำคัญ: มูลค่ายุติธรรม, กำไรสุทธิ, มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ

6104410 : Niradapak Vorasin
 Thesis Title : The Impact of The Fair Value Accounting on The Relevance of Book Value and Net Profit on The Market Value of Common Stock: Evidence from The Stock Exchange of Thailand
 Program : Master of Accountancy
 Thesis Advisor : Asst. Prof. Nimmual Visedsun, Ph.D.

Abstract

This research aimed to examine the effect of application the fair value accounting on the common stock's value relevance of the book value and net profit by comparison between before and after adopting TFRS 13 Fair Value Measurement (Revised 2017) which has been effective since January 1, 2018. The research studied from data of listed company in the Stock Exchange of Thailand, totaling 261 companies from 2016-2019, totaling 1,044 firm-years. Descriptive statistics and multiple regression analysis methods were used for analysis at 95% confidence intervals.

The results showed that book value, net profit, and fair value effect related and effected on the market value of common stock. In the period after the adoption of such financial reporting standards, the impact of net profit and fair value effect increased while the effect of the book value on the market value of common stock decreased.

(Total 85 pages)

Keywords: Book Value, Net Profit, Common Stock

Student's Signature ..... Thesis Advisor's Signature .....

สารบัญ

	หน้า
กิตติกรรมประกาศ	ก
บทคัดย่อภาษาไทย	ข
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญรูป	ช
บทที่ 1	
บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย	3
1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	4
1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย	4
1.5 ขอบเขตการวิจัย	6
1.6 นิยามศัพท์	7
บทที่ 2	
ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	9
2.1 ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง 2560) เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม	10
2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง	23
2.3 บททบทวนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชีและมูลค่ายุติธรรมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน	29
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีการวิจัย	36
3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล	36
3.2 ตัวแบบความสัมพันธ์	38
3.3 ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร	39

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 3	
ระเบียบวิธีการวิจัย (ต่อ)	35
3.4 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย	40
3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล	41
บทที่ 4	
การวิเคราะห์ข้อมูลและผล	43
4.1 การวิเคราะห์การกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลตัวแปรทั้งหมด	43
4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย	45
บทที่ 5	
สรุปผลและข้อเสนอแนะ	57
5.1 สรุปผลการวิจัย	58
5.2 การอภิปรายผลการวิจัย	60
5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย	61
5.4 ข้อจำกัดในการศึกษา	62
บรรณานุกรม	64
ภาคผนวก	69
ประวัติผู้วิจัย	85

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มตัวอย่าง ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2565	37
4.1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม และราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม	44
4.2 ผลการวิเคราะห์สหความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นคู่ ๆ	46
4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 1	47
4.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 2	49
4.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 3	51
4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 4	54

สารบัญรูป

รูปที่

1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

หน้า

6

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในอดีตประเทศไทยมีมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับที่มีการกล่าวถึงการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการวัดมูลค่ารายการสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อการรายงานทางการเงิน รวมทั้งการกำหนดให้กิจการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินและหนี้สินทางการเงินของกิจการ เหตุผลที่สำคัญที่สภาวิชาชีพบัญชีสนับสนุนให้ใช้มูลค่ายุติธรรม คือ ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) โดยเฉพาะกลุ่มผู้ใช้ข้อมูลที่เป็นนักลงทุน อย่างไรก็ตามสิ่งที่ต้องคำนึงถึงในการจัดทำและนำเสนองบการเงิน คือประโยชน์ที่จะได้รับกับต้นทุนข้อมูลที่เกิดขึ้น เพราะหากมูลค่ายุติธรรมสามารถสะท้อนมูลค่ากิจการที่แท้จริงได้ดีกว่าการใช้ราคาทุน นักลงทุนสามารถตัดสินใจลงทุนในหุ้นสามัญของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ราคาตลาดของหุ้นสามัญจะขึ้นอยู่กับมูลค่ากิจการ ดังนั้น หลักฐานเชิงประจักษ์ที่จะแสดงให้เห็นถึงความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของรายการทางบัญชีที่แสดงด้วยมูลค่ายุติธรรม จะช่วยสนับสนุนการใช้มูลค่ายุติธรรม เมื่อเริ่มนำวิธีมูลค่ายุติธรรมมาใช้ในการรายงานทางการเงิน พบว่ามีความสับสนและความเข้าใจไม่ตรงกันทั้งในด้านผู้ทำงบการเงินและผู้สอบบัญชี ด้วยคำจำกัดความและวิธีการที่จะได้มาซึ่งมูลค่ายุติธรรมยังไม่ชัดเจนเพียงพอที่จะทำให้การแสดงผลมูลค่ายุติธรรมในงบการเงินเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการบังคับใช้ (ศิลปพร ศรีจันทเพชร, 2559) เมื่อไม่สามารถหาราคาอ้างอิงที่จะต้องนำมาใช้วัดมูลค่ายุติธรรมได้ จึงมีคำถามจากผู้ที่ต้องการรู้มูลค่ายุติธรรมที่จะซื้อจะขายนั้นๆ ว่าจะต้องวัดอย่างไรถึงจะเหมาะสม และนำเชื่อถือได้และยุติธรรม จึงเป็นที่ถกเถียงกันอย่างมาก โดยเฉพาะมีบางประเทศที่กำลังพัฒนา (สุรกิจ วงศ์คำปี, 2553) เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวจึงมีการแก้ไขมาตรฐานการบัญชีที่มีการกล่าวถึงมูลค่ายุติธรรมในหลายครั้งจนถึงครั้งล่าสุดได้มีการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

คณะกรรมการกำหนดมาตรฐานการบัญชีโดยสภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้ประกาศมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

เพื่อให้การปฏิบัติการทางบัญชีเกี่ยวกับการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สินเป็นไปในแนวทางเดียวกันและเป็นที่ยอมรับได้ในการแสดงรายการในงบการเงิน รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลในหมายเหตุประกอบงบการเงินโดยมาตรฐานฯ ฉบับนี้ จะมีผลบังคับใช้เริ่มตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2561 แต่การปฏิบัติตามมาตรฐานฯ ดังกล่าว อาจก่อให้เกิดปัญหากับผู้ทำบัญชีและผู้มีส่วนได้เสีย กลุ่มอื่นที่อาจประสบปัญหาการวัดมูลค่ายุติธรรมของรายการสินทรัพย์และหนี้สิน เนื่องจากความไม่สม่ำเสมอในการนำหลักการการวัดที่จะต้องเป็นไปตามที่มาตรฐานกำหนดไปใช้ในการปฏิบัติ เช่น ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรมของที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เป็นต้น (วิศรุต ศรีบุญนาท, ภาวิณี มะโนวรรณ, และณัฐชานนท์ โกมุตพุฒิพงศ์, 2555) ทั้งนี้เพราะการอ้างอิงจากราคาตลาดหรือที่รู้จักกันทั่วไปในนามของราคากลาง อาจไม่สามารถสะท้อนถึงมูลค่าทางเศรษฐกิจของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ ณ ขณะนั้น ได้เป็นอย่างดี ซึ่งอาจทำให้ที่ดินที่เหมือนกันของกิจการหนึ่งแตกต่างไปของอีกกิจการหนึ่ง รวมทั้งอาคารและอุปกรณ์ก็ไม่สามารถหาราคากลางมาใช้ในการอ้างอิงได้ ปัญหาในการวัดมูลค่ายุติธรรมจึงเป็นประเด็นของต้นทุนของข้อมูลรวมทั้งความเชื่อถือได้ของข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม ในขณะเดียวกันประโยชน์ที่ได้รับยังไม่ชัดเจน แม้ว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินจะได้กำหนดวิธีการคำนวณมูลค่ายุติธรรมซึ่งหลักทางเศรษฐศาสตร์ในการวัดมูลค่า แต่จะเห็นว่าวิธีการที่กำหนดตั้งอยู่บนข้อสมมติจำนวนมากที่ต้องใช้ในการวัดมูลค่า รวมถึงการวัดมูลค่ายุติธรรมที่อ้างอิงราคาตลาดที่ไม่ใช่การวัดมูลค่าของเฉพาะกิจการใดกิจการหนึ่ง ซึ่งสินทรัพย์และหนี้สินบางอย่างอาจไม่มีหรือมีรายการในตลาดที่สังเกตได้ แต่สภาวิชาชีพบัญชีฯ ยังคงให้การสนับสนุนการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมโดยให้เหตุผลว่าจะทำให้การวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อแสดงในงบการเงินมีความโปร่งใส และช่วยให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ (Relevance) ของผู้ใช้งบการเงินมากกว่าการใช้ราคาทุนเดิม (Historical Cost) (สภาวิชาชีพบัญชี, 2560) โดยสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้ให้คำจำกัดความซึ่งเป็นความหมายใหม่ของคำว่า “มูลค่ายุติธรรม” ไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง มูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) กำหนดไว้เป็นราคาที่จะได้รับเมื่อขายสินทรัพย์หรือเป็นราคาที่จ่ายในการโอนหนี้สินสำหรับรายการปกติระหว่างผู้มีส่วนร่วมในตลาด ณ วันที่มีการวัดมูลค่า ทั้งนี้การออกมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ลดความซับซ้อนและมีกำหนดวิธีการวัดมูลค่ายุติธรรมของรายการสินทรัพย์และหนี้สินที่ได้กล่าวไว้ในมาตรฐานการบัญชีฉบับอื่นๆ เพื่อให้มีมาตรฐานในการวัดแบบเดียวกัน โดยมุ่งเน้นการกำหนดเฉพาะวิธีการวัดมูลค่ายุติธรรมเท่านั้น ซึ่งจะไม่ได้รวมถึงการกำหนดลักษณะของรายการที่จะต้องแสดงหรือการวัดด้วยมูลค่ายุติธรรม 2) เพื่อเพิ่มความโปร่งใสในการจัดทำงบการเงิน โดยปรับปรุงแนวทางการเปิดเผยข้อมูลการวัดมูลค่ายุติธรรมให้มีความชัดเจนและเข้าใจง่าย 3) เพื่อให้มาตรฐานการบัญชีของไทยมีความสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่าง

ประเทศที่มีการใช้แพร่หลายในยุโรป และมาตรฐานการบัญชีของสหรัฐอเมริกา (สภาวิชาชีพบัญชี, 2560)

ดังนั้น การบังคับใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมสำหรับรายการสินทรัพย์ และหนี้สิน ตามที่สภาวิชาชีพได้กำหนดไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะทำให้งบการเงินเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจทางเศรษฐกิจมากขึ้นหรือดีกว่าวิธีราคาทุน จึงเป็นประเด็นการศึกษาที่น่าสนใจ โดยเฉพาะในประเด็นของความเสี่ยงของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของข้อมูลทางบัญชีที่สำคัญ 2 ข้อมูล ได้แก่ มูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ที่แสดงในงบการเงิน ซึ่งอาจจะได้รับผลกระทบจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการวัดมูลค่าสินทรัพย์ และหนี้สิน ทั้งที่รายงานในส่วนกำไรสุทธิ และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น เพื่อเป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ในการสนับสนุนข้อดีของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการทำให้การรายงานฐานะการเงิน และผลการดำเนินงานของกิจการมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ และมีความเป็นตัวแทนอันเที่ยงตรงมากกว่าการใช้ราคาทุนในอดีต ซึ่งจะทำให้งบการเงินให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มากขึ้น

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

1.2.2 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม

1.2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม

1.2.4 เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยในช่วงระยะเวลาก่อน (ปี 2559-2560) และหลัง (ปี 2561-2562) การใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

1.3 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1.3.1 ผลงานวิจัยที่ได้จะให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่า การนำมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) มาใช้ ทำให้งบการเงินสามารถให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนได้ดีขึ้น

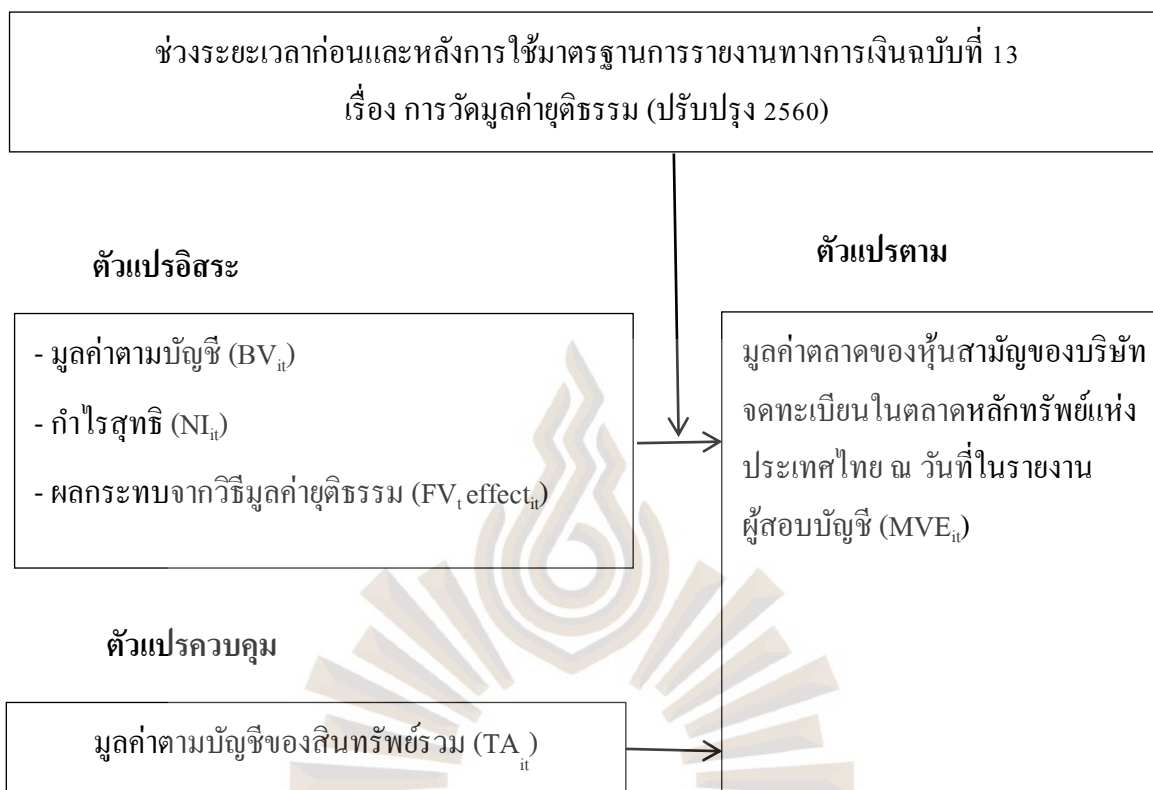
1.3.2 ผลการวิจัยที่ได้จะเป็นฐานข้อมูลทางวิชาการเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ซึ่งสามารถพัฒนาต่อยอดการวิจัยในขั้นสูงต่อไป

1.4 กรอบแนวคิดการวิจัย

มูลค่ายุติธรรมเป็นการประมาณราคาของรายการที่จะเกิดขึ้นในสถานการณ์ที่เป็นปกติของการขายหรือโอนเพื่อจ่ายชำระหนี้ระหว่างผู้ร่วมตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า และเมื่อรายการที่จะเกิดขึ้นชนิดเดียวกันไม่สามารถวัดมูลค่ายุติธรรมได้ ให้กิจการใช้เทคนิคการประเมินมูลค่า โดยใช้วิธีอื่นที่สามารถใช้ข้อมูลที่สามารถสังเกตได้ที่มีความเกี่ยวข้องให้มากที่สุด และลดการใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้น้อยที่สุด เนื่องจากการวัดมูลค่ายุติธรรมเป็นการอ้างอิงราคาตลาด แต่ในวิธีการบัญชีมูลค่ายุติธรรม การใช้ราคาทุนเดิมก็ยังเป็นการใช้สำหรับการรับรู้รายการเริ่มแรก เพราะถือว่าเป็นมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน ณ วันที่เกิดรายการ แต่เมื่อเวลาผ่านไปด้วยปัจจัยทางด้านเศรษฐกิจจึงทำให้มูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่จริง ณ เวลาใดเวลาหนึ่งเปลี่ยนแปลงไปจากราคาทุนเดิมหรือมูลค่าตามบัญชี การบัญชีมูลค่ายุติธรรมจึงช่วยให้กิจการสามารถแสดงมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์และหนี้สิน ให้แสดงอยู่ในมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นงวดพร้อมกับการเปิดเผยข้อมูลของการวัดมูลค่ายุติธรรมดังกล่าวเพื่อความชัดเจนและเข้าใจแก่ผู้ใช้งบการเงิน ด้วยหลักการและเหตุผลที่ว่ามูลค่ายุติธรรมเป็นมูลค่าที่สะท้อนให้เห็นถึงมูลค่าเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริงของสินทรัพย์และหนี้สิน การบัญชีมูลค่ายุติธรรมจึงเข้ามามีบทบาทในการแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ และการวัดผลประกอบการ ในการวัดมูลค่ายุติธรรมได้มีการกำหนดลำดับชั้นไว้ 3 ระดับ ตามที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น โดยผู้ลงทุนส่วนใหญ่จะให้ความเชื่อมั่นในลำดับชั้นที่ 1 และลำดับที่ 2 (ดวงพร จันทรเสงี่ยม, 2557) ส่วนลำดับที่ 3 นักลงทุนจะต้องอาศัยข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการตัดสินใจ ได้แก่ ข้อมูลคุณภาพกำไร กระแสเงินสดอิสระหรือข้อมูลเชิงคุณภาพในการบริหารกิจการเป็นต้น (นันทวล วิเศษสรรพ และวัฒน์ รัมมะพ้อ, 2563) พฤติกรรมการใช้ข้อมูลในการตัดสินใจของนักลงทุนซึ่งสามารถพิจารณาได้จากการความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาหลักทรัพย์กับข้อมูลทางการบัญชีและข้อมูลเชิงคุณภาพของกิจการตามที่กล่าวไว้ข้างต้น

จำเป็นต้องนำทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุน และทฤษฎีการส่งสัญญาณ มาใช้ประกอบการพิจารณาองค์ประกอบต่าง ๆ ร่วมด้วย เพื่อนำไปสู่การจำลองความสัมพันธ์ที่ใช้ในการทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบดังกล่าว ซึ่งจากหลักการเหตุผลของการวิจัยฉบับนี้ให้ความสำคัญต่อผลกระทบของการบังคับใช้มูลค่ายุติธรรมในการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์กับกำไรสุทธิ และมูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญ ในงบแสดงฐานะทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งจัดอยู่ในประเภทของกิจการที่มีส่วนได้เสียสาธารณะ กล่าวได้ว่าผลกระทบที่เกิดขึ้นนั้นจะมีรายการทั้งที่เกิดขึ้นในสภาพปกติ และไม่ได้เกิดขึ้นเป็นประจำที่ส่งผลต่อกำไรสุทธิประจำปี และกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ทำให้มูลค่าตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นสามัญเปลี่ยนแปลงไป ดังนั้นเพื่อให้สามารถตรวจสอบผลกระทบดังกล่าวได้ชัดเจนยิ่งขึ้นภายหลังการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จึงใช้ความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ข้อมูลของมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และมูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวมมาเป็นตัววัดผลกระทบโดยเปรียบเทียบก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ในส่วนของผลกำไรขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น จะเป็นตัวแปรต้นในตัวแบบความสัมพันธ์ ซึ่งจากผลการวิจัยในอดีตหลายฉบับได้ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม และผลกำไรขาดทุนจากมูลค่ายุติธรรมในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น กับข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ผลการตรวจสอบที่ได้จะเป็นหลักฐานที่สนับสนุนประโยชน์ของข้อมูลมูลค่ายุติธรรมในการตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจ แสดงถึงความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของข้อมูลได้ดีกว่าการใช้วิธีราคาทุนในอดีต ซึ่งผู้วิจัยสังเคราะห์แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องขึ้นเป็นกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย นำเสนอเป็นแผนภาพได้ดังนี้

รูปที่ 1.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย

1.5 ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะศึกษาจากกลุ่มประชากรเป้าหมาย ที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่มีการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่องมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ในการวัดมูลค่าเพื่อการรายงานสินทรัพย์และหนี้สินในงบการเงิน ยกเว้น กลุ่มสถาบันการเงินธุรกิจการประกันภัย และกองทุนรวมต่าง ๆ โดยช่วงการศึกษาจะแบ่งเป็นช่วงแรกของการประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) คือในช่วง ปี 2559-2560 ช่วงระยะเวลาต่อมาหลังประกาศมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง มูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) คือในช่วง ปี 2561-2562 และในภาพรวมทั้งหมด 4 ปี คือ ในช่วงปี 2559-2562

1.6 นิยามศัพท์

คำนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัยนี้ เป็นการให้ความหมายคำศัพท์ต่างๆ ที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการอธิบายตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ซึ่งได้จากแหล่งข้อมูลต่าง ๆ รวมทั้งที่กำหนดขึ้นเอง ดังนี้

<p>มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (Market Value of Common Stock)</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>มูลค่าตามราคาตลาดของหลักทรัพย์จดทะเบียนที่คำนวณได้จากผลคูณของราคาปิดของหุ้นสามัญกับจำนวนหุ้นจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)</p>
<p>มูลค่าตามบัญชี (Book Value)</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สุทธิ ที่คำนวณได้จากผลต่างของสินทรัพย์รวมกับหนี้สินรวม ซึ่งเท่ากับราคาตามบัญชีของส่วนของผู้ถือหุ้นทั้งหมดที่บริษัทออกจำหน่ายและเรียกชำระแล้ว โดยคำนวณ ณ วันสิ้นสุทธรอบระยะเวลาการรายงานของแต่ละปี (ในกรณีที่กิจการมีการออกหุ้นบุริมสิทธิ มูลค่าตามบัญชีจะไม่รวมมูลค่าตามบัญชีของหุ้นบุริมสิทธิ) (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565)</p>
<p>กำไรสุทธิ (Net Profit)</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>ผลการดำเนินงานของกิจการสำหรับปี แสดงในงบกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ จำนวนจากผลต่างระหว่างรายได้รวมหักค่าใช้จ่ายรวมที่เกิดขึ้นในรอบระยะเวลาเดียวกัน หักภาษีเงินได้นิติบุคคล โดยไม่รวมองค์ประกอบของกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2562)</p>
<p>ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม (Total Asset)</p>	<p>หมายถึง</p>	<p>ยอดรวม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลาการรายงานของรายการสินทรัพย์ทั้งหมดของกิจการที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2562)</p>

ผลกระทบจากวิธี หมายถึง รายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไปใน
มูลค่ายุติธรรม กำไรหรือขาดทุน อันเป็นผลจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม
(Fair Value ประกอบด้วย ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์
Effect) กำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัย
สำหรับ โครงการผลประโยชน์พนักงาน กำไรขาดทุนจากการ
เปลี่ยนแปลงค่าบการเงินของหน่วยงานต่างประเทศ ผลกำไรขาดทุน
จากการวัดมูลค่าตราสารทุน และกำไรขาดทุนที่มีประสิทธิผลจาก
เครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด (สภาวิชาชีพบัญชีฯ,
2562)

บทที่ 2

ทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง / ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุน (Efficient Market Hypothesis) (Fama, 1970) และทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) (Spence, 1973) และแนวคิดเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าของข้อมูลทางบัญชี สำหรับบททบทวนงานวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้อง เป็นการรวบรวมสรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของกำไรสุทธิและมูลค่าตามบัญชี รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อรายการบัญชีที่ใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมเพื่อการรายงาน ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับมูลค่ายุติธรรมไว้ดังนี้

2.1 ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

2.1.1 ความเป็นมาและความหมายของมูลค่ายุติธรรม

2.1.2 หลักการการวัดมูลค่ายุติธรรม

2.1.3 การเปิดเผยข้อมูลการวัดมูลค่ายุติธรรม

2.1.4 ข้อดีและข้อเสียของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุน (Efficient Market Hypothesis)

2.2.2 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าของข้อมูลทางการบัญชี (Value Relevance of Accounting Information)

2.3 บทบาทงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชี และมูลค่ายุติธรรมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

2.3.1 ความเกี่ยวข้องในมูลค่าของหุ้นสามัญของข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance)

2.3.2 ผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

2.1 ประเด็นสำคัญของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

2.1.1 ความเป็นมาและความหมายของมูลค่ายุติธรรม

จากวิกฤตการณ์ทางการเงินที่เกิดขึ้นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศตลอดช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา ส่งผลให้มีการปรับปรุงแนวทางการวัดมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สิน โดยเปลี่ยนมาใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมแทนการใช้วิธีราคาทุนในอดีต เพื่อให้งบการเงินสะท้อนมูลค่าเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริงของกิจการและ มีความโปร่งใส ส่งผลกระทบต่อคุณภาพของงบการเงินในการให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินได้มากขึ้น (อัมพร เทียงตระกูล, 2552; สุรกิจ คำวงปิ่น, 2553; Hodder, Hopkins, & Schipper, 2014) ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเป็นลักษณะเชิงคุณภาพของรายงานทางการเงิน ตามกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน (สภาวิชาชีพบัญชี, 2560) สภาวิชาชีพบัญชีในพระบรมราชูปถัมภ์ได้กำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) เพื่อให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 13 (ปรับปรุง ค.ศ. 2017) และบังคับใช้กับบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย รวมทั้งบริษัทมหาชนที่อยู่นอกตลาด และกลุ่มบริษัท เริ่มตั้งแต่วรอบระยะเวลาบัญชีที่เริ่มหรือหลังวันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป

เดิมก่อนที่จะมีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) การบันทึกบัญชีสินทรัพย์ และหนี้สินที่ใช้กันโดยทั่วไปจะใช้หลักการราคาทุนเดิม (Historical Cost) ที่ให้ความสำคัญต่อการมีหลักฐานอันเที่ยงธรรมของการรายงานงบการเงิน มุ่งเน้นความเชื่อถือได้และพิสูจน์ได้ เนื่องจากราคาทุนเดิมเป็นราคาที่มีหลักฐานแสดงถึงที่มาของการเกิดรายการ ข้อโต้แย้งที่มีต่อการใช้ราคาทุนเดิม คือเมื่อเวลาผ่านไปการใช้ราคาทุนเดิม ทำให้งบการเงินไม่สามารถสะท้อนถึงมูลค่าที่มีอยู่จริงของสินทรัพย์และหนี้สิน ณ เวลาใด

เวลาหนึ่ง และมีผลต่อการวัดกำไรของกิจการ ซึ่งจะทำให้ความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของผู้ใช้งบการเงินลดลง ต่อมาในปี 2552 เกิดแนวคิดเกี่ยวกับการนำมูลค่ายุติธรรมมาใช้ ซึ่งมีเหตุผลสนับสนุนว่าจะทำให้งบการเงินนั้นสามารถให้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้ดีกว่า แต่การใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมอาจเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ กรณีที่ไม่สามารถหาราคาตลาดอ้างอิงได้ (สุรกิจ คำวงปิ่น, 2553) ดังนั้นคณะกรรมการกำหนดมาตรฐานระหว่างประเทศ (IASB) จึงเริ่มศึกษาวิจัยเกี่ยวกับแนวคิดการวัดมูลค่ายุติธรรมและปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีที่มีอยู่เดิม ซึ่งมีผลให้สภาวิชาชีพบัญชีในประเทศไทยต้องรับแนวคิดดังกล่าวมาใช้ในการปรับปรุงมาตรฐานการบัญชีหลายฉบับ ในช่วงปี 2552-2557 ซึ่งเกี่ยวข้องกับการรับรู้และการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน เช่น ทางเลือกในการใช้ราคาที่ดีใหม่ของที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 16) การด้อยค่าของสินทรัพย์ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 36) การวัดมูลค่าหนี้ ณ ปัจจุบันเมื่อมีการเปลี่ยนแปลงสัญญาในการปรับโครงสร้างหนี้ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 34) การใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมกับเงินลงทุนในตราสารหนี้และตราสารทุน (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 40) การวัดค่าความนิยมที่เกิดจากการรวมธุรกิจ (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 3) และการให้ข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน (มาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 32) ต่อมาคณะกรรมการมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ได้สังเกตเห็นปัญหาในทางปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดมูลค่ายุติธรรม และวิธีการบัญชีมูลค่ายุติธรรมที่จะนำไปใช้กับสินทรัพย์ประเภทต่าง ๆ และหนี้สิน จึงได้ออกมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 (ปรับปรุงค.ศ. 2017) เพื่อให้ลดปัญหาในทางปฏิบัติ และสามารถนำหลักการต่างๆ ไปประยุกต์ใช้ในทางปฏิบัติได้กับสินทรัพย์และหนี้ทุกประเภท โดยกำหนดความหมายของนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้อง แนวทางการวัดมูลค่ายุติธรรม และการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญ รวมไปถึงการยกเลิกแนวทางการคำนวณหรือการหามูลยุติธรรมในมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับมูลค่ายุติธรรมฉบับเดิม ซึ่งเป็นเหตุให้สภาวิชาชีพบัญชี จำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 นี้ขึ้นมา แต่อย่างไรก็ยังมีกรกล่าวถึงปัญหาในทางปฏิบัติในประเด็นข้อผิดพลาดของการวัดมูลค่ายุติธรรมซึ่งเป็นปัญหาของกิจการที่เกิดจากความเห็นต่างในผู้ร่วมตลาดรวม รวมทั้งความไม่แน่นอนของมูลค่ายุติธรรมที่สังเกตได้จากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาและส่งผลให้ต่อธุรกรรมซื้อขายหลักทรัพย์ของกิจการก่อให้เกิดผลกระทบต่อคุณภาพกำไร (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2552)

ในช่วงที่ผ่านมามีหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแลการรายงานงบการเงิน ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ของสถาบันการเงินได้สนับสนุนให้คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ (International Accounting Standard Board: IASB) และคณะกรรมการมาตรฐานการบัญชี

ของสหรัฐอเมริกา (Financial Accounting Standard Board: FASB) มีการพิจารณาทบทวนมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับสถาบันการเงิน เช่น มาตรฐานการบัญชีระหว่างประเทศ ฉบับที่ 39 เรื่อง การรับรู้และการวัดมูลค่าตราสารทางการเงิน (International Accounting Standard 39: Financial Instruments - Recognition and Measurement) และมาตรฐานการบัญชีที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกบัญชีด้วยมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Accounting) เป็นต้น (ธนาคารแห่งประเทศไทย, 2554) ต่อมาเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ.2543 คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีของประเทศสหรัฐอเมริกา (FASB) จึงได้ออกแถลงการณ์แนวคิดการบัญชีการเงิน ฉบับที่ 7 เรื่องการใช้ข้อมูลกระแสเงินสดและมูลค่าปัจจุบันในการวัดค่าทางบัญชี ซึ่งปรากฏว่ามีการกำหนดความหมายของ มูลค่ายุติธรรม เช่นเดียวกัน โดยกล่าวว่ามูลค่ายุติธรรมเป็นจำนวนเงินที่ได้รับจากการขาย หรือจำนวนเงินที่จ่ายไปเพื่อซื้อสินทรัพย์ในขณะใดขณะหนึ่ง หรือจำนวนเงินที่จ่ายชำระหนี้ในขณะนั้น โดยผู้ทำรายการทั้งสองฝ่ายจะมีความเต็มใจ ไม่ได้ถูกบังคับที่จะใช้ราคาที่ตกลงกัน โดยต้นทุนของการทำรายการไม่ถือเป็นส่วนหนึ่งของมูลค่ายุติธรรม ซึ่งจะเห็นว่ามีความคล้ายคลึงกันกับที่กล่าวมาข้างต้น ต่อมาในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2006 (พ.ศ.2549) คณะกรรมการฯ (FASB) ได้ออกมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 157 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (Fair Value Measurement) ถือเป็นครั้งแรกของการกำหนดมาตรฐานการบัญชี สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรม และได้มีการปรับคำนิยามให้เหมือนกับคำนิยามที่กำหนดโดยคณะกรรมการมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ (IASB) (ธุรกิจวงส์คัมปีน, 2553) ในส่วนของประเทศไทย ได้ประกาศใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (TFRS 13) เป็นครั้งแรกโดยให้เริ่มใช้หลังวันที่ 1 มกราคม พ.ศ.2558 เป็นต้นไป ซึ่งอ้างอิงตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ศิลาพร ศรีจันเพชร, 2559) และได้มีการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) โดยให้เริ่มใช้หลังวันที่ 1 มกราคม 2561 เป็นต้นไป

ความหมายของคำว่า “มูลค่ายุติธรรม” ตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) กล่าวว่า “เป็นมูลค่าที่จะได้รับจากการขายสินทรัพย์หรือจะจ่ายเพื่อโอนหนี้สินในรายการที่จะเกิดขึ้นในสภาพปกติ ระหว่างผู้มีส่วนร่วมในตลาด ณ วันที่วัดมูลค่า” (สภาวิชาชีพบัญชี, 2560, น. 5) จากความดังกล่าวจะเห็นว่าแนวคิดของการกำหนดมูลค่ายุติธรรม เป็นแนวคิดราคาออก (Exit Price Concept) (Tweedie อ้างถึงใน ธุรกิจวงส์คัมปีน, 2553) โดยมีข้อสมมติว่าการซื้อขายสินทรัพย์ หรือการจ่ายเพื่อโอนหนี้สิน เป็นรายการธุรกิจที่เกิดขึ้นในตลาดที่ให้ประโยชน์มากที่สุดที่ทำให้กิจการได้รับเงินจากการขายสินทรัพย์มาก

ที่สุดหรือจ่ายโอนชำระหนี้ในจำนวนน้อยที่สุด ซึ่งต้องเป็นตลาดที่ผู้ขายและผู้ซื้อเข้าถึงได้ และผู้มีส่วนร่วมตลาดซึ่งหมายถึงผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องใช้มูลค่ายุติธรรม เมื่อต้องการจะกำหนดราคาของสินทรัพย์หรือหนี้สิน (สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น, 2553) จากความหมายและข้อสมมติดังกล่าว มูลค่ายุติธรรมจะเกี่ยวข้องกับองค์ประกอบด้านผู้ซื้อและผู้ขายที่มีส่วนรวมในตลาดในสภาพของตลาดปกติ สรุปได้ดังนี้

1) เป็นการกำหนดมูลค่าในสภาพปกติ หมายถึง การซื้อสินทรัพย์หรือการจ่ายโอนหนี้สิน เป็นรายการทางธุรกิจที่ไม่ได้เกิดขึ้นจากเหตุการณ์การเลิกกิจการ หรืออยู่ภายใต้สภาพการถูกบังคับ

2) ผู้มีส่วนรวมในตลาด หมายถึง ผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดจะต้องมีความต้องการในการใช้มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ในการวัดมูลค่าเพื่อซื้อหรือโอน โดยมีความเป็นอิสระต่อกัน มีข้อมูลเพียงพอที่จะทำการตัดสินใจ สามารถและเต็มใจที่เข้าสู่รายการสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินนั้นๆ

3) ตลาดที่ผู้ซื้อและผู้ขายจะทำการรายการทางธุรกิจ ต้องเป็นตลาดที่ให้ประโยชน์มากที่สุดภายหลังจากที่ได้พิจารณาต้นทุนของรายการธุรกิจ และต้นทุนของการขนส่ง

2.1.2 หลักการวัดมูลค่ายุติธรรม

การวัดมูลค่ายุติธรรมจะรวมถึงสินทรัพย์ทางการเงิน เช่น เงินลงทุนในตราสารหนี้ และสินทรัพย์ที่มีใช้สินทรัพย์ทางการเงิน เช่น ที่ดิน เป็นต้น โดยอ้างอิงจากราคาซื้อขายในตลาดที่มีการซื้อและการขายได้คล่องคล่อง ราคาตลาดนั้นต้องสามารถให้ข้อมูลได้เพียงพอ ซื้อขายได้คล่อง และสามารถเชื่อถือได้ และยุติธรรมกับทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายผู้ขายและผู้ซื้อ ซึ่งทั้งสองต้องพร้อมใจกันจะซื้อจะขายด้วยราคาที่พอใจทั้งสองฝ่าย (สุรกิจ วงศ์คำปี, 2553) ทั้งนี้ การวัดมูลค่ายุติธรรมนี้จะนำมาถือปฏิบัติทั้งในกรณีการวัดมูลค่าเมื่อเริ่มแรก (Initial Measurement) และการวัดมูลค่าในภายหลัง (Subsequent Measurement) ตามที่มาตรฐานการบัญชีอื่นกำหนด แนวคิดเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรมนี้จึงมีความสำคัญมากเนื่องจากการถือหุ้นสามัญของบริษัทในรูปของเงินลงทุนจะต้องรายงานในงบแสดงฐานะการเงินจำเป็นต้องแสดงราคาตามบัญชี ณ วันสิ้นงวดบัญชีด้วยมูลค่ายุติธรรม

ทวี ทวีแสงสกุลไทย (2561) ได้กล่าวถึงปัจจัยที่ผู้ใช้งบการเงินต้องคำนึงถึงเมื่อกิจการจะต้องวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หรือหนี้สิน เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของการวัดมูลค่า

ยุติธรรม (Fair Value) ที่กำหนดไว้ในมาตรฐานในกรณีที่ไม่มิตลาดหลัก ซึ่งจะต้องเป็นตลาดที่สามารถให้ข้อสมมติในการกำหนดราคามูลค่ายุติธรรมและต้องเป็นตลาดที่ผู้ซื้อหรือผู้ขายซึ่งทั้งสองฝ่ายคาดว่าจะได้มูลค่าที่สูงสุด เช่น ผู้ขายจะสามารถได้ผลประโยชน์มากที่สุด ผู้ซื้อหรือโอนจ่ายชำระหนี้ได้น้อยที่สุด ส่วนสินทรัพย์ที่ได้มาจากการซื้อขายต้องคำนึงถึงการใช้งานของสินทรัพย์นั้นด้วยว่าเมื่อซื้อมาแล้วจะได้รับประโยชน์สูงสุดหรือไม่ และมีค่าใช้จ่ายในการทำรายการน้อยที่สุด (Most Advantageous Market) และทางด้าน FASB ได้กล่าวถึงการวัดมูลค่ายุติธรรมในแม่บทการบัญชี ฉบับที่ 7 ของประเทศสหรัฐอเมริกา มีวัตถุประสงค์ให้ใช้กระแสเงินสดเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่ายุติธรรมเป็นเกณฑ์ในการวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน โดยมีอยู่ 3 ประเด็นคือ

- 1) แนะนำให้กิจการใช้วิธีกระแสเงินสดที่คาดว่าจะเกิดขึ้น โดยมีเทคนิคการวัดกระแสเงินสดในอนาคตให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการประมาณมูลค่ายุติธรรมในแต่ละช่วง
- 2) จะเป็นการใช้มูลค่ายุติธรรมของปัจจุบันเป็นตัวแทนรายการราคาของมูลค่ายุติธรรมในการรับรู้รายการเมื่อเริ่มแรก และยังสามารถใช้เป็นการวัดมูลค่ายุติธรรมในปัจจุบันได้ในระยะเวลาถัดไป
- 3) การวัดมูลค่าของหนี้สิน จะเป็นตัวกำหนดถึงสถานะภาพของกิจการ ว่ากิจการมีความสามารถในการชำระหนี้ได้ ซึ่งแสดงให้เห็นถึงสภาพคล่องในการชำระหนี้ (สุรกิจ วงศ์คำปิ่น, 2553)

นอกจากนี้ สุรกิจ วงศ์คำปิ่น (2553) ยังได้อธิบายสรุปในเรื่องเดียวกันนี้ว่าในการวัดมูลค่ายุติธรรมจำเป็นต้องมีการวัดที่มีความสม่ำเสมอ (Consistency) และสามารถเปรียบเทียบกันได้ (Comparability) เพื่อให้การวัดมูลค่ายุติธรรมมีความสม่ำเสมอ (Consistency) และเปรียบเทียบกันได้ง่ายขึ้น โดยอ้างอิงจากทางสภาวิชาชีพบัญชี ซึ่งกำหนดลำดับข้อมูลที่น่ามาใช้ประกอบการคำนวณมูลค่ายุติธรรมตามเทคนิคการวัดมูลค่ายุติธรรมไว้ 3 ลำดับตามลักษณะข้อมูลที่น่ามาใช้ดังนี้

Level 1 (Level 1 Inputs) เป็นระดับที่สำคัญมากที่สุด หรือเป็นอันดับแรก และเชื่อถือได้มากที่สุด โดยการอ้างอิงราคาเสนอซื้อขายในตลาดที่มีสภาพคล่องสำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่มีลักษณะเหมือนกัน สามารถสังเกตได้ โดยไม่ต้องปรับปรุง และสถาบันการเงินสามารถเข้าถึงได้ ณ วันที่วัดมูลค่า และหากไม่มีข้อมูลดังกล่าว จึงใช้

Level 2 (Level 2 Inputs) ซึ่งอ้างอิงวิธีเปรียบเทียบได้จากตลาด (Observable Inputs) ซึ่งนอกเหนือ จากราคาเสนอซื้อขายตามระดับ 1 (Level 1) ไม่ใช่ตลาดซื้อขายคล่อง หรือข้อมูลอื่นที่

สังเกตได้จากตลาด ไม่ว่าจะทั้งทางตรงหรือทางอ้อม เช่น ราคาเสนอซื้อขายของสินทรัพย์หรือหนี้สิน ที่มีลักษณะเหมือนกัน แต่อยู่ในตลาดที่ไม่ใช่ตลาดซื้อขายคล่อง ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลเปรียบเทียบจึงใช้

Level 3 (Level 3 Inputs) เป็นข้อมูลที่ไม่สามารถนำข้อมูลมาเปรียบเทียบหรือสังเกตจากตลาดได้ ซึ่งสถาบันการเงินควรใช้ข้อมูลดังกล่าวให้น้อยที่สุด และควรใช้เมื่อไม่สามารถหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งสามารถสังเกตจากตลาดได้

ทั้งนี้ ในกรณีที่กิจการใช้ข้อมูลทั้งที่สามารถสังเกตได้และไม่สามารถสังเกตได้จากตลาด เพื่อใช้ในการประเมินมูลค่ายุติธรรม ควรพิจารณาจัดลำดับการวัดมูลค่ายุติธรรมว่าเป็นระดับ 2 (Level 2) หรือระดับ 3 (Level 3) จากระดับความมีนัยสำคัญ (Significance) ของการใช้ข้อมูลลักษณะดังกล่าวต่อมูลค่ายุติธรรม

มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ยังได้ให้แนวทางในการวัดมูลค่ายุติธรรมจะเป็นการประเมินรายการที่เกิดขึ้นในราคาปกติในการขายสินทรัพย์หรือการโอนเพื่อจ่ายชำระหนี้สิน สามารถใช้วิธีการที่หลากหลายขึ้นอยู่กับความเหมาะสม หากแต่หลักการของผู้ร่วมตลาดยังคงต้องคำนึงถึงในการประเมินมูลค่าตลาด ดังนั้น ในการวัดมูลค่ายุติธรรมกิจการต้องกำหนดรายการดังต่อไปนี้

- 1) ลักษณะของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่จะต้องนำมาใช้วัดมูลค่ายุติธรรมและต้องเป็นหน่วยเดียวกับทางบัญชี เช่น ลักษณะทำเลที่ตั้งของสินทรัพย์ เป็นต้น
- 2) ลักษณะธุรกรรม จะอ้างอิงราคาจากธุรกรรมในตลาดหลัก (Principal Market) ซึ่งเป็นตลาดที่มีการทำธุรกรรมมากที่สุด และเป็นตลาดที่สถาบันการเงินสามารถเข้าถึงได้มากที่สุด ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่มีตลาดหลัก ให้กิจการอ้างอิงถึงราคาจากตลาดที่ให้ผลตอบแทนสูงสุดแทน
- 3) ลักษณะผู้ร่วมตลาด สิ่งที่ต้องอ้างอิงจากการสมมุติฐานที่ผู้เล่นในตลาด สามารถที่จะพิจารณาการใช้ข้อมูลในการวัดมูลค่ายุติธรรมเพื่อให้ได้ผลประโยชน์เชิงเศรษฐกิจสูงสุด
- 4) ลักษณะราคา กิจการควรอ้างอิงจากราคาตลาดหลักหรือตลาดรองที่มีประสิทธิภาพแล้วแต่กรณี โดยไม่ต้องทำการปรับปรุงต้นทุนของการทำรายการ (Transaction Cost) เนื่องจากต้นทุนดังกล่าว ไม่ได้เกิดจากลักษณะสินทรัพย์หรือหนี้สินที่จะต้องนำมาเพื่อใช้วัดมูลค่ายุติธรรม แต่จะขึ้นอยู่กับลักษณะการทำธุรกรรมเป็นหลัก ซึ่งสภาวิชาชีพบัญชีฯ กำหนดให้บันทึกตามมาตรฐานการบัญชีอื่นที่เกี่ยวข้อง และการวัดมูลค่ายุติธรรมในส่วน of ต้นทุนของการทำรายการจะไม่รวมถึงต้นทุนการขนส่ง (Transportation cost) ที่เกิดจากลักษณะสินทรัพย์ ดังนั้น

กิจการจึงต้องควรนำต้นทุนดังกล่าวมาพิจารณาปรับเพื่อใช้คำนวณมูลค่ายุติธรรมด้วย (สุรกิจวงศ์คำปิ่น, 2553)

อย่างไรก็ตาม มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับข้างต้นยังได้แนะนำวิธีการกำหนดให้กิจการสามารถเลือกพิจารณาการนำเทคนิคต่างๆ มาใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรมตามความเหมาะสมและความเพียงพอของการใช้ข้อมูล โดยจะอ้างอิงจากข้อมูลที่เกี่ยวข้องกัน สามารถสังเกตได้จากตลาด (Relevant Observable Inputs) เป็นหลักและอ้างอิงจากข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้จากตลาด (Unobservable Inputs) ให้น้อยที่สุด โดยให้กิจการสามารถเลือกใช้ข้อมูลที่สุดคล้องกับลักษณะสินทรัพย์หรือการโอนจ่ายชำระหนี้สิน ซึ่งผู้ร่วมตลาด (Market Participant) จะนำมาใช้ประกอบการทำธุรกรรมสำหรับสินทรัพย์หรือหนี้สินดังกล่าว และไม่ควรปรับเพิ่มหรือลดมูลค่าสินทรัพย์หรือหนี้สินด้วยปัจจัยที่ไม่เกี่ยวข้องกับลักษณะของสินทรัพย์หรือหนี้สิน (Characteristic of the Asset or Liability) เทคนิคการวัดมูลค่ายุติธรรมที่มีการใช้อย่างแพร่หลายสามารถแบ่งได้เป็น 3 วิธี ดังนี้

1) วิธีเปรียบเทียบราคาตลาด (Market Approach) เป็นวิธีที่คำนวณหามูลค่ายุติธรรม โดยอ้างอิงจากราคาหรือข้อมูลอื่นที่เกี่ยวข้องของสินทรัพย์หรือหนี้สินที่มีลักษณะเหมือนหรือคล้ายคลึงกันในตลาด เช่น วิธี Matrix Pricing สำหรับตราสารหนี้ เป็นต้น

2) วิธีต้นทุน (Cost Approach) เป็นวิธีที่คำนวณหามูลค่ายุติธรรมที่มักใช้สำหรับสินทรัพย์ที่มีตัวตน (Tangible Asset) โดยสามารถคำนวณได้จากมูลค่าต้นทุนที่สถาบันการเงินจำเป็นต้องใช้เพื่อทดแทน สินทรัพย์ที่มีสภาพเทียบเท่ากับสภาพปัจจุบันของสินทรัพย์ที่ประสงค์จะวัดมูลค่า เช่น วิธี Depreciated Replacement Cost

3) วิธีรายได้ (Income Approach) เป็นวิธีที่คำนวณหามูลค่ายุติธรรมจากการคิดลดมูลค่ากระแสเงินสด หรือ รายได้ ค่าใช้จ่ายที่คาดว่าจะเกิดในอนาคตเป็นมูลค่าปัจจุบัน เช่น แบบจำลองที่ใช้ในการคำนวณตราสารอนุพันธ์ประเภท Option (เช่น Black-Scholes-Merton Formula, Binomial Model) วิธี Multi Period Excess Earning ซึ่งใช้สำหรับกรณีสินทรัพย์ที่ไม่มีตัวตน (Intangible Asset) เช่น เทคโนโลยี (Technology) หรือ วิธีการคิดลดเพื่อหามูลค่าปัจจุบันแบบ Present Value Technique เป็นต้น

จากหลักการและวิธีการข้างต้น จึงกล่าวได้ว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้มีลักษณะเป็น Principle-Based และอ้างอิงการใช้ดุลยพินิจของผู้บริหารค่อนข้างมาก ทั้งนี้ผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจะอ้างอิงจากปริมาณ ลักษณะรายการ และธุรกรรมที่กิจการถือหรือมีไว้ เพื่อใช้วัดด้วย

มูลค่ายุติธรรม ตลอดจนความซับซ้อนและลักษณะข้อมูลที่ใช้ในการวัดมูลค่ารายการนั้นๆ การเตรียมพร้อมสำหรับการนำมาตราฐานฯ มาใช้ในทางปฏิบัติ กิจการจึงควรเตรียมความพร้อมทั้งในด้านนโยบายและระบบการบัญชี ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้เพื่อให้มั่นใจว่ามีขั้นตอนการวัดมูลค่ายุติธรรม และการรายงานข้อมูลที่เหมาะสมสามารถรองรับการทำธุรกรรมและการจัดประเภทรายการในงบแสดงฐานะทางการเงินของกิจการได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ผู้ซึ่งบการเงินควรศึกษาและทำความเข้าใจเหตุผล วิธีการและข้อมูลอื่นที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม เพื่อการตัดสินใจและการเปรียบเทียบกับงบการเงินอื่นต่อไป

2.1.3 การเปิดเผยข้อมูลการวัดมูลค่ายุติธรรม

การเปิดเผยข้อมูลการวัดมูลค่ายุติธรรมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ทางสภาวิชาชีพบัญชีฯ ได้กำหนดรายละเอียดการเปิดเผยข้อมูลการวัดมูลค่ายุติธรรม กล่าวโดยสรุปได้ ดังนี้

1) กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่ช่วยให้ผู้ซึ่งบการเงินสามารถประเมินทั้งสองเรื่องดังต่อไปนี้ได้ คือ เทคนิคการประเมินมูลค่าและข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาการวัดมูลค่าเหล่านั้น สำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่มีการวัดมูลค่ายุติธรรมภายหลังการรับรู้เริ่มแรกในงบแสดงฐานะการเงินทั้งที่เกิดขึ้นประจำหรือเกิดขึ้นไม่ประจำ และผลกระทบของการวัดมูลค่าที่มีต่อกำไรหรือขาดทุนหรือกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น สำหรับงวดสำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำซึ่งใช้ข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้อย่างมีนัยสำคัญ

2) กิจการต้องพิจารณาระดับของรายละเอียดที่จำเป็นเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการเปิดเผยข้อมูล และควรเน้นข้อกำหนดต่าง ๆ ในส่วนของการแยกหรือรวบรวมรายการแต่ละข้อมากน้อยเพียงใด และที่สำคัญผู้ซึ่งบการเงินต้องการข้อมูลเพื่อประเมินข้อมูลเชิงปริมาณที่เปิดเผยหรือไม่หากการเปิดเผยข้อมูลตามข้อกำหนดในมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) หรือมาตรฐานการบัญชีในฉบับอื่นๆ กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่จำเป็นเพิ่มเติมเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์นั้น

3) ให้เปิดเผยการวัดมูลค่ายุติธรรม ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานสำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำและเกิดขึ้นไม่ประจำและสำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่ไม่ได้เกิดขึ้นประจำให้เปิดเผยเหตุผลที่มีการวัดมูลค่ายุติธรรม ทั้งนี้การวัดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์หรือหนี้ที่เกิดขึ้นประจำในงบแสดงฐานะการเงิน ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน เป็นไปตามข้อกำหนดหรือที่อนุญาตให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่น การวัดมูลค่ายุติธรรมของ

สินทรัพย์หรือหนี้สินที่ไม่ได้เกิดขึ้นประจำเป็นไปตามข้อกำหนดหรือที่อนุญาตให้ปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับอื่นๆ ในสถานการณ์เฉพาะ

4) การจัดลำดับชั้นการวัดมูลค่ายุติธรรมว่าอยู่ในระดับใดของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมสำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำ และเกิดขึ้นไม่ประจำ

5) สำหรับสินทรัพย์และหนี้สินที่ถืออยู่ ณ วันสิ้นรอบระยะเวลารายงานที่มีการวัดมูลค่ายุติธรรมแบบเกิดขึ้นประจำ และจำนวนเงินที่มีการโอนระหว่างระดับ 1 และระดับ 2 ของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรม พร้อมระบุเหตุผลสำหรับการโอนเหล่านั้น และนโยบายของกิจการในการกำหนดว่าเมื่อใดจึงถือว่ามี การโอนระหว่างระดับการโอนเข้าและโอนออกในแต่ละระดับต้องมีการเปิดเผยและกล่าวถึงแยกต่างหากจากกัน

6) สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมแบบเกิดขึ้นประจำและเกิดขึ้นไม่ประจำที่จัดประเภทในระดับ 2 และระดับ 3 ของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรม คำอธิบายเทคนิคการประเมินมูลค่าและข้อมูลที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม หากมีการเปลี่ยนแปลงในเทคนิคการประเมินมูลค่า (เช่น การเปลี่ยนจากวิธีเปรียบเทียบราคาตลาดเป็นวิธีรายได้หรือการใช้เทคนิคการประเมินมูลค่าเพิ่มเติม) กิจการต้องเปิดเผยถึงการเปลี่ยนแปลงและเหตุผลของการเปลี่ยนแปลง นอกจากนั้น สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่ถูกจัดประเภทในระดับ 3 ของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรม กิจการต้องจัดให้มีข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้ที่มีนัยสำคัญซึ่งนำมาใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรม กิจการไม่จำเป็นต้องจัดทำข้อมูลเชิงปริมาณเพื่อให้เป็นไปตามข้อกำหนดของการเปิดเผยข้อมูลนี้ หากข้อมูลเชิงปริมาณที่ไม่สามารถสังเกตได้นั้นมีใช้ข้อมูลซึ่งพัฒนาโดยกิจการในการวัดมูลค่ายุติธรรม (เช่น เมื่อกิจการใช้ราคาจากรายการก่อนหน้าหรือใช้ข้อมูลการกำหนดราคาของบุคคลที่สามโดยไม่มีการปรับปรุง) อย่างไรก็ตามเมื่อมีการเปิดเผยข้อมูลกิจการไม่สามารถละเว้นข้อมูลเชิงปริมาณที่ไม่สามารถสังเกตได้ที่มีนัยสำคัญในการวัดมูลค่ายุติธรรมและที่สามารถหาได้อย่างสมเหตุสมผลโดยกิจการ

7) สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำซึ่งจัดประเภทในระดับ 3 ของลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรม การกระทบยอดยกมาและยกไป โดยเปิดเผยการเปลี่ยนแปลงใน ผลกำไรหรือขาดทุนรวมสำหรับงวดที่รับรู้กำไรหรือขาดทุน ผลกำไรหรือขาดทุนรวมสำหรับงวดที่รับรู้กำไรหรือขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นและเป็นรายการในบรรทัดใดในกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จ และการซื้อขาย การออกใหม่และการชำระคืน เป็นต้น

8) สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำที่จัดประเภทอยู่ในระดับ 3 ของลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม จำนวนกำไรหรือขาดทุนรวมที่รวมในกำไรหรือขาดทุนซึ่งเกิดจากการเปลี่ยนแปลงกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้นที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์และหนี้สินเหล่านั้นที่ถืออยู่ ณ

วันสิ้นรอบระยะเวลารายงาน และเป็นรายการในบรรทัดใดในกำไรหรือขาดทุนซึ่งมีการรับรู้ผลกำไรหรือขาดทุนที่ยังไม่เกิดขึ้น

9) สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำและเกิดขึ้นไม่ประจำที่จัดประเภทอยู่ในระดับ 3 ของลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม คำอธิบายขั้นตอนการประเมินมูลค่าที่กิจการใช้ (ตัวอย่างเช่น กิจการมีการกำหนดนโยบายและวิธีการประเมินมูลค่าอย่างไร และการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมในแต่ละงวด)

10) สำหรับการวัดมูลค่ายุติธรรมที่เกิดขึ้นประจำและที่เกิดขึ้นไม่ประจำถ้าการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและดีที่สุดของสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินแตกต่างจากการใช้ในปัจจุบันกิจการต้องเปิดเผยว่าเหตุใดสินทรัพย์ที่ไม่ใช่สินทรัพย์ทางการเงินมีการใช้ในลักษณะที่ต่างจากการใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดและดีที่สุด

11) กิจการต้องกำหนดประเภทที่เหมาะสมของสินทรัพย์และหนี้สินตามเกณฑ์ดังต่อไปนี้

11.1) ลักษณะและคุณลักษณะของสินทรัพย์หรือหนี้สิน และความเกี่ยวข้องของสินทรัพย์หรือหนี้สิน และ

11.2) การวัดมูลค่ายุติธรรมถูกจัดประเภทอยู่ในระดับใดของลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมการวัดมูลค่ายุติธรรมภายในระดับ 3 ของลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรม อาจจำเป็นต้องมีการจัดจำนวนประเภทที่มีมากกว่าเนื่องจากการวัดมูลค่าเหล่านั้นมีระดับของความไม่แน่นอนและต้องใช้ดุลยพินิจ (Subjectivity) สูงการกำหนดประเภทที่เหมาะสมของสินทรัพย์และหนี้สินเพื่อเปิดเผยเกี่ยวกับการวัดมูลค่ายุติธรรมเป็นการใช้ดุลยพินิจบ่อยครั้งที่ประเภทของสินทรัพย์และหนี้สินจะมีการแยกประเภทมากกว่ารายการที่แสดงในงบแสดงฐานะการเงิน อย่างไรก็ตามกิจการต้องให้ข้อมูลที่เพียงพอเพื่อสามารถกระทบยอดได้กับรายการที่แสดงอยู่ในงบแสดงฐานะการเงินถ้ามาตรฐานการรายงานทางการเงินอื่นมีการระบุประเภทของสินทรัพย์หรือหนี้สินกิจการอาจใช้ประเภทดังกล่าวเพื่อเปิดเผยข้อมูลตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้หากการจัดประเภทนั้นเป็นไปตามเงื่อนไขข้อกำหนดในข้อ 11.1

12) กิจการต้องเปิดเผยและปฏิบัติตามนโยบายอย่างสม่ำเสมอในการกำหนดว่าเมื่อใดจะถือว่าการโอนระหว่างระดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมได้เกิดขึ้นตามนโยบายเกี่ยวกับจังหวะเวลาในการรับรู้การโอนต้องเป็นแบบเดียวกันสำหรับการโอนเข้าและการโอนออกตัวอย่างของนโยบายในการกำหนดจังหวะเวลาในการโอนรวมถึงวันที่ของเหตุการณ์หรือการเปลี่ยนแปลงในสถานการณ์อันเป็นเหตุให้เกิดการโอน เมื่อเริ่มต้นของรอบระยะเวลาการรายงาน และเมื่อสิ้นสุดของรอบระยะเวลาการรายงาน

13) ถ้ากิจการตัดสินใจใช้นโยบายการบัญชีที่เป็นข้อยกเว้น กิจการต้องเปิดเผยข้อเท็จจริงนั้น

14) สำหรับแต่ละประเภทของสินทรัพย์และหนี้สินที่ไม่ได้วัดด้วยมูลค่ายุติธรรม ในงบแสดงฐานะทางการเงินแต่มีการเปิดเผยมูลค่ายุติธรรม กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลที่กำหนด อย่างไรก็ตามกิจการไม่ต้องเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณเกี่ยวกับข้อมูลที่ไม่สามารถสังเกตได้ที่มีนัยสำคัญที่ใช้ในการวัดมูลค่ายุติธรรมในระดับ 3 ของลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมตามที่กำหนดไว้ กิจการไม่จำเป็นต้องเปิดเผยข้อมูลอื่นที่กำหนดโดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้สำหรับสินทรัพย์และหนี้สินเหล่านั้น

15) สำหรับหนี้สินที่วัดมูลค่าด้วยมูลค่ายุติธรรมและได้รวมการเพิ่มความน่าเชื่อถือของบุคคลที่สามซึ่งไม่สามารถแบ่งแยกได้ผู้ออกตราสารหนี้ต้องเปิดเผยถึงการมีอยู่ของการเพิ่มความน่าเชื่อถือและระบุว่าได้มีการสะท้อนในการวัดมูลค่ายุติธรรมของหนี้สินหรือไม่

16) กิจการต้องเปิดเผยข้อมูลเชิงปริมาณที่กำหนดโดยมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับนี้ในรูปแบบตาราง เว้นแต่รูปแบบอื่นจะเหมาะสมมากกว่า

2.1.4 ข้อดีและข้อเสียของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

การบันทึกบัญชีในอดีตจะใช้วิธีราคาทุนเดิม (Historical Cost) แต่ในปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงมาใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมเพื่อรายงานสินทรัพย์และหนี้สินที่มีอยู่ ณ วันใดวันหนึ่ง ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปตามแนวคิดของมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ โดยกรรมการมาตรฐานการบัญชีการเงิน (FASB) และ คณะกรรมการมาตรฐานการบัญชีนานาชาติ (IASB) ทั้งนี้เพื่อให้มาตรฐานการรายงานทางการเงินของไทยสอดคล้องกับมาตรฐานการรายงานทางการเงินของนานาชาติ เมื่อมีการนำการวัดมูลค่ายุติธรรมมาบังคับใช้อาจเป็นเหตุแรงจูงใจให้ผู้บริหารมีการตกแต่งกำไร เพราะเนื่องจากการวัดมูลค่ายุติธรรมมีความสำคัญต่อการตัดสินใจของนักลงทุนทั่วไป จึงทำให้ต้องคำนึงถึงข้อดีข้อเสียของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการดำเนินงานทางธุรกิจต่อการตัดสินใจของนักลงทุน จากการศึกษาพบว่ามูลค่ายุติธรรมทางบัญชีมีข้อดีและข้อเสีย (Trajkovska, Temjanovski, & Koleva, 2016) ดังนี้

ข้อดีของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

- 1) ข้อมูลจะต้องทันเวลา เนื่องจากว่าหลักการมูลค่ายุติธรรมใช้เฉพาะข้อมูลที่เป็นปัจจุบัน สามารถเข้าถึงข้อมูลในตลาดได้รวดเร็ว มีราคาตลาดอ้างอิง มีข้อมูลครบถ้วน และการมูลค่ายุติธรรมจะต้องพยายามเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับสินทรัพย์และหนี้สินที่มีลักษณะเหมือนกัน และเป็นประโยชน์ในเชิงข้อมูลให้มากที่สุดเพื่อช่วยในการตัดสินใจ
- 2) ให้การประเมินมูลค่ายุติธรรมที่ถูกต้อง จะช่วยเพิ่มความแม่นยำในการมูลค่ายุติธรรมและประเมินผลการดำเนินงานในปัจจุบันจากสินทรัพย์และหนี้สิน โดยสามารถคาดการณ์ได้ว่าสินทรัพย์และหนี้สินนั้น จะมีราคาเพิ่มขึ้นหรือลดลง
- 3) ให้ข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สินที่เกิดจากมูลค่ายุติธรรมในงบการเงินมากกว่าต้นทุนในอดีต หลักการบัญชีมูลค่ายุติธรรมจะมีการให้ข้อมูลที่เปิดเผยมากกว่าหลักการบัญชีด้วยวิธีอื่นๆ การเปิดเผยข้อมูลโดยละเอียดนั้นจะช่วยให้นักลงทุนนำมาใช้ในการตัดสินใจได้ง่าย เช่น การแสดงลำดับชั้นของการมูลค่ายุติธรรม ซึ่งนักลงทุนจะให้ความสำคัญมากที่สุดคือลำดับชั้นที่ 1 เนื่องจากเป็นตลาดที่มีความน่าเชื่อถือ เข้าถึงได้ และมีข้อมูลครบถ้วน
- 4) ให้การวัดกำไรที่แท้จริง การบัญชีมูลค่ายุติธรรมเป็นการวัดผลกระทบต่อกำไรหรือขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงของราคา โดยติดตามจากมูลค่าที่แท้จริงหรือโดยการประมาณ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นหรือลดลงของมูลค่าทรัพย์สินหรือหนี้สิน จะสะท้อนให้เห็นรายได้สุทธิที่แท้จริง
- 5) เป็นมาตรฐานการบัญชีที่นิยมใช้กันมากที่สุด เพราะหลักการมูลค่ายุติธรรมจะแสดงสินทรัพย์และหนี้สินทุกประเภทอย่างถูกต้อง ข้อมูลครบถ้วน และเป็นประโยชน์ในความน่าเชื่อถือ ซึ่งช่วยทำให้นักลงทุนตัดสินใจง่ายขึ้นด้วยเหตุนี้หลักการมูลค่ายุติธรรมจึงได้รับความนิยม
- 6) เหมาะสมกับช่วงเวลาวิกฤติเศรษฐกิจ หลักการบัญชีในอดีตจะใช้มูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินราคาทุนเดิมตลอดทุกปี เมื่อถึงช่วงวิกฤติเศรษฐกิจราคาของสินทรัพย์และหนี้สินที่แท้จริงจะลดลงหรือเพิ่มขึ้นซึ่งส่งผลกระทบต่อนักลงทุน ดังนั้น การมูลค่ายุติธรรมจึงเป็นแนวทางที่สามารถใช้ข้อมูลของมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินให้เป็นปัจจุบันซึ่งช่วยลดความเสี่ยงของนักลงทุนได้

ข้อเสียของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

1) เกิดความผันผวนของกำไรสุทธิของกิจการบางประเภท หลักการมูลค่ายุติธรรมยังมีธุรกิจบางประเภทที่ไม่ได้รับประโยชน์จากมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) นี้ ซึ่งหลักการมูลค่ายุติธรรมจะไม่เหมาะสมกับกลุ่มธุรกิจที่มีความผันผวน ดังนั้น กิจการบางประเภทจึงไม่สามารถนำการวัดมูลค่ายุติธรรมไปใช้ในกิจการได้

2) มีการตกแต่งงบแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ กรณีที่บางกิจการที่มีผลประกอบการลดลงหรือขาดทุนจากผลการดำเนินงานของกิจการ อาจแสดงข้อมูลเกี่ยวกับผลประกอบการที่ลดลงเป็นเท็จเนื่องจากหากเปิดเผยข้อมูลที่แท้จริงแล้วนักลงทุนอาจลงทุนในกิจการน้อยลงและอาจทำให้กิจการเกิดความเสียหายเพิ่มเติมมากยิ่งขึ้น จึงใช้วิธีการตกแต่งตัวเลขเพื่อให้ให้นักลงทุนเกิดความสนใจในกิจการ

3) ความพึงพอใจของนักลงทุนลดลง เนื่องจากอาจมีนักลงทุนบางคนหรือบางกลุ่มไม่ทราบว่ากิจการใช้หลักการมูลค่ายุติธรรม พอตัดสินใจลงทุนในกิจการแล้วต่อมาผลประกอบการลดลงกิจการจำเป็นต้องปรับปรุงข้อมูลลดลงเพื่อแสดงข้อมูลทางบัญชีเกี่ยวกับรายได้ลง ซึ่งอาจสร้างความไม่พอใจแก่นักลงทุนเนื่องจากกิจการมีการปรับรายได้ลดลงทำให้นักลงทุนอาจได้รับผลกระทบจากการลงทุนที่ได้ลงทุนไปก่อนหน้านี้ ราคาขายของนักลงทุนจะลดน้อยลงไปด้วย

4) ให้ข้อมูลที่เข้าใจผิด ในบางครั้งมูลค่าที่สังเกตได้ของสินทรัพย์หรือหนี้สินอาจไม่ได้สะท้อนมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้ที่แท้จริง และอาจมีข้อมูลเพิ่มเติมจากสาเหตุอื่นๆ ซึ่งเกิดมาจากหลายปัจจัยที่อาจทำให้ตลาดเบี่ยงเบนไป เช่น นักลงทุนไร้เหตุผลในการตัดสินใจลงทุน กล่าวคือนักลงทุนบางประเภทอาจไม่ได้ใช้เหตุผลประกอบการตัดสินใจลงทุนทุกครั้ง

5) การใช้ราคาสินทรัพย์หรือหนี้สินตามนโยบายของกิจการ เป็นการจัดการของกิจการบางประเภทที่ต้องมีการจัดการกับราคาของสินทรัพย์หรือหนี้สิน โดยอ้างอิงจากนโยบายทางบัญชีของผู้บริหาร ซึ่งจะส่งผลทำให้ราคาของสินทรัพย์หรือหนี้สินทั้งหมดสะท้อนมูลค่าออกมามิใช่ราคาที่แท้จริง ทำให้ขาดความน่าเชื่อถือในสินทรัพย์หรือหนี้สินนั้นๆ

6) ไม่มีการมองถึงผลการดำเนินงานในอดีตของกิจการ หลักการมูลค่ายุติธรรมนั้นจะเป็นการวัดมูลค่าของสินทรัพย์หรือหนี้สิน นักลงทุนทั่วไปบางส่วนอาจมองแค่ผลการดำเนินงานปัจจุบันของกิจการ ซึ่งทำให้นักลงทุนอาจตัดสินใจลงทุนโดยพิจารณาเพียงข้อมูลในปัจจุบัน โดยไม่มีการพิจารณาถึงข้อมูลย้อนหลังในอดีตของกิจการ

7) การเอื้อประโยชน์ในวิกฤติการทางเศรษฐกิจ เมื่อเกิดวิกฤติการทางเศรษฐกิจ อาจทำให้เกิดความลังเล ไม่มีความเชื่อมั่นในกิจการ นักลงทุนจึงอาจตัดสินใจเลิกลงทุน ดังนั้น กิจการอาจเปิดเผยข้อมูลทางบัญชีในลักษณะเอื้อประโยชน์แก่นักลงทุนเพื่อป้องกันมิให้นักลงทุนลดการลงทุนในกิจการ

8) สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของการวัดมูลค่ายุติธรรม ข้อดีและข้อเสียของการวัดมูลค่ายุติธรรมจะแสดงให้เห็นว่ากิจการส่วนใหญ่มีการแสดงผลกำไรและขาดทุนอย่างไร เปิดเผย นักลงทุนอาจตัดสินใจเลิกลงทุนในกิจการนั้นๆ หากพบว่ามิผลกำไรลดลง แต่นักลงทุนที่ติดตามการดำเนินงานของกิจการอย่างต่อเนื่องอาจเข้าใจภาพรวมของกิจการและอาจตัดสินใจลงทุนต่อไปได้

2.2 แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

2.2.1 ทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุน (Efficient Market Hypothesis)

Jansen (1978 อ้างถึงใน นิพนวณ วิเศษสรรพ, 2555) ได้อธิบายประสิทธิภาพตลาดทุนไว้ว่า ประสิทธิภาพตลาดทุนขึ้นอยู่กับชุดข้อมูลที่นักลงทุนใช้ในการตัดสินใจลงทุนที่จะทำให้อัตราผลตอบแทนการลงทุนทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์ที่มีค่าเท่ากับ 0 ซึ่งเป็นสภาวะการณ์ในตลาดทุนที่ราคาหลักทรัพย์จะเท่ากับราคาตลาด หมายถึง นักลงทุนสามารถรู้ราคาของหลักทรัพย์ที่แน่นอน อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์จึงเท่ากับอัตราผลตอบแทนของตลาด ในทางทฤษฎี เศรษฐศาสตร์อธิบายว่าสถานการณ์นี้ว่ากำไรจากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาหลักทรัพย์หรือกำไรทางเศรษฐศาสตร์เท่ากับ 0 แต่ในสภาพความเป็นจริงการลงทุนในตลาดหลักทรัพย์มีความเสี่ยง โดยความเสี่ยงที่กล่าวนี้ คือการที่อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่เกิดขึ้นจริงแตกต่างจากอัตราผลตอบแทนที่คาดหวัง ความคาดหวังของนักลงทุนเกิดจากการใช้ข้อมูลที่มีการรับรู้ข่าวสารจากการประกาศข้อมูลต่างๆ เข้ามาในตลาด ความแตกต่างดังกล่าวจึงถือเป็นความเสี่ยงจากการลงทุนในหลักทรัพย์ และไม่มีโอกาสที่จะทำให้กำไรทางเศรษฐศาสตร์ในตลาดทุนเท่ากับ 0 ในระยะเวลาอันสั้น ดังนั้น ในการทดสอบประสิทธิภาพของตลาดทุนจำเป็นต้องพิจารณาถึงความเสี่ยงต่างๆ ที่เกิดจากสถานการณ์ที่ไม่แน่นอนด้วย อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่จะนำมาเปรียบเทียบกับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนของตลาด ต้องเป็นอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ที่ปรับด้วยค่าความเสี่ยงแล้ว ซึ่งเรียกว่า “Risk-Adjusted Rate of Return”

ดังนั้น ผลต่างของค่าเฉลี่ยของอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ทั้งหมดในตลาด (R_m) กับอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ใดๆ (R_i) ที่ปรับด้วยความเสี่ยงของการลงทุนในหลักทรัพย์ ในการประเมินกำไรทางเศรษฐกิจจะสอดคล้องกับสถานการณ์ที่เป็นจริงมากขึ้น การนำทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุนมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์การเกิดขึ้นของราคาหลักทรัพย์ จึงเกี่ยวข้องกับการใช้ข้อมูลหรือชุดของข้อมูลที่มีอยู่ขณะใดขณะหนึ่งที่นักลงทุนใช้ในการกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่คาดหวัง ($E(P_{i(t+1)})$) และเขียนเป็นสมการได้ ดังนี้

$$E(P_{i(t+1)} | \phi_t) = (P_{it} [1 + E(r_{i(t+1)} | \phi_t)])$$

โดยที่

$$\begin{aligned} P_{it} &= \text{ราคาหุ้น } i \text{ ณ เวลา } t \\ E(r_{i(t+1)} | \phi_t) &= \text{อัตราผลตอบแทนที่คาดว่าจะได้รับจากการ} \\ &\quad \text{ลงทุนในหลักทรัพย์ } i \text{ ณ เวลา } t+1 \end{aligned}$$

ในตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพ ผลต่างของผลตอบแทนที่เกิดขึ้นจริงกับผลตอบแทนที่คาดหวัง (อัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติ) ทั้งหมดเฉลี่ยจะเท่ากับ 0 โดยอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนที่ไม่ปกติอาจมีค่าเป็นบวกหรือเป็นลบ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผลตอบแทนของตลาดที่มีต่อชุดของข้อมูลที่ได้รับว่าจะมีผลต่อการปรับตัวของราคาหลักทรัพย์มากน้อยเพียงใด รวมทั้งอัตราผลตอบแทนที่คาดหวังจากการลงทุน

Ross, Wethersfield, Safe, and Jordan (2011 อ้างถึงใน ภัทรกิตต์ เนตินิยม, 2556) ได้อธิบายสรุปทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุนไว้ว่า เป็นทฤษฎีที่พัฒนามาจากการแข่งขันแบบเสรีในตลาดทุนนิยม ซึ่งเป็นการแข่งขันที่ใช้ราคาตลาดเป็นตัวหลักในการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ในตลาด ดังนั้นหากตลาดทุนมีการจัดสรรเงินลงทุนให้เป็นไปตามกลไกของราคาตลาดตามอุปสงค์อุปทาน ราคาหุ้นก็จะเป็นราคาที่สะท้อนมูลค่าที่แท้จริง (Intrinsic Value) ของหลักทรัพย์ ทฤษฎีตลาดประสิทธิภาพ จึงตั้งบนสมมุติฐานดังนี้

1) มีจำนวนผู้ซื้อ ผู้ขายมาก มากมายจนสามารถมีอิทธิพลทำให้ไม่มีผู้ใดสามารถกำหนดราคาในตลาดหลักทรัพย์ได้ หมายถึง การเป็นตลาดที่มีการแข่งขันสมบูรณ์

2) พื้นฐานในการประเมินมูลค่าหุ้นของผู้ลงทุนต่างๆ มีความแตกต่างกัน โดยจะอาศัยความน่าจะเป็น (Probability Distribution) ในการพิจารณาอัตราผลตอบแทน

3) ผู้ซื้อและผู้ขายในตลาดหลักทรัพย์มีความเกี่ยวข้องกับราคาและสามารถรับทราบข้อมูลข่าวสารต่างๆของหุ้นอย่างสมบูรณ์ (Perfect Knowledge) เป็นตลาดที่มีความสมบูรณ์ของข้อมูลและเพียงพอ

4) ผู้ลงทุนจะลงทุนในตลาดที่คาดว่าจะเกิดประโยชน์สูงสุดในระดับราคาที่มีความเสี่ยงในระดับหนึ่งที่ทำให้ผลตอบแทนสูงสุด

จากลักษณะประสิทธิภาพตลาดทุนที่กล่าวมาแล้ว คณะกรรมการหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ทั่วโลก จึงยึดแนวทางกำกับดูแลตลาดทุนให้เป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งเป็นไปตามกลไกการแข่งขันในตลาดที่มีระบบการแข่งขันแบบเสรี ซึ่งการแข่งขันจะใช้ราคาตลาดเป็นตัวผลักดันการจัดสรรทรัพยากรต่างๆ ที่มีอยู่ในระบบเศรษฐกิจ และเปลี่ยนแปลงเป็นไปตามอุปสงค์และอุปทาน นอกจากนี้ในสถานการณ์จริงของตลาดทุนอัตราผลตอบแทนจากการลงทุนจะแตกต่างกัน โดยขึ้นอยู่กับระดับความเสี่ยงของหลักทรัพย์ ในการเปรียบเทียบอัตราผลตอบแทนของตลาดกับอัตราผลตอบแทนของหลักทรัพย์ที่มีปัจจัยความเสี่ยงต่างกัน ต้องมีการปรับอัตราเสี่ยงของหลักทรัพย์ด้วย (นันทวล เขียวรัตน์, 2539) ซึ่งผลตอบแทนที่จะได้รับจากตลาดหลักทรัพย์นี้จะเป็นผลตอบแทนที่ได้รับการปรับความเสี่ยงแล้ว

Fama (1970 อ้างถึงใน นันทวล วิเศษสรรพ, 2555) ได้อธิบายถึงตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพไว้ว่าราคาในตลาดหลักทรัพย์เป็นราคาที่กำหนดขึ้นจากข้อมูลที่นักลงทุนได้รับ โดยได้อธิบายสรุปลักษณะของตลาดทุน เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1) ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำ (The Weakly Efficient Market) เป็นสมมติฐานตลาดทุนที่มีประสิทธิภาพต่ำ ซึ่งราคาในปัจจุบันเป็นราคาที่สะท้อนราคาในอดีต ซึ่งนักลงทุนสามารถใช้ข้อมูลของราคาหุ้นในอดีตมาเป็นตัววิเคราะห์เพื่อกำหนดราคาหุ้นในอนาคตเพื่อประกอบการตัดสินใจลงทุนได้

2) ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพระดับปานกลาง (Semi-Strong Efficient Market) เป็นสมมติฐานที่ว่าราคาหุ้นปัจจุบันจะเป็นตัวสะท้อนของข้อมูลข่าวสารที่นักลงทุนได้รับจากตลาด ซึ่งนักลงทุนสามารถรับรู้ได้จากรายงานทางการเงินของบริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ซึ่งเป็นภาระของนักลงทุนทั้งหลายที่ต้องศึกษารายงานงบการเงินที่มีการเปิดเผย

โดยทั่วไปที่นักลงทุนทุกคนสามารถเข้าถึงได้ เพื่อประกอบการตัดสินใจในการลงทุน โดยการคาดการณ์ราคาหุ้นในอนาคต และตัดสินใจลงทุน

3) ตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพสูง (The Strongly Efficient Market) เป็นสมมติฐานที่ตั้งอยู่บนหลักพื้นฐานในการรับรู้ข้อมูลข่าวสารด้านราคาหุ้นปริมาณการซื้อขายในอดีตหรือข้อมูลต่างๆ ที่มีการประกาศออกมา และรวมถึงข้อมูลทุกประเภท ซึ่งบรรดาข้อมูลเหล่านี้จะเป็นตัวสะท้อนราคาของตลาดหลักทรัพย์ในปัจจุบัน

จากสมมติฐานของตลาดทุนที่กล่าวมาทำให้ทราบว่าข้อกำหนดประสิทธิภาพของตลาดหลักทรัพย์ว่าเป็นตลาดที่มีประสิทธิภาพอยู่ในระดับใด จะเกี่ยวข้องกับราคาตลาดของหลักทรัพย์ การเปิดเผย และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารของนักลงทุน ณ ช่วงเวลาหนึ่ง ซึ่งในตลาดหลักทรัพย์ที่มีประสิทธิภาพต่ำจะเป็นการใช้ราคาอดีตเป็นตัวสะท้อนราคาปัจจุบัน ตลาดที่มีประสิทธิภาพปานกลางเป็นการใช้ข้อมูลข่าวสารในปัจจุบัน โดยพิจารณาจากข้อมูลของบริษัทเจ้าของหลักทรัพย์ ที่รายงานในงบการเงินเป็นข้อมูลประกอบการตัดสินใจลงทุน ราคาอนาคตและตลาดที่มีประสิทธิภาพสูงจะตั้งอยู่บนพื้นฐานการรับรู้ข่าวสารทั้งหมดในตลาดหลักทรัพย์

2.2.2 ทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory)

เป็นทฤษฎีที่กล่าวถึงพฤติกรรมการให้ข้อมูลข่าวสารของบริษัทหรือผู้ถือหุ้นรายใหญ่ที่จะส่งสัญญาณให้กับผู้ถือหุ้นรายย่อย โดยคาดหวังว่าจะนำไปสู่การปรับระดับราคาของหลักทรัพย์ ในเรื่องนี้ ธกานต์ ชาติวงศ์ (2560) ได้อธิบายทฤษฎีการส่งสัญญาณ (Signaling Theory) ของ Spence (1973) ว่าผู้บริหารของบริษัทจดทะเบียนย่อมมีข้อมูลข่าวสารมากกว่าผู้ลงทุน การให้ข้อมูลข่าวสารโดยผ่านงบการเงินซึ่งมุ่งเน้นเฉพาะข้อมูลทางการเงินเท่านั้นอาจไม่เพียงพอที่จะสร้างความมั่นใจและจงใจให้นักลงทุนตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัท ซึ่งการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจากนักลงทุนภายนอกจะมีผลโดยตรงต่อโครงสร้างเงินทุนของบริษัท ดังนั้นจึงต้องการส่งสัญญาณให้ผู้ลงทุนรู้ว่าฝ่ายบริหารของบริษัทมีความสามารถในการสร้างผลตอบแทนที่ดีให้กับนักลงทุน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เช่น บริษัทอาจส่งสัญญาณจากการก่อกำหนดเพื่อเพิ่มสัดส่วนของหนี้ในโครงสร้างเงินทุนให้สูงขึ้น เพื่อแสดงให้เห็นให้นักลงทุนเห็นว่าการก่อกำหนดดังกล่าวจะทำให้ความสามารถในการทำกำไรของบริษัทสูงขึ้นอย่างมาก โดยบริษัทมีแผนการลงทุนขยายกิจการที่สถาบันการเงินมีความมั่นใจในการชำระหนี้และดอกเบี้ย ซึ่งส่งผลกระทบต่ออัตราผลตอบแทนในอนาคตให้กับนักลงทุน การส่งสัญญาณด้วยการก่อกำหนดจึงเป็นสัญญาณที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นต้น

นอกจากนี้ มีนักวิชาการจำนวนมากที่นำทฤษฎีการส่งสัญญาณมาใช้ในการอธิบายปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในตลาดหลักทรัพย์ได้เป็นอย่างดี เช่น Zheng and Stangland (2007) ได้อธิบายสรุปข้อค้นพบที่ได้จากศึกษาว่า บริษัทที่ดีจะสามารถออกจำหน่ายหุ้นเพื่อเพิ่มทุนได้อีกในภายหลัง หลังจากที่หุ้นของบริษัทได้เริ่มทำการซื้อขายแล้ว ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในทางลบระหว่างราคาหุ้นกับคุณภาพของบริษัท เนื่องจากราคาหุ้นที่บริษัทนำเสนอขายครั้งแรก (Initial Price Offering: IPOs) ในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่า ที่แท้จริงจะเป็นตัวส่งสัญญาณให้กับนักลงทุนทราบถึงขีดความสามารถของบริษัทในอนาคต นอกจากนี้ยังพบว่าราคาหุ้นของบริษัทจะลดลงเมื่อมีการประกาศเพิ่มทุน ประกอบกับการซื้อหุ้นคืนในราคาที่สูงจะมีความสัมพันธ์กับการเพิ่มขึ้นของกำไร และทำให้คุณภาพของสินทรัพย์ดีขึ้นในปีที่มีการซื้อหุ้นคืน โดยเฉพาะอย่างยิ่งบริษัทที่ซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ นั้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารของ Bank Holding Company ซึ่งมีข้อมูลเกี่ยวกับความคาดหวังในการทำกำไรจากการซื้อหุ้นคืนของผู้ถือหุ้น กำลังส่งสัญญาณเข้าไปในตลาดเพื่อแสดงให้นักลงทุน เห็นถึงการเพิ่มขึ้นของผลการดำเนินงาน และเลือกใช้ วิธีเข้าทำการซื้อหุ้นคืนเมื่อสถานะกระแสเงินสดอยู่ใน ระดับดีหากเปรียบเทียบกับโอกาสในการทำกำไรจาก การลงทุนภายนอก

ผลที่เกิดขึ้นตามมาจากการส่งสัญญาณ ไปยังนักลงทุน เช่น การประกาศจ่ายเงินปันผล เป็นต้น ในกรณีที่บริษัทจ่ายเงินปันผลในอัตราที่สูงขึ้น ทำให้นักลงทุนตัดสินใจซื้อหลักทรัพย์ของบริษัท ข่าวสารดังกล่าวจึงมีความสัมพันธ์กับราคาหลักทรัพย์ ที่เป็นเช่นนี้เพราะนักลงทุนคาดหวังผลกำไรในอนาคตสูงขึ้น ซึ่งเกิดจากการเติบโตของยอดขายที่สูงขึ้น นักลงทุนจะมองว่าบริษัทมีแนวโน้มและทิศทางที่ดีในการทำผลกำไรในอนาคต นักลงทุนจะตัดสินใจลงทุน แต่ในทางกลับกัน หากบริษัทจ่ายเงินปันผลน้อยลงย่อมแสดงให้เห็นว่าบริษัทดังกล่าวมีผลกำไรลดน้อยลง หรือผลประกอบการไม่ดี นักลงทุนจะสามารถจับสัญญาณเหล่านี้ได้ หรือนักลงทุนอีกกลุ่มหนึ่งอาจมองว่าบริษัทอาจจะกั้นกำไรไว้ในรูปของกำไรสะสม ซึ่งจะทำให้บริษัทมีเงินเพียงพอที่จะนำไปลงทุนต่อไปในอนาคต

2.2.3 แนวคิดเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าของข้อมูลทางการบัญชี (Value Relevance of Accounting Information)

ความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ของมูลค่าทางบัญชีของกิจการ เป็นแนวคิดใหม่ที่พัฒนาต่อออกจากแนวคิดการวิจัยคุณค่าของข้อมูลทางการบัญชีเกิดขึ้น ในปลายทศวรรษที่ 19 ซึ่งเป็นผล

จากการยอมรับในมูลค่าของสินทรัพย์สุทธิของกิจการที่วัดมูลค่าด้วยวิธีการบัญชีตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่มีการปรับปรุงใหม่เพื่อให้บริการเงินสะท้อนมูลค่าทางบัญชีของกิจการที่แท้จริง Lev (1989) ยืนยันว่าความเกี่ยวข้องของมูลค่าทางบัญชีนั้นถูกกำหนดโดยคุณภาพของข้อมูลทางบัญชีโดยเฉพาะตัวเลขกำไรทางบัญชี คุณค่าของตัวเลขกำไรทางบัญชีจะวัดจากค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจในสมการถดถอยของผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ที่นำมาใช้วัดความสัมพันธ์ระหว่างตัวเลขกำไรทางบัญชีและผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ อาทิ Collins et al. (1997) และ Lev and Zarowin (1999) ได้ใช้สัมประสิทธิ์การตัดสินใจดังกล่าวในการประเมินความเกี่ยวข้องของมูลค่าของข้อมูลกำไรทางบัญชี Chang (1998) ซึ่งให้เห็นถึงความแปรปรวนของอัตราส่วนราคาต่อมูลค่าตามบัญชี เป็นการวัดความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์กับมูลค่าตามบัญชีโดยพิจารณาจากรูปแบบการประเมินมูลค่าที่อิงตามกำไรทางบัญชี อย่างไรก็ตามนักลงทุนจะได้รับรู้ผลการดำเนินงานของบริษัทเมื่อบริษัททำการประกาศงบการเงิน ดังนั้น Chang (1998) จึงได้แสดงความเห็นเพิ่มเติมว่าการตรวจสอบความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลกำไรทางบัญชีหรือมูลค่าตามบัญชีของบริษัท จะต้องคำนึงถึงระยะเวลาของการประกาศงบการเงินซึ่งหมายถึง ระยะเวลาระหว่างวันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงานกับวันที่ประกาศงบการเงิน ระยะเวลาดังกล่าวจะมีผลต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ ดังนั้น ในการวิจัยอาจจะใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในพอร์ตการลงทุนแทนการใช้อัตราผลตอบแทนจากการลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน อย่างเช่น งานวิจัยของ Francis and Schipper (1999) และ Nwaeze (1998)

ในงานวิจัยฉบับนี้ความเกี่ยวข้องในมูลค่าของข้อมูลทางการบัญชี หมายถึง การที่งบการเงินสามารถให้ข้อมูลทางการบัญชีที่สำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งจะสอดคล้องกับความหมายที่ Barth, Beaver, and Landsman (2001) ได้ให้ไว้ในงานวิจัยเรื่อง “The Informativeness of Accounting Amounts to Equity Investors” ซึ่งก่อนหน้านี้มีการวิจัยเกี่ยวกับการบัญชีมูลค่ายุติธรรมหลายฉบับ (Barth 1994; Barth et al., 2001; Eccher, Ramesh, & Thiagajaran, 1996; Nelson, 1996; Simko, 1999) ที่ได้ให้ข้อค้นพบว่าการบัญชียุติธรรมได้ให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนมากกว่าการบัญชีที่ใช้วิธีการราคาทุนในอดีต ซึ่งเป็นประโยชน์กับนักลงทุนในการตัดสินใจกำหนดราคาหลักทรัพย์ที่ต้องการจะซื้อหรือขาย และราคาดังกล่าวจะสะท้อนถึงมูลค่าที่แท้จริงของหลักทรัพย์นั้นๆ ดังนั้นงบการเงินที่จัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ที่มีผลบังคับใช้ในปัจจุบันจึงน่าจะให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์เพิ่มขึ้น แต่

Khurana and Kim (2003) ได้ทำการเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องในมูลค่าของข้อมูลในงบการเงินที่มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับมูลค่ายุติธรรม และยังคงใช้วิธีราคาทุนในอดีตสำหรับการวัดมูลค่าเพื่อการรายงานสินทรัพย์และหนี้สิน ซึ่งพบว่างบการเงินที่รายงานในลักษณะนี้จะมีความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์มากกว่า

2.3 บทบาททวนงานวิจัยในอดีตเกี่ยวกับประโยชน์ของข้อมูลทางบัญชี และมูลค่ายุติธรรมในการตัดสินใจทางเศรษฐกิจของผู้ใช้งบการเงิน

2.3.1 ความเกี่ยวข้องในมูลค่าของหุ้นสามัญของข้อมูลทางบัญชี (Value Relevance)

ความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ เป็นประเด็นการวิจัยทางบัญชีเกี่ยวกับตลาดทุนในประเทศไทยที่มีอยู่เป็นจำนวนมาก โดยใช้ตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างราคาตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์กับข้อมูลทางบัญชี ข้อมูลทางบัญชีที่นำมาใช้ในการตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในระยะแรกส่วนใหญ่เป็นกำไรสุทธิ มูลค่าตามบัญชี และต่อมาเพิ่มเติมข้อมูลใหม่ที่เกิดจากมาตรฐานการรายงานทางการเงินที่ใช้ในทางปฏิบัติ รวมทั้งอัตราส่วนทางการเงิน โดยอ้างถึงแนวคิดของ Feltham and Ohlson (1994) ที่ได้เปลี่ยนมุมมองการวิจัยคุณค่าของข่าวสารจากการประกาศข้อมูลทางบัญชีในตลาดหลักทรัพย์ (Information Content Analysis) ที่ใช้อัตราผลตอบแทนที่ไม่ปกติจากการลงทุนในหลักทรัพย์เป็นตัวแทนการตอบสนองของตลาดเมื่อได้รับข้อมูลใหม่ มาเป็นมุมมองของความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนกับข้อมูลทางบัญชีที่สะท้อนถึงผลการดำเนินงานเช่นกำไรสุทธิ ซึ่งเป็นแนวคิดทางกำไรขาดทุน (Profit and Loss Approach) และมูลค่าตามบัญชีของกิจการ ซึ่งเป็นแนวคิดทางสินทรัพย์และหนี้สิน (Balance Sheet Approach) จากการทบทวนงานวิจัยในอดีตกรณีของตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่เกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาปี 2522-2563 พบว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายบัญชีอันเนื่องจากการบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับใหม่ มีผลกระทบต่อกำไรสุทธิและฐานะการเงินของบริษัทจดทะเบียน และเมื่อบริษัทเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว และประกาศให้นักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน ซึ่งผลการวิจัยเหล่านี้มีทั้งความสอดคล้องกันและไม่มีความสอดคล้องกันในบางฉบับ อาทิ พวงเพ็ญ ชูรินทร์ (2552) ได้ศึกษาถึงผลกระทบจากการรับรู้กำไรสุทธิและความแตกต่างของกำไรสุทธิในงบการเงินเฉพาะกิจการกับงบการเงินรวมที่มีต่อมูลค่าตลาดของ

หลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน โดยเปรียบเทียบในช่วงเวลาก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีจากวิธีส่วนได้เสียมาเป็นวิธีราคาทุนของเงินลงทุนในบริษัทย่อยที่แสดงในงบการเงินเฉพาะกิจการตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 27 ปรับปรุง 2550 ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าความแตกต่างของกำไรขาดทุนสุทธิตามวิธีการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อย วิธีราคาทุนที่รับรู้ในงบการเงินเฉพาะกิจการ และกำไรสุทธิตามวิธีการบันทึกเงินลงทุนในบริษัทวิธีส่วนได้เสียในงบการเงินรวม มีความสัมพันธ์และผลกระทบทางบวกกับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ จึงสรุปผลการวิจัยว่าการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชีดังกล่าวที่ส่งผลให้การรายงานกำไรสุทธิในงบเฉพาะกิจการและงบการเงินรวมมีความแตกต่างกัน ได้ให้ข้อมูลกำไรสุทธิที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ ในขณะที่ความแตกต่างของกำไรสุทธิที่เกิดจากการบันทึกบัญชีเงินลงทุนในบริษัทย่อยตามวิธีราคาทุนและวิธีส่วนได้เสียที่เปิดเผยไว้ในหมายเหตุประกอบงบการเงินไม่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ โดยผู้วิจัยไม่สามารถระบุสาเหตุของปรากฏการณ์ดังกล่าว แต่แสดงความคิดเห็นว่านักลงทุนให้ความสนใจต่อข้อมูลที่รายงานในงบการเงินมากกว่าที่รายงานในหมายเหตุประกอบงบการเงินและมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ ซึ่งผลการศึกษานี้สอดคล้องกับ ธิสารัตน์ เล้าอรุณ (2556) ซึ่งให้เห็นว่า ประเด็นที่มาของข้อมูลในบางเรื่องกลับมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ดังเช่นที่นักลงทุนทั่วไปจะรับรู้ข่าวสารจากการประกาศข้อมูล ที่นำเสนอในงบการเงินแตกต่างไปจากที่รายงานในหมายเหตุประกอบงบการเงิน ข้อสรุปนี้เป็นผลจากการศึกษาเปรียบเทียบผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงินที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ ซึ่งปรากฏว่าการนำเสนอมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินที่ประเมินระดับที่ 1 มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากกว่ามูลค่ายุติธรรมสินทรัพย์ทางการเงินที่ประเมินระดับที่ 3 นอกจากนี้ยังไม่พบหลักฐานว่าการประเมินความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ทางการเงินแตกต่างจากหนี้สินทางการเงินเมื่อใช้ข้อมูลนำเข้ระดับเดียวกัน

ผลงานวิจัยของ รัฐาภรณ์ สีนจรรยาศักดิ์ (2550) ปิยะรัตน์ โพธิ์ชัย และพัทธ์ธีรา จิรอุดมสาโรจน์ (2557) มีความคล้ายคลึงและสอดคล้องกันในประเด็นการศึกษาและผลการวิจัย โดยศึกษาเกี่ยวกับความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย งานวิจัยเหล่านี้มีแตกต่างกันเฉพาะในขอบเขตการวิจัย ซึ่งเป็นการวิจัยเฉพาะกลุ่มอุตสาหกรรมบริการของ และกลุ่มบริษัทจดทะเบียน SET100 รวมทั้งมีการตรวจสอบความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดเพิ่มเติมของข้อมูลเงินปันผลจ่าย และกระแสเงินสด ผลการวิจัยของทั้งสองชี้ให้เห็นว่ามูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียนมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ และในส่วนของเงินปันผลจ่ายซึ่งใช้อัตราเงินปันผลจ่ายต่อหุ้น และกระแสเงินสดสุทธิซึ่งใช้กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงาน พบว่าอัตราเงินปันผลจ่าย และกระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทในกลุ่มที่เลือกศึกษา อย่างไรก็ตามในการตรวจสอบความสัมพันธ์ดังกล่าวพบว่าตัวแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่ใช้ มีตัวแปรควบคุมด้วย ได้แก่ ขนาดของกิจการ ซึ่งผลการทดสอบได้ยืนยันว่าขนาดของกิจการมีผลทางบวกกับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์เช่นกัน

นอกจากนี้ความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางบัญชีอาจมีเงื่อนไขบางอย่างที่เกิดจากความเชื่อมั่นของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีต่อข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ คุณภาพของการกำกับดูแลกิจการ (Corporate Governance) และความสามารถในการดำเนินงานอย่างยั่งยืน (Sustainability) (นีมนวล วิเศษสรรพ และวัฒน์ รัมมะพ้อ, 2563) ซึ่งส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนมากกว่าข้อมูลอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หรืออัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์ ซึ่งเป็นข้อมูลอัตราส่วนทางการเงินที่แสดงถึงความสามารถในการทำกำไรเมื่อเทียบกับเงินทุนหรือสินทรัพย์รวมของกิจการ งานวิจัยทางบัญชีเกี่ยวกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มุ่งเน้นตรวจสอบความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางบัญชียังได้นำรายงานผู้สอบบัญชีที่แสดงความเห็นต่องบการเงินในการรับรองความถูกต้องของงบการเงินว่าเป็นไปตามหลักการบัญชีที่รับรองโดยทั่วไปและจัดทำขึ้นตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน โดยความแตกต่างในความเห็นของผู้สอบบัญชีจะมีผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนในการนำข้อมูลกำไรสุทธิหรืออื่นๆ ที่ปรากฏในรายงานทางการเงิน ไปใช้ในการตัดสินใจลงทุน (ยศศรีธัญย์, 2556) รวมทั้งการแสดงความเห็นในเรื่องสำคัญของการตรวจสอบ (Key Audit Matter) ก็ได้ถูกนำมาตรวจสอบเพื่อชี้ให้เห็นความเกี่ยวข้องกับมูลค่าหลักทรัพย์ ซึ่งสะท้อนถึงความเชื่อมั่นของนักลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ที่มีข้อมูลทางบัญชี (ศิริกาญจน์ เส้งวัน และนีมนวล วิเศษสรรพ, 2562)

มีงานวิจัยในต่างประเทศที่มีประเด็นการวิจัยที่น่าสนใจเกี่ยวกับมูลค่าทางบัญชี กำไรต่อหุ้น และมูลค่าตลาดหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน อาทิ Ohlson (1995) ได้นำหลักทางคณิตศาสตร์มาใช้ในการวิเคราะห์ผลการดำเนินงานของการทดสอบความสัมพันธ์ของ มูลค่าตามบัญชี กำไรต่อหุ้น และมูลค่าตลาด พบว่ามีเมื่อมีการเน้นเปิดเผยกิจกรรมดำเนินงานทำให้ มูลค่าตามบัญชี กำไรต่อหุ้น มีความสัมพันธ์กันกับมูลค่าตลาดอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกับ Cardamone, Carnevale, and Giunta (2012) ได้ทำการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ ความน่าเชื่อถือของข้อมูลที่นำมาเสนอในรายงานทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ของประเทศอิตาลี

และมีวัตถุประสงค์เพื่อทดสอบข้อมูลที่น่าเสนอในรายงานทางการเงินมีความสัมพันธ์มูลค่าตลาด โดยนักลงทุนเชื่อว่าบทบาทที่สำคัญในการประเมินข้อมูลมีอิทธิพลและมีประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนหรือไม่ หากเปรียบเทียบกับข้อมูลในรายงานทางการเงินและเก็บรวบรวมข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนทั้งหมด 178 บริษัทที่อยู่ในตลาดหลักทรัพย์อิตาลี โดยมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญและกำไรต่อหุ้นเป็นข้อมูลทางการเงินของบริษัทที่มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ ผลงานวิจัยนี้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ Bepari et al. (2013) ได้ทำการตรวจสอบความเกี่ยวข้องของกำไรต่อหุ้น มูลค่าตามบัญชี มีความสัมพันธ์กับมูลค่าตลาดในทิศทางเดียวกัน และพบว่าผลของการดำเนินงานเพิ่มขึ้นเกิดขึ้นจากงบกระแสเงินสดจากการดำเนินงานที่เพิ่มขึ้น และมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ประเทศออสเตรเลีย

กล่าวโดยสรุปความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ของข้อมูลทางการเงินบัญชี สามารถพิจารณาได้จากความสัมพันธ์และผลกระทบของข้อมูลทางการเงินบัญชีที่มีต่อมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ ความมีนัยสำคัญทางสถิติของสัมประสิทธิ์ความถดถอยในตัวแบบความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของหลักทรัพย์ ณ วันประกาศงบการเงินกับข้อมูลทางการเงินบัญชี ได้แก่ กำไรต่อหุ้น มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญ กระแสเงินสดสุทธิจากการดำเนินงานต่อหุ้นสามัญ อัตราผลตอบแทนจากสินทรัพย์รวม อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น และข้อมูลเชิงคุณภาพ ตามที่กล่าวข้างต้น เป็นหลักฐานที่พิสูจน์ความเกี่ยวข้องในมูลค่าหลักทรัพย์ดังกล่าว ซึ่งสะท้อนถึงการที่นักลงทุนให้ความสนใจต่อข้อมูลที่รายงานในงบการเงิน รวมทั้งในหมายเหตุประกอบงบการเงิน

2.3.2 ผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม

ผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม จากการค้นคว้างานวิจัยที่เกี่ยวข้องพบว่ามาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ส่งผลกระทบต่อโดยตรงต่อการรายงานทางการเงินในงบการเงินประจำปี ซึ่งส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ของการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการ กำไรสุทธิ กำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น หรือ ส่วนของผู้ถือหุ้น ซึ่งผลกระทบทั้งหมดที่กล่าวนี้จะส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจของนักลงทุนการนำมูลค่ายุติธรรมมาใช้ในการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สินจะทำให้รายงานทางการเงินสามารถสะท้อนถึงมูลค่ากิจการได้ดีขึ้นและมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เป็นมุมมองทางด้านตลาดทุนที่

มีการแข่งขันที่สมบูรณ์ ซึ่งจะประกอบไปด้วยเหตุผลของสภาพแวดล้อมของข้อมูลในตลาดที่ทำให้ นักลงทุนมีข้อมูลที่เท่าเทียมกับผู้บริหารของกิจการ กรณีไม่สามารถกำหนดมูลค่ายุติธรรมได้อย่างเหมาะสม หรือไม่สามารถหาราคาตลาดซื้อขายของสินทรัพย์และหนี้สินได้ อาจทำให้มีผลต่อนักลงทุน ซึ่งสามารถนำแนวคิดของราคาของสินทรัพย์ด้วยมูลค่าที่ได้คาดว่าจะได้รับสุทธิ หรือมูลค่าปัจจุบันของประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้สินทรัพย์ เพื่อนำมากำหนดเป็นมูลค่ายุติธรรมแทนได้ ทั้งนี้มูลค่ายุติธรรมจะสะท้อนแม้กระทั่งมูลค่าสินทรัพย์ไม่มีตัวตนที่เกี่ยวข้องกับการใช้ความชำนาญในการจัดการสินทรัพย์ แต่ในปัจจุบันการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมกับสินทรัพย์และหนี้สินในการรับรู้รายการเพื่อบันทึกบัญชียังคงนำมาใช้ได้กับบางรายการ เพราะยังคงมีการใช้ราคาทุนในบางรายการ โดยเฉพาะที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ จึงส่งผลให้การแสดงข้อมูลในงบการเงินเป็นเพียงการนำเสนอมูลค่ายุติธรรมบางส่วนเท่านั้น ดังนั้น ผู้ใช้งบการเงินจึงจำเป็นต้องการข้อมูลที่ถูกต้อง เชื่อถือได้ และเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ เพื่อสะท้อนกับความเป็นจริงให้มากที่สุด เพราะผลกระทบจากการใช้มูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน อาจทำให้ผู้บริหารของกิจการมีการใช้टकแต่งกำไรในงบการเงิน (อัมพร เทียงตระกูล, 2552) โดย ณคน พัฒนวิชัยกุล (2555) ได้ศึกษาค้นพบว่า นักลงทุนจะตัดสินใจเกี่ยวกับความน่าเชื่อถือของผลกำไรของกิจการที่แสดงกำไรจากการวัดมูลค่ายุติธรรมระดับที่ 1 สูงกว่ากิจการที่มีกำไรจากการวัดมูลค่ายุติธรรมระดับที่ 3 เพราะการวัดมูลค่ายุติธรรมระดับที่ 1 มีการอ้างอิงราคาจากตลาดที่ น่าเชื่อถือได้มากที่สุด มีข้อมูลที่ครบถ้วน เพราะการเปิดเผยข้อมูลในงบแสดงฐานะทางการเงินจะสามารถช่วยให้นักลงทุนมีความเชื่อถือเป็นผลกำไรจากการวัดมูลค่ายุติธรรมมากขึ้นด้วย ซึ่งผลกระทบจากการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นของมูลค่ายุติธรรมของกิจการที่เกิดจากผลการดำเนินงานที่แตกต่างกันจะส่งผลให้ การตัดสินใจของนักลงทุนแตกต่างกันด้วย และนักลงทุนจะประเมินความน่าเชื่อถือของข้อมูลแต่ละกิจการโดยใช้ข้อมูลอ้างอิงจากระดับของการวัดมูลค่ายุติธรรมเพื่อใช้ประกอบกับการตัดสินใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดวงพร จันทร์เสี้ยว (2557) ได้อธิบายไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมของกิจการที่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกัน ไม่ว่าจะกิจการจะมีผลการดำเนินงานเป็นอย่างไร นักลงทุนทั่วไปจะเชื่อถือผลขาดทุนจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเพื่อขายระดับที่ 1 มากกว่าระดับที่ 3 และนักลงทุนจะประเมินความน่าเชื่อถือไม่แตกต่างกันในกรณีที่กิจการจัดลำดับมูลค่ายุติธรรมอยู่ในลำดับชั้นเดียวกันแม้ว่ากิจการจะมีการดำเนินงานแตกต่างกัน นอกจากนี้ยังพบว่าในกรณีที่กิจการได้รับผลกระทบจากการวัดมูลค่ายุติธรรมแล้วทำให้กิจการมีผลขาดทุนเบ็ดเสร็จรวม นักลงทุนจะพิจารณาความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในผลขาดทุนจากการวัดมูลค่ายุติธรรมของเงินลงทุนเพื่อขายระดับที่ 1 มากกว่าระดับที่ 3

ในต่างประเทศมีงานวิจัยเกี่ยวกับการวัดมูลค่ายุติธรรมซึ่งการศึกษามูลค่ายุติธรรมส่วนใหญ่เน้นศึกษาในประเด็นผลกระทบของมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อการตัดสินใจลงทุนของนักลงทุน และผลกระทบของมูลค่ายุติธรรมที่มีผลต่อรายได้ และมีการศึกษาความสัมพันธ์ของมูลค่ายุติธรรมซึ่งเป็นที่น่าสนใจ Roland (2009) พบว่าการบัญชีมูลค่ายุติธรรมจะมีผลกระทบ โดยตรงอย่างต่อเนื่องต่อผู้ถือหุ้นรายใหญ่และนักลงทุน ดังนั้น การดำเนินการทางบัญชีตามหลักมูลค่ายุติธรรมจึงต้องดำเนินการอย่างรอบคอบ ซึ่งผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่ายุติธรรมกับกำไรสุทธิของกิจการมีความสอดคล้องกับการศึกษาของ André (2009) ที่ได้ทำการศึกษาในปีเดียวกันซึ่งผลการศึกษาพบว่า มูลค่ายุติธรรมจะมีความสัมพันธ์ต่อการเพิ่มขึ้นของกำไร ซึ่งจะเห็นได้จากธุรกิจกลุ่มอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ที่นักลงทุนมองว่าเป็นแหล่งที่สร้างกำไรที่ยั่งยืน นอกจากนี้ยังมีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าของจำนวนเงินตามบัญชีภายใต้การบัญชีมูลค่ายุติธรรมสูงกว่าภายใต้การบัญชีต้นทุน การเพิ่มขึ้นของกำไรจึงสร้างความเชื่อมั่นต่อการบัญชีของผู้บริหาร ต่อมา Mohamad (2012) ได้ศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับการตัดสินใจลงทุนของผู้บริหารที่ลดลงเกิดจากความขัดแย้งของนักลงทุนภายนอกที่ต้องการจะรับรู้ผลการดำเนินงานของกิจการภายใต้หลักการมูลค่ายุติธรรม ซึ่งตรงข้ามกับฝ่ายบริหารภายในที่ไม่ยอมเปิดเผยข้อมูล ความขัดแย้งลักษณะนี้จะส่งผลกระทบโดยตรงต่อการตัดสินใจเลิกลงทุนในกิจการนั้นๆ ในปีถัดมา Despoina and Foteimi (2013) ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดมูลค่ายุติธรรมมีความเกี่ยวข้องกับกำไรซึ่งเป็นที่ถือเป็นปัจจัยหลักในการตัดสินใจลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สังเกตได้ว่า มาตรฐานการรายงานทางการเงินช่วยยกระดับคุณภาพของรายงานงบการเงินประจำปีหรือคุณภาพของบัญชีและช่วยเหลือผู้ลงทุนทั่วไปเพื่อช่วยในการตัดสินใจในการลงทุนในสภาพแวดล้อมทางธุรกิจสมัยใหม่ ดังนั้น หลักการบัญชีมูลค่ายุติธรรมช่วยเพิ่มคุณภาพกำไรของกิจการ ซึ่งผู้บริหารสนับสนุนหลักการใช้บัญชีมูลค่ายุติธรรม และผู้บริหารส่วนใหญ่เชื่อว่าหลักการบัญชีมูลค่ายุติธรรมมีประสิทธิภาพเพียงพอต่อการดำเนินการประเมินค่าของกิจการ นอกจากนี้ผู้บริหารยังเชื่อว่าหลักการบัญชีมูลค่ายุติธรรมมีผลต่อนโยบายการเปิดเผยข้อมูลทางบัญชีของกิจการ ซึ่งจากการวิจัยผู้บริหารส่วนใหญ่ยอมรับว่าไม่ได้ดำเนินการตามหลักบัญชีมูลค่ายุติธรรมทั้งหมด แต่ยอมรับว่าได้มีการดำเนินการมากพอสมควร และเพียงพอต่อการดำเนินการตามหลักบัญชีมูลค่ายุติธรรม นอกจากนี้มีตัวอย่างการศึกษาผลกระทบของการนำหลักบัญชีมูลค่ายุติธรรมไปใช้ โดยเป็นการศึกษาผลกระทบการนำ SFAS 157 ไปใช้ในทางปฏิบัติของสถาบันการเงินในประเทศสหรัฐอเมริกา

กล่าวโดยสรุปการวัดมูลค่ายุติธรรมเป็นข้อมูลที่ส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นในรายงานทางการเงินและส่งผลกระทบต่อตัดสินใจในการลงทุน เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และมีการเปิดเผยข้อมูล

ของมูลค่ายุติธรรมเพื่อให้นักลงทุนได้ใช้ในการตัดสินใจในการลงทุน ซึ่งผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมของกิจการจะช่วยให้นักลงทุนหรือผู้ใช้งบการเงินทราบ และสามารถประเมินกิจการ ทำให้งบการเงินมีความน่าเชื่อถือ นักลงทุนกล้าที่จะลงทุนและให้ความสำคัญเกี่ยวกับการตัดสินใจของนักลงทุนทั่วไป โดยมูลค่ายุติธรรมจะสะท้อนให้เห็นถึง มูลค่าเชิงเศรษฐกิจที่แท้จริงของสินทรัพย์และหนี้สิน และผลการดำเนินงานของกิจการ ซึ่งมูลค่าดังกล่าวทำให้ผู้ใช้งบการเงินสามารถนำข้อมูลไปใช้ให้เกิดประโยชน์การตัดสินใจเชิงเศรษฐกิจหรือเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจได้ดีกว่าการวัดมูลค่าด้วยราคาทุน

บทที่ 3

ระเบียบวิธีการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์ต้องการศึกษาผลกระทบของการใช้มูลค่ายุติธรรมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น โดยใช้ข้อมูลจากงบการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ประจำปี 2559-2562 รวมจำนวน 4 ปี ซึ่งจะมีการดำเนินการในวิจัย ดังนี้

3.1 การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1.1 วิธีการเก็บข้อมูล

เนื่องจากข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยฉบับนี้ เป็นข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) การเก็บรวบรวมข้อมูลจึงเก็บจากระบบข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์และข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยสามารถสืบค้นจาก Web Site ของบริษัท SETSMART จำกัด ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อนำมาใช้ในการวัดค่าตัวแปรจะมีจำนวนข้อมูลทั้งสิ้นคิดเป็นรายปีรายบริษัท เท่ากับ 1,044 ข้อมูล ซึ่งคำนวณได้จากจำนวนบริษัทในกลุ่มตัวอย่าง 261 บริษัท และแต่ละบริษัทเก็บข้อมูล 4 ปี ตั้งแต่ปี 2559-2562 โดยใช้ข้อมูลวันที่ ที่ผู้สอบบัญชีรับอนุญาตลงนามในรายงานความเห็นผู้สอบบัญชี จากหน้ารายงานเพื่อกำหนดวันที่งบการเงินได้รับการเผยแพร่อย่างเป็นทางการ ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

- 1) มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงานของแต่ละปี
- 2) ข้อมูลทางบัญชี ได้แก่ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่ไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไว้ในกำไรหรือขาดทุน

3) บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ สิ้นทรัพย์รวม ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงานของแต่ละปี

3.1.2 กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากรเป้าหมาย ประกอบด้วย บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีการรายงานงบการเงินและมีข้อมูลทางการเงินที่สำคัญอย่างครบถ้วนตลอดช่วงระยะเวลาที่ศึกษา ตั้งแต่ปี 2559–2562 ทำการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้วิธีเจาะจง จากการกำหนดคุณลักษณะของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประชากรเป้าหมาย ดังนี้

- 1) มีรอบระยะเวลาบัญชีที่เป็นรอบปกติ สิ้นสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม
- 2) เป็นบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มอุตสาหกรรมต่างๆ ที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ยกเว้น กลุ่มสถาบันการเงิน ธุรกิจการประกันภัย กองทุนรวมต่างๆ บริษัทที่มีข้อมูลที่ใช้ในการวิจัยไม่ครบถ้วนเพียงพอ เป็นบริษัทที่ถูกเพิกถอน หรืออยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ
- 3) มีข้อมูลทางบัญชีที่ใช้ในการวิจัย ครบถ้วนตลอดระยะเวลาที่ศึกษา

จากคุณลักษณะที่กำหนดข้างต้น กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยบริษัทจดทะเบียน ในจำนวนที่แสดงในตารางที่ 3.1 ดังนี้

ตารางที่ 3.1 จำนวนบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มตัวอย่าง ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2565

	จำนวน
จำนวนบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยทั้งหมด	792
หัก บริษัทในกลุ่มสถาบันการเงิน ธุรกิจการประกันภัย และกองทุนรวม	138
บริษัทที่ไม่ส่งงบการเงิน ไม่ครบ 4 ปี (2559-2562) และข้อมูลไม่ครบถ้วน	358
ระยะเวลาการรายงานไม่ตรงกับ 31 ธันวาคม	35
คงเหลือ	261

3.2 ตัวแบบความสัมพันธ์

ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมที่ใช้ในการวิจัยนี้ จึงใช้สมการดังนี้

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \epsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (1)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \epsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (2)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \beta_4 FV\ effect_{it} + \epsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (3)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 (BV_{it} * Y_{it}) + \beta_3 NI_{it} + \beta_4 (NI_{it} * Y_{it}) + \beta_5 FV\ effect_{it} + \beta_5 (FV\ effect_{it} * Y_{it}) + \epsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (4)$$

โดยกำหนดให้

MVE_{it}	คือ	มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ณ วันที่ในรายงานของผู้สอบบัญชีของบริษัท i ณ ปีที่ t
BV_{it}	คือ	มูลค่าตามบัญชีของบริษัท i ณ ปีที่ t
NI_{it}	คือ	กำไรสุทธิของบริษัท i ณ ปีที่ t
$FV\ effect_{it}$	คือ	ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมของบริษัท i ณ ปีที่ t
TA_{it}	คือ	ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมของหุ้นสามัญของบริษัท i ปีที่ t
Y_{it}	คือ	ช่วงระยะเวลาของบริษัท i ($t = 0$ เมื่อเป็นปี 2559-2560, $t=1$ เมื่อเป็นปี 2561-2562)
ϵ_{it}	คือ	ข้อผิดพลาดที่เป็นไปตามการแจกแจงแบบปกติที่มีค่าเฉลี่ยเป็น 0 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ σ^2
β_i	คือ	ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย โดย i มีค่าเท่ากับ 1 และ 2
β_0	คือ	ค่าคงที่

3.3 ตัวแปรและการวัดค่าตัวแปร

ตัวแปรที่นำมาใช้ในการวิเคราะห์และทดสอบความสัมพันธ์และผลกระทบในงานวิจัยฉบับนี้ ประกอบด้วย

มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) หมายถึง มูลค่าตามราคาตลาดของหลักทรัพย์จดทะเบียนคำนวณได้จาก ผลคูณของราคาปิดของหุ้นสามัญกับจำนวนหุ้นจดทะเบียนกับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565) สามารถคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ} = \text{ราคาตลาดต่อหุ้นสามัญ} \times \text{จำนวนหุ้นสามัญทั้งหมด}$$

มูลค่าตามบัญชี (BV) หมายถึง มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์สุทธิ ซึ่งได้สินทรัพย์รวมลบหนี้สินรวม ซึ่งเป็นราคาตามบัญชีของหุ้นสามัญทั้งหมดที่บริษัทออกและเรียกชำระแล้ว คำนวณได้จากส่วนของผูถือหุ้นรวม ณ วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงานของแต่ละปี ในกรณีที่กิจการมีการออกหุ้นบุริมสิทธิ มูลค่าตามบัญชีจะไม่รวมมูลค่าหุ้นบุริมสิทธิ (ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย, 2565) สามารถคำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{มูลค่าตามบัญชี} = \text{สินทรัพย์รวม} - \text{หนี้สินรวม}$$

ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม ในงานวิจัยฉบับนี้ หมายถึงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไว้ในกำไรหรือขาดทุน อันเป็นผลจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม ประกอบด้วย ส่วนเกินทุนจากการตีราคาที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ กำไรขาดทุนจากการประมาณการตามหลักคณิตศาสตร์ประกันภัยสำหรับโครงการผลประโยชน์พนักงาน กำไรขาดทุนจากการเปลี่ยนแปลงค่างบการเงินของหน่วยงานต่างประเทศ ผลกำไรขาดทุนจากการวัดมูลค่าตราสารทุน และกำไรขาดทุนที่มีประสิทธิผลจากเครื่องมือที่ใช้ป้องกันความเสี่ยงกระแสเงินสด (สภาวิชาชีพบัญชีฯ, 2562)

3.4 การพัฒนาสมมติฐานการวิจัย

กำไรสุทธิประจำปีเป็นข้อมูลที่แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพการบริหารงานของฝ่ายบริหารของบริษัทและมีความหมายต่อการตัดสินใจลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน จากทฤษฎีประสิทธิภาพตลาดทุนกล่าวไว้ว่า แหล่งข้อมูลเดียวของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์คืองบการเงินที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลการดำเนินงานของกิจการ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความสามารถในการทำกำไรซึ่งนักลงทุนใช้ข้อมูลกำไรในการประมาณการผลตอบแทนที่คาดหวังจากการลงทุนในหลักทรัพย์จดทะเบียนของบริษัท ข้อมูลดังกล่าวจึงมีผลกระทบต่อการตัดสินใจลงทุน ทำให้ราคาตลาดของหุ้นสามัญเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกันกับกำไรสุทธิของกิจการ (นิ่มนวล วิเศษสรรพ์, 2555) จากผลการวิจัยในอดีตได้ให้หลักฐานเชิงประจักษ์ที่แสดงให้เห็นว่ากำไรสุทธิของกิจการมีผลกระทบเชิงบวกกับมูลค่าตลาดหรือผลตอบแทนจากการลงทุนในหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ (นิ่มนวล วิเศษสรรพ์ และวัฒน์ รัมมะพ้อ, 2563) จากแนวความคิดทางทฤษฎีของ Felthum and Ohlson (1995) นักลงทุนอาจเปรียบเทียบมูลค่าตามบัญชีกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญในบางส่วนที่เกิดจากผลจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์และหนี้สินของกิจการ โดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดจากความสามารถในการดำเนินงานของฝ่ายบริหารบริษัท และอีกส่วนเกิดจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่าของสินทรัพย์หรือหนี้สินของกิจการตามเวลา จึงมีผลให้มีความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญกับมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ นอกจากนี้จากการวิจัยเชิงประจักษ์ในอดีตที่ผ่านมา โดยใช้ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ระหว่างราคาตลาดของหุ้นสามัญ กับมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกันคือ ข้อมูลทางบัญชีโดยเฉพาะมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ต่างเป็นข้อมูลที่ความสัมพันธ์และผลกระทบต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน ดังนั้นสมมติฐานจึงเป็นดังนี้

สมมติฐานการวิจัยที่ 1

มูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

สมมติฐานการวิจัยที่ 2

มูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

สมมติฐานการวิจัยที่ 3

มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์

สมมติฐานการวิจัยที่ 4

มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ แตกต่างกันระหว่างช่วงก่อน (ปี 2558 - 2560) และช่วงหลัง (ปี 2561- 2562) การใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ เพื่อนำมาวิเคราะห์และประมวลผลทางสถิติ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปการวิเคราะห์ทางสถิติ ดังนี้

3.5.1 การใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่ออธิบายลักษณะการกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของตัวแปรทั้งหมดที่ใช้ในการวิจัย

3.5.2 การใช้สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์สหสัมพันธ์และการถดถอยเชิงพหุ ด้วยตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ และข้อมูลทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม และราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม

โดยมีการทดสอบคุณสมบัติของตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ตามเงื่อนไขของการใช้วิธีวิเคราะห์ ความถดถอยเชิงพหุ สถิติที่ใช้ ประกอบด้วย

ค่าสถิติ R^2 ที่ได้จากการวิเคราะห์ความสอดคล้องของตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ กับข้อมูลเชิงประจักษ์ ซึ่งเป็นค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ โดยจะชี้ให้เห็นถึงความสัมพันธ์เชิง เส้นตรงของตัวแปรกับตัวแปรตาม

ค่าสถิติทดสอบ F และค่านัยสำคัญ ที่ได้จากการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ค่าสถิติทดสอบ T และค่านัยสำคัญ ที่ได้จากการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์ความ ถดถอยของตัวแปรต้น (β_{ii})

ค่าสถิติ Durbin Watson ซึ่งใช้ในการตรวจสอบความเป็นอิสระของค่าความ คลาดเคลื่อนแต่ละค่าของตัวแปรอิสระที่เก็บเป็นรายปี ซึ่งหากมีค่าอยู่ระหว่าง 1.50 - 2.50 แสดงว่า ตัวแปรอิสระไม่มีความสัมพันธ์ในตัวเอง

ค่าสถิติ VIF ซึ่งใช้ในการตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระในตัว แบบจำลองความสัมพันธ์ โดยทั่วไปหากมีค่ามากกว่า 10 แสดงว่าตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์ ระหว่างกัน

การวิเคราะห์และการทดสอบทุกขั้นตอน กำหนดช่วงความเชื่อมั่น 95%

บทที่ 4

การวิเคราะห์ข้อมูลและผล

จากการศึกษาผลของการใช้มูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของกำไรสุทธิและมูลค่าตามบัญชี ซึ่งผลของการใช้มูลค่ายุติธรรมจะวัดจากรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน (FVOCI) โดยมีขนาดของกิจการซึ่งวัดด้วยราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม ณ วันสิ้นปีเป็นตัวแปรควบคุม ข้อมูลที่นำมาใช้ในการวิจัยเก็บรวบรวมจากระบบข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 261 บริษัท โดยเก็บย้อนหลัง 4 ปี จำนวนข้อมูลทั้งหมดเท่ากับ 1,044 ข้อมูล ในบทนี้จะกล่าวถึงผลการวิเคราะห์ข้อมูล ซึ่งจะแบ่งเป็นหัวข้อย่อยๆ ดังนี้

- 1) การวิเคราะห์การกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลตัวแปรทั้งหมด ด้วยสถิติเชิงพรรณนา ประกอบด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
- 2) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม ด้วยวิธีการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุ

4.1 การวิเคราะห์การกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลตัวแปรทั้งหมด

การวิเคราะห์การกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของข้อมูลตัวแปรที่ใช้ในการวิจัยทั้งหมด มีเพื่ออธิบายคุณลักษณะทางสถิติของมูลค่าตามบัญชี (BV) กำไรสุทธิ (NI) และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม (FV effect) และราคาตามบัญชีของหุ้นสามัญ ด้วย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.1

ตารางที่ 4.1 แสดงค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และ ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม และราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม

หน่วย : พันบาท

	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE)	72.87	1,576,677.39	33,883.64	107,255.59
มูลค่าตามบัญชี (BV)	130.75	2,824,130.78	56,012.02	179,729.87
กำไรสุทธิ (NI)	(12,016.47)	184,621.37	1,782.51	10,131.73
ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม (FVeffect)	(39,432.40)	3,145.89	(175.18)	2,087.27
ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม (TA)	0.51	2,484,438.68	34,686.72	157,176.75

Valid N (listwise) 1,044

จากข้อมูลของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย จำนวน 1,044 รายปี รายบริษัท ในระยะเวลา 4 ปี ตั้งแต่ ปี 2559 - 2562 ผลการวิเคราะห์ห่อธิบายได้ดังนี้

มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าต่ำสุด เท่ากับ 72.87 พันบาท ค่าสูงสุดเท่ากับ 1,576.677.39 พันบาท ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 33,883.64 พันล้านบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 107,255.59 พันบาท

มูลค่าตามบัญชี (BV) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าต่ำสุด เท่ากับ 130.75 พันบาท ค่าสูงสุด เท่ากับ 2,824,130.78 พันบาท ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 56,012.02 พันบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 179,729.87 พันบาท

กำไรสุทธิ (NI) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าต่ำสุด เท่ากับ 12,016.47 พันบาท ค่าสูงสุด เท่ากับ 184,621.37 พันบาท ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1,782.51 พันบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 10,131.73 พันบาท

ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม (FV effect) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าต่ำสุด เท่ากับ -39,432.40 พันบาท ค่าสูงสุด เท่ากับ 3,145.89 พันบาท ค่าเฉลี่ย เท่ากับ -175.18 พันบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2,087.27 พันบาท

ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม (TA) ผลการวิเคราะห์แสดงค่าต่ำสุดเท่ากับ 0.51 พันบาท ค่าสูงสุด เท่ากับ 2,484,438.68 พันบาท ปรากฏว่ามีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 34,686.72 พันบาท และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 157,176.75 พันบาท พบว่ามีค่าต่ำสุดน้อยที่สุดในตัวแปรทั้งหมด แต่มีค่าเฉลี่ยใกล้เคียงกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) ส่วนค่าสูงสุด กับส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมีค่าใกล้เคียงกับมูลค่าตามบัญชี (BV)

4.2 การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ในที่นี้จะนำไปตามตัวแบบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง โดยมีมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญเป็นตัวแปรตาม และมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ เป็นตัวแปรอิสระ และราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม ตามกรอบแนวคิดการวิจัยที่ได้กล่าวไว้แล้วในบทที่ 1 มีขึ้นเพื่อตรวจสอบและเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ก่อนและหลังจากการใช้ตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) นอกจากนี้ รายการที่เกิดจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมจะแสดงในงบกำไรขาดทุนในส่วนของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (1)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (2)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \beta_4 FV \text{ effect}_{it} + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (3)$$

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 (BV_{it} * Y_{it}) + \beta_3 NI_{it} + \beta_4 (NI_{it} * Y_{it}) + \beta_5 FV \text{ effect}_{it} + \beta_5 (FV \text{ effect}_{it} * Y_{it}) + \varepsilon_{it} \quad \dots\dots\dots (4)$$

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเส้นด้วยวิธีการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุสำหรับตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 1 - ที่ 3 เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์และผลกระทบของ BV NI TA และ FV effect ที่มีต่อ MVE โดยทำการวิเคราะห์ภาพรวม 4 ปี ตั้งแต่ปี 2559 - 2562 โดยเริ่มจากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรทั้งหมดในตัวแบบความสัมพันธ์ และต่อไปเป็นการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุในลำดับต่อไป ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.2 - ที่ 4.5 ดังนี้

ตารางที่ 4.2 ผลการวิเคราะห์สหความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเป็นคู่ ๆ

	MVE	BV	NI	FVOCI	TA
MVE	1				
BV	.947**	1			
NI	.833**	.792**	1		
FV effect	-.489**	-.399**	-.606**	1	
TA	.813**	.768**	.947**	-.608**	1

** . Correlation is significant at the 0.01 level (2-tailed).

จากตารางข้างต้น จะเห็นว่าตัวแปรทั้งหมดในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงมีความสัมพันธ์ระหว่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ช่วงความเชื่อมั่น 99 % โดย BV NI และ TA มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ MVE ของบริษัทจดทะเบียนๆ สำหรับ FV effect มีความสัมพันธ์ทางลบ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน เท่ากับ .947 .833 -.489 และ .813 ตามลำดับ นอกจากนี้จะเห็นว่า NI และ BV มีความสัมพันธ์ทางบวกระหว่างกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .792 และ FV effect มีความสัมพันธ์ทางลบกับ BV และ NI โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -.399 และ -.606 ตามลำดับ โดยทิศทางความสัมพันธ์จะสอดคล้องกับความสัมพันธ์ที่กล่าวไว้ข้างต้น การที่ BV และ NI มีความสัมพันธ์ระหว่างกันและสัมพันธ์กับ MVE ในทางบวกเหมือนกัน แสดงว่านักลงทุนให้ความสำคัญ ทั้ง BV และ NI ทั้งสองข้อมูลนี้จึงสัมพันธ์กับ MVE ของบริษัท และการที่ FV effect มีความสัมพันธ์ทางลบกับ BV NI และ MVE แสดงว่านักลงทุนให้ความสำคัญต่อ FV effect เช่นกัน แต่การตอบสนองของนักลงทุนต่อข้อมูลดังกล่าว จะเป็นในทางตรงกันข้าม ซึ่งหมายถึงนักลงทุนอาจจะไม่พึงพอใจที่เห็นว่าบริษัทจดทะเบียนมีการรายงาน FV effect เป็นจำนวนมาก จึงทำให้ MVE ลดลง สำหรับ TA จะมี

ความสัมพันธ์ทางบวกกับ BV และ NI ในขนาดของความสัมพันธ์สูงถึง .768 และ .947 ตามลำดับ กรณีนี้อาจส่งผลต่อการใช้ TA เป็นตัวแปรควบคุม

การตรวจสอบความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) ของมูลค่าตามบัญชี (BV) กับกำไรสุทธิ (NI) จะพิจารณาจากค่าสถิติและค่านัยสำคัญของสัมประสิทธิ์ความถดถอย (β_1) รวมทั้งเครื่องหมายของสัมประสิทธิ์ความถดถอย ดังแสดงในตารางที่ 4.3-4.6 ดังนี้

ตารางที่ 4.3 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 1

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \varepsilon_{it}$$

Model	R	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				Sig. F Change	Durbin-Watson
				R Square Change	F Change	df1	df2		
1	.957 ^a	.915	31,302.426	.915	5,602.133	2	1041	.000	2.255

a. Predictors: (Constant), NI, BV

b. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	10,978,408,837,109.918	2	5,489,204,418,554.959	5,602.133	.000 ^b
	Residual	102,0015,432,038.665	1,041	979,841,913.582		
	Total	11,998,424,269,148.582	1,043			

a. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

b. Predictors: (Constant), NI, BV

Coefficients ^a											
Model		Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		Collinearity Statistics					
		B	Std. Error	Beta	t	Sig.	order	Partial	Part	Tolerance	VIF
1	(Constant)	3,932.458	1,020.992		3.852	.000					
	BV	.460	.009	.770	52.043	.000	.947	.850	.470	.373	2.681
	NI	2.363	.157	.223	15.086	.000	.833	.424	.136	.373	2.681

a. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

ตารางที่ 4.3 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ (R^2) มีค่าสูงถึง .915 (92%) และผลการทดสอบความแปรปรวนได้ให้ค่านัยสำคัญของสถิติทดสอบ F เท่ากับ .000 โดยมีค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.255 ซึ่งยังอยู่ในช่วงที่ยอมรับได้ว่าความสัมพันธ์ของ BV NI และ MVE เป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ตามที่แสดงไว้ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 1 แสดงว่า BV และ NI มีความเกี่ยวข้องกับ MVE และสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน MVE ได้ถึง 92% นอกจากนี้ความสัมพันธ์ระหว่าง BV และ NI ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 1 มีค่า VIF อยู่ในช่วงที่ยอมรับได้เช่นกัน

นอกจากนี้จากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (Coefficients) ที่แสดงในตารางข้างต้น มีค่าเป็นบวก และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 หมายความว่า การเปลี่ยนแปลงใน MVE จะเป็นไปในทิศทางเดียวกับทิศทางการเปลี่ยนแปลงใน BV และ NI อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ .460 และ 2.363 ตามลำดับ จึงกล่าวได้ว่า ทั้ง BV และ NI ต่างเป็นข้อมูลสำคัญที่นักลงทุนใช้ในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน จึงมีความเกี่ยวข้องกับ MVE ของบริษัท

การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุในขั้นต่อไป มีเพื่อทดสอบความสัมพันธ์ระหว่าง BV NI และ TA ซึ่งกรอบแนวคิดการวิจัย กำหนดให้ TA เป็นตัวแปรควบคุม จึงเพิ่มลงในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 2 มีจุดประสงค์ในการทดสอบเพื่อลดอิทธิพลของขนาดของกิจการที่อาจส่งผลกระทบต่อ MVE ของบริษัทจดทะเบียน และอาจทำให้ผลกระทบของ BV และ NI เปลี่ยนแปลงไป ผลการวิเคราะห์ที่ได้จะยืนยันความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงของ BV NI กับ MVE ดังจะแสดงในตารางที่ 4.4

ตารางที่ 4.4 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ ที่ 2

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \epsilon_{it}$$

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Square Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.957 ^a	.916	.916	31,098.649	.916	3,788.756	3	1,040	.000	2.218

a. Predictors: (Constant), TA, BV, NI

b. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

ANOVA ^a						
Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Regression	10,992,613,215,396.008	3	3,664,204,405,132.002	3,788.756	.000 ^b
1	Residual	1,005,811,053,752.574	1,040	967,126,013.224		
	Total	11,998,424,269,148.582	1,043			

a. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

b. Predictors: (Constant), TA, BV, NI

Model	Coefficients ^a										
	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics		
	B	Std. Error	Beta			Zero-order	Partial	Part	Tolerance	VIF	
	(Constant)	3,401.071	1,023.778		3.322	.001					
1	BV	.457	.009	.765	51.833	.000	.947	.849	.465	.370	2.702
	NI	1.324	.313	.425	4.237	.000	.833	.130	.038	.092	10.814
	TA	.074	.019	.108	3.832	.000	.813	.118	.034	.102	9.818

a. Dependent Variable: MVE (หน่วย: ล้านบาท)

ตารางที่ 4.4 ซึ่งให้เห็นว่าค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ (R^2) มีค่าเพิ่มขึ้นเล็กน้อย โดยมีค่าเท่ากับ .916 (92%) ค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.218 และค่านัยสำคัญทางสถิติของค่าสถิติ F ในตาราง ANOVA ยังคงเท่ากับ .000 แสดงว่า BV NI และ TA มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ MVE ตามที่กำหนดไว้ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ BV NI TA ที่ปรากฏในตารางข้างต้นมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าเท่ากับ .457 1.324 และ .074 ตามลำดับ และมีค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 ทั้ง BV NI และ MVE แสดงว่า การเปลี่ยนแปลงใน MVE จะเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับการเปลี่ยนแปลงใน BV NI และ TA โดยการเปลี่ยนแปลงของ NI จะมี

ผลกระทบต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของนักลงทุนมากกว่า BV เนื่องจากมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยมากกว่า สำหรับ TA จะมีผลกระทบต่อการตัดสินใจน้อยมาก เนื่องจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเท่ากับ .074 ซึ่งน้อยมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ NI มีความสัมพันธ์กับ TA สูงมาก โดยพิจารณาจากค่า VIF ของ NI มีค่าเท่ากับ 10.814 เมื่อเปรียบเทียบกับ VIF ของ NI ในตารางที่ 4.3 จะเห็นว่ามีค่าสูงขึ้นอย่างมาก จากความสัมพันธ์ระหว่าง NI กับ TA ซึ่งมีค่าสูงอาจทำให้ไม่จำเป็นที่จะต้องนำ TA มาใช้เป็นตัวแปรควบคุม

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 1 และที่ 2 ข้างต้น แสดงให้เห็นว่าทั้งมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ เป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน ดังนั้น เพื่อที่จะตรวจสอบผลของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการวัดมูลค่าสินทรัพย์และหนี้สิน ในการทดสอบขั้นต่อไปจึงนำรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเพิ่มลงในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่ 3 โดยจะพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม (FV effect) ความมีนัยสำคัญของค่าดังกล่าว ดังแสดงในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.5 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 3

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 NI_{it} + \beta_3 TA_{it} + \beta_4 FV \text{ effect}_{it} + \epsilon_{it}$$

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics					Durbin-Watson
					R Change	F Change	df1	df2	Sig. F Change	
1	.959 ^a	.919	.919	30,555.962	.919	2,952.966	4	1,039	.000	2.250

a. Predictors: (Constant), FV effect, BV, TA, NI

b. Dependent Variable: MVE

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1	Regression	11,028,344,465,267.580	4	2,757,086,116,316.895	2,952.966	.000 ^b
	Residual	970,079,803,881.003	1,039	933,666,798.731		
	Total	11,998,424,269,148.582	1,043			

a. Dependent Variable: MVE

b. Predictors: (Constant), FV effect, BV, TA, NI

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients	t	Sig.	Correlations			Collinearity Statistics	
	B	Std. Error				Beta	Zero-order	Partial	Part	Tolerance
	(Constant)	3,422.710	1,005.919		3.403	.001				
BV	.466	.009	.781	53.006	.000	.947	.854	.468	.358	2.793
1 NI	1.003	.311	.095	3.219	.001	.833	.099	.028	.090	11.124
TA	.055	.019	.081	2.902	.004	.813	.090	.026	.099	10.056
FV effect	-3.616	.584	-.070	-6.186	.000	-.489	-.188	-.055	.601	1.663

a. Dependent Variable: MVE

ตารางที่ 4.5 พบว่าค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ (R^2) มีเพิ่มขึ้นเล็กน้อย คือเท่ากับ .919 (92%) เมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอย ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 1 และที่ 2 ผลการทดสอบความแปรปรวนได้ให้ค่านัยสำคัญของสถิติทดสอบ F เท่ากับ .000 โดยค่า Durbin -Watson เท่ากับ 2.250 แสดงให้เห็นว่า BV NI TA และ FV effect มีความสัมพันธ์เชิง

เส้นตรงกับ MVE ตามที่กำหนดไว้ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 3 แสดงว่า BV NI TA และ FV effect มีความสัมพันธ์กับ MVE จึงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน MVE

นอกจากนี้ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ BV NI TA ที่ปรากฏในตารางข้างต้นมีค่าเป็นบวก โดยมีค่าเท่ากับ .466 1.003 .055 และ -3.616 ตามลำดับ แต่ในส่วนของ FV effect มีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเป็นลบ และค่านัยสำคัญทางสถิติเท่ากับ .000 .001 .004 และ .000 ตามลำดับ แสดงว่าในบริษัทจดทะเบียนที่มี BV และ NI สูงขึ้น MVE จะสูงขึ้นเช่นกัน ซึ่งตรงกันข้ามกับผลกระทบของ FV effect ที่มีต่อ MVE กล่าวคือ หากบริษัทจดทะเบียนมี FV effect สูงขึ้น จะทำให้ MVE ลดลง กล่าวคือนักลงทุนอาจจะพอใจที่จะลงทุนในบริษัทจดทะเบียนที่มี FV effect เป็นจำนวนน้อยกว่า โดยมี TA เป็นตัวแปรควบคุม และยังคงส่งผลต่อ MVE ในส่วนของความสัมพันธ์ระหว่าง NI และ TA ซึ่งพิจารณามีค่า VIF อยู่ในช่วง 11.124 และ 10.056 ซึ่งหมายความว่า NI และ TA มีความสัมพันธ์กันสูง และยังมี การเปลี่ยนแปลงเป็นไปในทิศทางเดียวกับ

จากผลการทดสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงตามตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 3 กล่าวได้ว่ามูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ ราคาบัญชีของสินทรัพย์รวม และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมต่างเป็นข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียน จึงเป็นข้อมูลสำคัญที่นักลงทุนใช้ในการพิจารณาตัดสินใจลงทุน โดยการเปลี่ยนแปลงของ กำไรสุทธิ จะมีผลกระทบต่อ การตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์มากกว่ามูลค่าตามบัญชี มูลค่าตามบัญชีของสินทรัพย์รวม และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม อย่างไรก็ตาม นักลงทุนก็ยังให้ความสนใจกับผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม

ในการวิเคราะห์ ขึ้นต่อไป จะเป็นตรวจสอบผลกระทบของมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ของมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ โดยไม่มีการนำราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมมาเป็นตัวแปรควบคุมตามเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้น โดยใช้ตัวแปรหุ่น (Dummy Variable) เพื่อแยกช่วงเวลาของการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) เป็นก่อนที่จะมีการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ซึ่งหมายถึงช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2559-2560 และหลังการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ซึ่งหมายถึงช่วงระยะเวลาตั้งแต่ปี 2561-2562 โดยกำหนดให้มีค่าเท่ากับ 0 หากเป็นช่วงเวลาก่อน และเท่ากับ 1 สำหรับช่วงเวลาหลัง การเพิ่มตัวแปรหุ่นลงในตัวแบบจำลอง

ความสัมพันธ์ที่ 4 จะแสดงอยู่ในพจน์ของตัวแปรผลกระทบร่วม หากสัมพันธ์กับความถดถอยของผลกระทบร่วมมีค่าเป็นบวก แสดงว่าภายหลังการใช้ มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะให้มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม มีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญเพิ่มขึ้น ในทางตรงข้ามหากมีค่าเป็นลบ แสดงว่าความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญลดลง การวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุในขั้นนี้ จะใช้ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 4 ผลการวิเคราะห์แสดงในตารางที่ 4.6

ตารางที่ 4.6 ผลการวิเคราะห์การถดถอยเชิงพหุ ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 4

$$MVE_{it} = \beta_0 + \beta_1 BV_{it} + \beta_2 (BV_{it} * Y_{it}) + \beta_3 NI_{it} + \beta_4 (NI_{it} * Y_{it}) + \beta_5 FV \text{ effect}_{it} + \beta_6 (FV \text{ effect}_{it} * Y_{it}) + \epsilon_{it}$$

Model	R	R Square	Adjusted R Square	Std. Error of the Estimate	Change Statistics				Durbin-Watson	
					R Square Change	F Change	df1	df2		Sig. F Change
1	.967 ^a	0.935	0.935	27,413.02	0.935	2,488.26	6	1,037	0	2.345

a. Predictors: (Constant), FV effect*year, BV, BV*Year, FV effect, NI*Year, NI

b. Dependent Variable: MVE

ANOVA^a

Model		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
	Regression	11219146358856.5	6	1869857726476.09	2488.255	.000 ^b
1	Residual	779277910291.987	1037	751473394.689		
	Total	11998424269148.5	1043			

a. Dependent Variable: MVE

b. Predictors: (Constant), FV effect*year, BV, BV*Year, FV effect, NI*Year, NI

Coefficients^a

Model	Unstandardized Coefficients		Standardized Coefficients		t	Sig.	Collinearity Statistics	
	B	Std. Error	Beta				Tolerance	VIF
	(Constant)	2526.937	900.877					2.805
	BV	.591	.012	.991	49.915	.000	.159	6.293
	BV*Year	-.164	.016	-.176	-10.186	.000	.211	4.747
1	NI	-.861	.247	-.081	-3.486	.001	.115	8.683
	NI*Year	3.682	.335	.241	10.99	.000	.130	7.667
	FV effect	-2.047	.651	-.040	-3.143	.002	.390	2.564
	FV effect*year	-4.854	1.121	-.058	-4.329	.000	.353	2.833

a. Dependent Variable: MVE

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า ค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ (R^2) มีค่าสูงถึง .935 (94%) มี เมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอย ตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 1 ที่ 2 และที่ 3 ผลการทดสอบความแปรปรวนได้ให้ค่านัยสำคัญของสถิติทดสอบ F เท่ากับ .000 โดยค่า Durbin-Watson เท่ากับ 2.345 แสดงให้เห็นว่า BV NI TA และ FV effect ยังคงมีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงกับ MVE ตามที่กำหนดไว้ในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ 4 แสดงว่า BV NI TA และ FV

effect มีความสัมพันธ์กับ MVE จึงสามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นใน MVE ตามขนาดของสัมประสิทธิ์ความถดถอยของตัวแปรทั้งหมด ดังนี้

ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ BV ยังคงมีค่าบวก เช่นเดียวกับที่ปรากฏในตารางที่ 4.4 มีค่า โดยมีค่าเพิ่มขึ้นจากเดิมเป็น .591 อย่างไรก็ตามในการเปรียบเทียบผลกระทบของ BV ที่มีต่อ MVE ในช่วงก่อนและหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่า ยุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะพิจารณาที่สัมประสิทธิ์ความถดถอยของผลกระทบร่วมระหว่าง BV กับ Y ซึ่งพบว่ามีค่าเป็นลบเท่ากับ .164 แสดงว่า ผลกระทบของ BV ที่มีต่อ MVE ในช่วงหลังการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่า ยุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินดังกล่าว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ NI มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมจะเห็นว่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ NI เป็นค่าลบ เท่ากับ -.861 เมื่อเปรียบเทียบกับค่าที่ได้ในตาราง 4.4 ซึ่งมีค่าบวกเท่ากับ 1.003 ในทำนองเดียวกับข้างต้นการเปรียบเทียบผลกระทบของช่วงระยะเวลาก่อนและหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับดังกล่าวจะอยู่ในรูปของผลกระทบร่วมระหว่าง NI กับ Y ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยเป็นบวก แสดงว่า ผลกระทบของ NI ที่มีต่อ MVE ในช่วงหลังการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่า ยุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะมีเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับผลกระทบในช่วงก่อนปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอยของ FV effect ยังคงมีค่าเป็นลบ เช่นเดียวกับที่ปรากฏในตารางที่ 4.4 มีค่า โดยมีลบลดลงจากเดิมเป็น -2.047 ในขณะที่สัมประสิทธิ์ความถดถอยของผลกระทบร่วมระหว่าง FV effect กับ Y มีค่าเป็นลบเท่ากับ -4.854 แสดงว่า ผลกระทบของ FV effect ที่มีต่อ MVE ในช่วงหลังการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่า ยุติธรรม (ปรับปรุง 2560) จะลดลงเมื่อเปรียบเทียบกับก่อนปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าวอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

จากผลการวิเคราะห์ข้างต้น มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ และผลกระทบจากวิธีมูลค่า ยุติธรรม มีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญทั้งในช่วงก่อนและช่วงหลังการปรับปรุงมาตรฐาน

การรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) โดยในช่วงหลังการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว พบว่าผลกระทบของมูลค่าตามบัญชีที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญลดลง เช่นเดียวกันกับผลกระทบทางลบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมที่ลดลงตรงกันข้ามกับผลกระทบของกำไรสุทธิที่มีมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญเพิ่มขึ้น กล่าวได้ว่านักลงทุนให้ความสำคัญกับกำไรสุทธิหรือความสามารถในการทำกำไรมากที่สุดในช่วงหลัง จึงมีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจลงทุน สำหรับการลดลงของผลกระทบทางลบของมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญในช่วงหลัง แสดงให้เห็นว่านักลงทุนอาจให้ความสำคัญลดลง เพราะมีความเห็นว่าผลกระทบเหล่านี้จะไม่มีผลกระทบต่อกระแสเงินสดในอนาคต

บทที่ 5

สรุปผลและข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของงานวิจัยฉบับนี้คือเพื่อศึกษาผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม (FV effect) ที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) ของมูลค่าตามบัญชี (BV) กำไรสุทธิ (NI) โดยแบ่งช่วงเวลาที่ศึกษาเปรียบเทียบเป็นก่อน (ปี 2559-2560) และหลัง (ปี 2561-2562) จากการบังคับใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ในการวิจัยฉบับนี้ใช้ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Source) โดยได้เก็บรวบรวมข้อมูลจากระบบข้อมูลการซื้อขายหลักทรัพย์และข้อมูลทางการเงินของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ปี 2559-2562 รวมจำนวน 4 ปี มีจำนวน เท่ากับ 261 บริษัท มีข้อมูลทั้งหมดเท่ากับ 1,044 ข้อมูล ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ในการอธิบายลักษณะแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลางของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งมีความสัมพันธ์กันตามตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 4 และการวิเคราะห์ความสัมพันธ์และการถดถอยเชิงพหุ ในการตรวจสอบขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่ มูลค่าตามบัญชี (BV) กำไรสุทธิ (NI) และตัวแปรตาม ได้แก่ มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (MVE) โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์แห่งการตัดสินใจ (R^2) ค่าสถิติทดสอบ F ที่ได้จากการทดสอบความแปรปรวน (ANOVA) และผลการทดสอบค่าสัมประสิทธิ์ความถดถอย (β) ที่ช่วงความเชื่อมั่น 95 %

ต่อไปนี้จะกล่าวถึงสรุปผลการวิจัยและอภิปรายผลการวิจัย ที่ได้จากการวิเคราะห์ในบทที่ 4 รวมทั้งการให้ข้อเสนอแนะตามประโยชน์ที่คาดว่าจะได้

5.1 สรุปผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์การกระจายและแนวโน้มเข้าสู่ส่วนกลาง พบว่าในช่วงระยะเวลาตั้งแต่ ปี 2559 -2562 พบว่า มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ มีการกระจายสูงมากโดยมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 33,883.64 56,012.02 และ 1,782.51 ตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 107,255.59 179,729.87 และ 10,131.73 ตามลำดับ สำหรับผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรม ซึ่งในงานวิจัยหมายถึงรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะไม่ถูกจัดประเภทรายการใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน ซึ่งเกิดจากการวัดมูลค่าตามวิธีมูลค่ายุติธรรม พบว่ามีการกระจายสูงเช่นกัน โดยส่วนใหญ่เป็นผลขาดทุนมากกว่าผลกำไร โดยมีค่าเฉลี่ย -175.18 และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 2,087.27

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตามบัญชี กำไรสุทธิ กับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ มีความสัมพันธ์ทางบวกโดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ .947 และ .833 ตามลำดับ สำหรับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม ซึ่งเป็นตัวแปรควบคุมในตัวแบบจำลองความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญสูงมากเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .813 นอกจากนี้ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมยังมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ สูงมากเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .768 และ .947 ตามลำดับ ในส่วนของผลกระทบจากมูลค่ายุติธรรม พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญซึ่งไม่สูงมากหากเปรียบเทียบกับผลกระทบของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -.489 และมีความสัมพันธ์ทางลบกับมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ซึ่งไม่สูงมากเช่นกัน โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -.399 และ -.606 นอกจากนี้ยังพบว่ามีความสัมพันธ์ทางลบกับราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม ซึ่งมีขนาดความสัมพันธ์ใกล้เคียงกับกำไรสุทธิ โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ -.608

ผลการตรวจสอบความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ โดยมีราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเป็นตัวแปรควบคุม พบว่ามูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ มีความเกี่ยวข้องกันกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ โดยสามารถอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญได้ 92% ซึ่งทั้งสองข้อมูลนี้จะมีผลกระทบทางบวกต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ช่วงความเชื่อมั่น 95% โดยที่กำไรสุทธิมีผลกระทบมากกว่ามูลค่าตามบัญชี แสดงว่าในการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย นักลงทุนจะให้ความสำคัญต่อข้อมูลทางบัญชีทั้งสองชุด คือ กำไรสุทธิ และมูลค่า

ตามบัญชี โดยให้ความสำคัญต่อกำไรสุทธิมากกว่ามูลค่าตามบัญชี นอกจากนี้ราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวม ยังเป็นข้อมูลที่มีความสัมพันธ์และผลกระทบทางบวกต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญอย่างมีนัยสำคัญเช่นเดียวกัน แต่ว่ามีผลกระทบทางบวกน้อยกว่าข้อมูลทางบัญชีทั้งสองชุดดังกล่าว และไม่ได้ส่งผลให้ความสามารถในการอธิบายความแปรปรวนของมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม ทั้งนี้เนื่องจากมีความสัมพันธ์กับกำไรสุทธิสูงมาก โดยพิจารณาจากค่า VIF ของกำไรสุทธิที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเมื่อเพิ่มราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมเข้าไปในตัวแทนจำลองความสัมพันธ์ที่ 2 ดังนั้นในการเปรียบเทียบผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี กับกำไรสุทธิ จึงนำราคาตามบัญชีของสินทรัพย์รวมออกจากตัวแทนความสัมพันธ์

การตรวจสอบผลกระทบจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรม พบว่า มีความสัมพันธ์และส่งผลกระทบต่อผลทางลบกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในช่วงความเชื่อมั่น 95% หมายความว่าเมื่อผลกระทบของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมมีจำนวนเพิ่มขึ้น มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญจะลดลง จึงกล่าวได้ว่านักลงทุนให้ความสนใจกับผลกระทบจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการตัดสินใจลงทุน แต่ผู้บริหารจดทะเบียนมีการรายงานผลกระทบจากการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมเป็นจำนวนมาก นักลงทุนจะไม่ตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทนั้น จึงมีผลให้มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทลดลง อย่างไรก็ตามเมื่อผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมมีผลต่อการตัดสินใจลงทุน ในช่วงระยะเวลาก่อนที่จะมีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม ฉบับปรับปรุงในปี 2560 ซึ่งมีประเด็นการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญในเรื่องของนิยามของมูลค่ายุติธรรม และวิธีการวัดมูลค่ายุติธรรม รวมทั้งการเปิดเผยข้อมูลที่สำคัญเกี่ยวกับการเทคนิคการวัด และลำดับขั้นมูลค่ายุติธรรมที่วัดได้ ทำให้การวัดมูลค่ายุติธรรมมีความถูกต้องและเป็นมาตรฐานเดียวกันมากขึ้น ซึ่งส่งผลทำให้รายงานทางการเงินสามารถให้ข้อมูลที่มีความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจมากขึ้น ดังนั้นในช่วงระยะเวลาหลังจากที่มีใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ดังกล่าว ความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของข้อมูลมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ จึงมีความเป็นไปได้ที่จะแตกต่างกันกับในช่วงก่อน

จากผลการทดสอบความแตกต่างของความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของข้อมูลมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ระหว่างช่วงระยะเวลาก่อนและหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) พบว่าความสัมพันธ์และ

ผลกระทบของมูลค่าตามบัญชีที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญในช่วงระยะเวลาหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ลดลงจากช่วงระยะเวลาก่อนใช้ ในส่วนของกำไรสุทธิพบว่าความสัมพันธ์และผลกระทบของกำไรสุทธิที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญในช่วงระยะเวลาหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาก่อนใช้ นอกจากนี้ผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมพบว่าความสัมพันธ์และผลกระทบของผลกระทบจากวิธีมูลค่ายุติธรรมที่มีต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ในช่วงระยะเวลาหลังใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) เพิ่มขึ้นจากช่วงระยะเวลาก่อนใช้

จากสรุปผลการวิจัยข้างต้น จึงกล่าวได้ว่าการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560) ทำให้ความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของบริษัทจดทะเบียนเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม โดยในช่วงระยะเวลาหลังการใช้มาตรฐานฉบับดังกล่าว นักลงทุนให้ความสำคัญต่อกำไรสุทธิของกิจการมากขึ้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะวิธีมูลค่ายุติธรรมส่งผลต่อการวัดกำไรทางบัญชีที่สามารถสะท้อนมูลค่าทางเศรษฐกิจของกิจการได้มากขึ้น การเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมที่รับรู้เป็นกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่ไม่จัดประเภทรายการใหม่ มาคำนวณรวมเป็นกำไรขาดทุนสำหรับปี เป็นองค์ประกอบอื่นของส่วนของผู้ถือหุ้นที่ไม่เกิดจากผู้ถือหุ้นซึ่งไม่มีผลต่อกระแสเงินสดในอนาคต ดังนั้นนักลงทุนจึงให้ความสำคัญลดลงกว่าในช่วงระยะเวลาก่อนใช้มาตรฐานฉบับดังกล่าว

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยที่ได้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ของความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของ Ohlson (1995), Cardamone et al. (2012) และ Bepari et al. (2013) แม้ว่าการใช้ตัวแปรอิสระที่ใช้ในงานวิจัยเหล่านี้จะเป็นมูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญ และกำไรต่อหุ้น และตัวแปรตามจะเป็นราคาตลาดต่อหุ้นของหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียน แต่เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามตัวแบบจำลองความสัมพันธ์ที่ใช้ในการตรวจสอบ ยังคงแสดงถึงความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงที่มีความหมายสอดคล้องกันกับงานวิจัยฉบับนี้ ในการเปรียบเทียบความเกี่ยวข้องในมูลค่าดังกล่าวซึ่งให้ผลว่าภายหลังที่มีการปฏิบัติตามมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม ในปี 2561 และต่อมาในปี 2562 ความ

เกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชีลดลงแต่ของกำไรสุทธิเพิ่มขึ้น การเปลี่ยนแปลงในขนาดของความสัมพันธ์ในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญย่อมแสดงถึงการให้ความสำคัญต่อข้อมูลทางบัญชีทั้งสองชุด ได้แก่ มูลค่าตามบัญชีต่อหุ้นสามัญ และกำไรสุทธิ เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนประโยชน์ของการใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานการรายงานฉบับปรับปรุงที่ทำให้กำไรสุทธิทางบัญชีที่รายงานมีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญมากขึ้น ตามแนวคิดของการวัดกำไรทางธุรกิจและเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ที่ประสงค์ให้ข้อมูลที่รายงานในงบการเงินเป็นประโยชน์ต่อการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ โดยการให้ใช้วิธีมูลค่ายุติธรรมในการวัดมูลค่าเชิงเศรษฐกิจของสินทรัพย์และหนี้สินที่เปลี่ยนแปลงไปในระหว่างปี ยังผลให้เกิดรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นซึ่งแยกแสดงรายการโดยไม่นำไปรวมคำนวณกับกำไรสุทธิ เพื่อให้นักลงทุนสามารถประเมินความสามารถในการทำกำไรและผลตอบแทนจากการลงทุนได้ชัดเจนขึ้น จากผลการวิจัยในอดีตพบว่ารายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ซึ่งเป็นผลกระทบทางจากวิธีวัดมูลค่ายุติธรรมมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ (ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์, 2545) ซึ่งแสดงให้เห็นว่านักลงทุนได้ให้ความสำคัญต่อกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเช่นกัน แม้ว่าจะไม่รวมคำนวณในกำไรหรือขาดทุนสุทธิสำหรับปีก็ตาม แต่รายการดังกล่าวจะมีผลต่อส่วนของผู้ถือหุ้น กล่าวคืออาจจะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นรวมเปลี่ยนแปลง โดยอาจจะเพิ่มขึ้นหรือลดลงอันเป็นผลจากการเปลี่ยนแปลงในมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน และมีผลต่ออัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น

5.3 ข้อเสนอแนะการวิจัย

5.3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

ผลการวิจัยนี้เป็นหลักฐานเชิงประจักษ์ที่สนับสนุนการใช้ข้อมูลทางการบัญชีในการตัดสินใจลงทุน โดยเฉพาะข้อมูลกำไรสุทธิ และมูลค่าตามบัญชี ที่มีความเกี่ยวข้องกับมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ ดังนั้นนักลงทุนควรใช้ข้อมูลดังกล่าวประกอบการตัดสินใจลงทุนในหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และควรให้ความสนใจต่อรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่จะไม่ถูกจัดประเภทใหม่เข้าไปในกำไรหรือขาดทุน ซึ่งมีผลให้มูลค่าตลาดของหุ้นสามัญเปลี่ยนแปลงลดลง หากรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จที่รายงานนั้นมีเป็นจำนวนมาก นักลงทุนควรพิจารณาถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นกับส่วนของผู้ถือหุ้น ทั้งนี้เพราะรายการกำไรขาดทุน

เบ็ดเสร็จอื่นจะทำให้ส่วนของผู้ถือหุ้นลดลงถ้ารายการดังกล่าวเป็นผลขาดทุนสุทธิ ในทางตรงข้าม หากรายการดังกล่าวเป็นผลกำไรสุทธิจะส่งผลให้ส่วนของผู้ถือหุ้นเพิ่มขึ้น ซึ่งส่งผลต่อไปยังอัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้น หมายความว่านักลงทุนที่ใช้อัตราผลตอบแทนต่อส่วนของผู้ถือหุ้นในการตัดสินใจต้องระมัดระวังในการใช้ข้อมูลดังกล่าว เนื่องจากได้รับผลกระทบจากรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น ดังนั้นการใช้ข้อมูลกำไรสุทธิ กับมูลค่าตามบัญชี จะมีความเหมาะสมมากกว่าโดยเฉพาะในช่วงหลังจากที่มีการใช้มาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม (ปรับปรุง 2560)

5.3.2 ข้อเสนอแนะสำหรับการพัฒนาประเด็นการวิจัยเกี่ยวกับวิธีมูลค่ายุติธรรมในอนาคต

ผลการวิจัยที่ได้แสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์และผลกระทบของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่น โดยที่ไม่ได้จำแนกเป็นรายการผลกำไร หรือรายการผลขาดทุน ซึ่งอาจจะส่งผลต่อมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ และความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิแตกต่างกัน ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปซึ่งต่อยอดจากผลการวิจัยนี้ การตรวจสอบผลกระทบของรายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นที่มีมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญ และความเกี่ยวข้องในมูลค่าตลาดของหุ้นสามัญของมูลค่าตามบัญชี และกำไรสุทธิ ระหว่างกรณีที่รายการกำไรขาดทุนเบ็ดเสร็จอื่นเป็นรายการผลกำไร และรายการผลขาดทุน เพื่อให้การอธิบายมีความชัดเจนมากขึ้น และเป็นประโยชน์ต่อนักลงทุนในการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจลงทุนมากขึ้น ทั้งนี้ประเด็นการวิจัยดังกล่าวสามารถวิเคราะห์เชิงเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มประชากรเป้าหมายที่เป็นบริษัทจดทะเบียนในตลาดเอ็ม เอ ไอ กับตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

5.4 ข้อจำกัดในการศึกษา

การศึกษางานวิจัยฉบับนี้ เป็นการศึกษาถึงผลกระทบที่เกิดจากการใช้มูลค่ายุติธรรม ซึ่งโดยข้อเท็จจริงมาตรฐานการรายงานทางการเงิน ฉบับที่ 13 เรื่อง การวัดมูลค่ายุติธรรม เริ่มใช้ครั้งแรกในปี 2558 (ศิลปพร ศรีจันทพร, 2559) แต่เนื่องจากเป็นปีแรกของการบังคับใช้ จึงอาจมีปัญหาในด้านในทางปฏิบัติเนื่องจากความไม่ชัดเจนในการนำวิธีมูลค่ายุติธรรมไปใช้ในทางปฏิบัติ ในการวัดมูลค่ารายการสินทรัพย์และหนี้สิน และอาจจะยังมีบางบริษัทที่ยังไม่นำไปถือปฏิบัติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงไม่นำข้อมูลปี 2558 มาใช้ในงานวิจัยฉบับนี้ ผู้วิจัยจึงเลือกศึกษาจากข้อมูลที่เกิดขึ้นในปี 2559-2562

เท่านั้น โดยในช่วงระยะเวลาที่เลือกศึกษา มีการปรับปรุงมาตรฐานการรายงานทางการเงินฉบับดังกล่าว ในปี 2560 และประกาศใช้ใหม่ในปี 2561

นอกจากนี้ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง เป็นข้อมูล ณ วันที่ 24 สิงหาคม 2565 รวบรวมจากระบบข้อมูลบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ที่จัดทำขึ้นโดยบริษัท SETSMART มีข้อมูลของงบแสดงฐานะทางการเงินที่สำคัญครบถ้วน มีรอบระยะเวลาบัญชีปกติ คือ เริ่มวันที่ 1 มกราคม ถึงสุด ณ วันที่ 31 ธันวาคม ไม่รวมถึงบริษัทที่เกี่ยวข้องกับ กลุ่มสถาบันการเงิน ธุรกิจการประกันภัย และกองทุนรวมต่าง ๆ หรือมีข้อมูลที่ไม่ครบถ้วน เป็นบริษัทที่ถูกเพิกถอน อยู่ในระหว่างการฟื้นฟูกิจการ ดังนั้นผลการวิจัยที่ได้ จึงนำไปใช้อธิบายได้เฉพาะกับบริษัทที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับบริษัทจดทะเบียนในกลุ่มประชากรเท่านั้น

บรรณานุกรม

- จิตาภรณ์ สีนิจรัฐศักดิ์. (2550). การศึกษามูลค่าทางบัญชีและกำไรทางบัญชีในการอธิบายราคาหลักทรัพย์ของกลุ่มอุตสาหกรรมบริการซึ่งจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี, 10(2), 70-78.
- ณคน พัฒนวิชชกุล. (2555). ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมต่อวิจรรย์ของนักลงทุนทั่วไป (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ดวงพร จันทร์เสียม. (2557). ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมของกิจการที่มีผลการดำเนินงานแตกต่างกันต่อวิจรรย์ของนักลงทุนทั่วไป (Unpublished Independent Study). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. (2565). สืบค้น 24 สิงหาคม 2565, จาก <http://set.rsu.ac.th:8080>
- ทีวี ทวีแสงสกุลไทย. (2561, 10 พฤษภาคม). มาตรฐานการประเมินมูลค่า. กรุงเทพธุรกิจ. สืบค้น จาก <https://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/644597>
- ธกานต์ ชาตวิงศ์. (2560). ทฤษฎีที่ใช้อธิบายงานวิจัยทางบัญชี: จากอดีตถึงอนาคต. วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ, 6(2), 203-212.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. (2554). แนวทางการวัดมูลค่ายุติธรรมตามมาตรฐานการรายงานทางการเงินระหว่างประเทศ ฉบับที่ 13. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- ธิศารัตน์ เล้าอรุณ. (2556). ผลกระทบของการเปิดเผยข้อมูลตามลำดับชั้นมูลค่ายุติธรรมต่อการประเมินความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจของมูลค่ายุติธรรมของเครื่องมือทางการเงิน (Master's thesis). สืบค้นจาก https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/item/dc:103551
- นันทนวล เขียวรัตน์. (2539). ผลกระทบของการประกาศกำไรสุทธิทางบัญชีต่อราคาหลักทรัพย์ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีความแตกต่างในความพร้อมของข้อมูล (Master's thesis). สืบค้นจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช.).
- นันทนวล วิเศษสรรพ. (2555). ความสามารถในการกำหนดราคาหลักทรัพย์จากกำไรสุทธิทางบัญชีของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย กรณีการเปลี่ยนแปลงทางการบัญชีตามมาตรฐานการบัญชี ฉบับที่ 44 (ปรับปรุง 2550) (Unpublished Master's thesis). มหาวิทยาลัยรังสิต, ปทุมธานี.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- นันทนวล วิเศษสรรพ, วัฒนีย์ ร่มมะพร้าว. (2563). ผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนของคุณค่าของรายงานความยั่งยืน การกำกับดูแลกิจการและผลการปฏิบัติทางการเงิน: หลักฐานจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 16(49), 5-22.
- ปัญญา สัมฤทธิ์ประดิษฐ์. (2545). *การศึกษาปัจจัยที่มีผลกระทบต่อความสามารถของกำไรทางบัญชีและมูลค่าตามบัญชีในการใช้อธิบายราคาหลักทรัพย์หุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (Master's thesis). สืบค้นจาก สำนักงานการวิจัยแห่งชาติ (วช).
- ปิยะรัตน์ โปธิย้อย, และสุปรียา คงแสงชู. (2556). ความสัมพันธ์ระหว่างมูลค่าตลาด กับมูลค่าตามบัญชี กำไรต่อหุ้น และกระแสเงินสดจากการดำเนินงานในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยกลุ่ม SET100. ใน *การประชุมวิชาการระดับชาติ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ครั้งที่ 1* (น. 536-545). พระนครศรีอยุธยา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ ศูนย์พระนครศรีอยุธยา.
- พวงเพ็ญ ชูรินทร์. (2552). *ผลกระทบจากการรับรู้และเปิดเผยรายการต่อมูลค่ายุติธรรมของส่วนของผู้ถือหุ้น : กรณีศึกษางบการเงินเฉพาะกิจการและงบการเงินรวมของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย* (Unpublished Master's thesis). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.
- ภัทรกิตติ์ เนตินิยม. (2556). การศึกษาตัวแปรบ่งชี้พัฒนาทางการเงินในหลักทรัพย์จดทะเบียน ซึ่งถูกประกาศให้เป็นหลักทรัพย์ที่มีการแลกเปลี่ยนมือสูง. *วารสารบริหารธุรกิจนิด้า*, 13(11), 12.
- ราชกิจจานุเบกษา.(2560). *ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี*. เล่ม 134 ตอนพิเศษ 236 ง หน้า 10 ประกาศใช้ 5 กรกฎาคม 2560.
- ราชกิจจานุเบกษา.(2560). *ประกาศสภาวิชาชีพบัญชี*. เล่ม 136 ตอนพิเศษ 238 ง หน้า 10 ประกาศใช้ 13 สิงหาคม 2562.
- วิศรุต ศรีบุญนาค, ภาวิณี มะโนวรรณ, และณัฐชานนท์ โกมุตพุดพิงศ์. (2555). การประยุกต์หลักการวัดมูลค่ายุติธรรมในการรับรู้รายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์. *จุฬาลงกรณ์ธุรกิจปริทัศน์*, 34(133), 22-32.
- ศิริกาญจน์ เสงี่ยม, และนันทนวล วิเศษสรรพ. (2562). ความสัมพันธ์ของรายงานเรื่องสำคัญในการตรวจสอบในรายงานผู้สอบบัญชีรับอนุญาตรูปแบบใหม่และราคาตลาดของหลักทรัพย์บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *เศรษฐศาสตร์และบริหารธุรกิจปริทัศน์*, 15(1), 140-153.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (2559). ผู้สอบบัญชีกับการตรวจสอบมูลค่ายุติธรรม. *วารสารวิชาการบริหารธุรกิจ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทย ในพระราชูปถัมภ์ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี*, 5(2), 9-15.
- สภาวิชาชีพบัญชี ในพระบรมราชูปถัมภ์. (2552). *มาตรฐานการบัญชีฉบับที่ 8 เรื่อง นโยบายการบัญชี การเปลี่ยนแปลงประมาณการทางบัญชีและข้อผิดพลาด*. กรุงเทพฯ: ผู้แต่ง.
- สภาวิชาชีพบัญชี. (2558). คู่มืออธิบายกรอบแนวคิดสำหรับการรายงานทางการเงิน. สืบค้นจาก <http://www.fap.or.th/upload/9414/IhJcrKfW69.pdf>
- สุรกิจ คำวงศ์ปิ่น. (2553). การวัดมูลค่ายุติธรรม. *วารสารวิชาชีพบัญชี*, 6(15), 94-105.
- อัมพร เทียงตระกูล. (2552). แนวคิดมูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์และหนี้สิน. *สุทธิปริทัศน์*, 27(74), 107-126.
- Kip, A. (2009). *The effect of fair value accounting on the earnings response coefficient* (Master's thesis, University of Amsterdam). Retrieved from file://C:/Users/MSATER-EN7/Downloads/KIParticleonERC.pdf
- Barth, M. E. (1994). Fair value accounting: Evidence from investment securities and the market valuation of banks. *The Accounting review*, 69, 1-25.
- Barth, M. E., Beaver, W. H., & Landsman, W. R. (2001). The relevance of the value relevance literature for financial accounting standard setting: another view. *Journal of accounting and economics*, 31(1-3), 77-104.
- Bepari, K., Rahman, S. F., & Taher Mollik, A. (2013). Value relevance of earnings and cash flows during the global financial crisis. *Review of Accounting and Finance*, 12(3), 226-251.
- Cardamone, P., Carnevale, C., & Giunta, F. (2012). The value relevance of social reporting: evidence from listed Italian companies. *Journal of Applied Accounting Research*, 13(3), 255-269.
- Chang, J. (1998). *The Decline in Value Relevance of Earnings and Book Values*. USA: Wharton School University of Pennsylvania.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Collins, D. W., Maydew, E. L., & Weiss, I. S. (1997). Changes in the value-relevance of earnings and book values over the past forty years. *Journal of accounting and economics*, 24(1), 39-67.
- Eccher, E. A., Ramesh, K., & Thiagarajan, S. R. (1996). Fair value disclosures by bank holding companies. *Journal of accounting and economics*, 22(1-3), 79-117.
- Fama, E. F. (1970). Efficient capital markets: A review of theory and empirical work. *The journal of Finance*, 25(2), 383-417.
- Feltham, G. A., & Ohlson, J. A. (1996). Uncertainty resolution and the theory of depreciation measurement. *Journal of accounting research*, 34(2), 209-234.
- Francis, J., & Schipper, K. (1999). Have financial statements lost their relevance?. *Journal of accounting Research*, 37(2), 319-352.
- Hodder, L., Hopkins, P., & Schipper, K. (2014). Fair value measurement in financial reporting. *Foundations and Trends in Accounting*, 8(3-4), 143-270.
- Jensen, M. C. (1978). Some anomalous evidence regarding market efficiency. *Journal of financial economics*, 6(2/3), 95-101.
- Jensen, M. C., & Meckling, W. H. (1976). Theory of the firm: Managerial behavior, agency costs and ownership structure. *Journal of financial economics*, 3(4), 305-360.
- Khurana, I. K., & Kim, M. S. (2003). Relative value relevance of historical cost vs. fair value: Evidence from bank holding companies. *Journal of accounting and public policy*, 22(1), 19-42.
- Lev, B. (1989). On the usefulness of earnings and earnings research: Lessons and directions from two decades of empirical research. *Journal of accounting research*, 27, 153-192.
- Lev, B., & Zarowin, P. (1999). The boundaries of financial reporting and how to extend them. *Journal of Accounting research*, 37(2), 353-385.
- Mazboudi, M. (2012). *Accounting choices under IFRS and their effect on over-investment in capital expenditures* (Doctoral dissertation, University of Iowa).
doi:10.17077/etd.sj215cbh

บรรณานุกรม (ต่อ)

- Nelson, K. K. (1996). Fair value accounting for commercial banks: An empirical analysis of SFAS No. 107. *The Accounting Review*, 71(2), 161-182.
- Nwaeze, E. T. (1998). Regulation and the valuation relevance of book value and earnings: Evidence from the United States. *Contemporary Accounting Research*, 15(4), 547-573.
- Ohlson, J. (1989). Accounting earnings, book value, and dividends: The theory of the clean surplus equation (part I). In R. P. Brief & K. V. Peasnell (Eds.), *Clean surplus: A link between accounting and finance* (pp.167-227). UK: Routledge.
- Ohlson, J. A. (1995). Earnings, book values, and dividends in equity valuation. *Contemporary accounting research*, 11(2), 661-687.
- Ross, S. A., Westerfield, R. W., Jaffe, J. F., & Jordan, B. D. (2011). *Core Principles and Applications on Corporate Finance* (3rd ed.). USA: McGraw-Hill.
- Simko, P. J. (1999). Financial instrument fair values and nonfinancial firms. *Journal of Accounting, Auditing & Finance*, 14(3), 247-274.
- Smith, J. P., & Welch, F. R. (1989). Black economic progress after Myrdal. *Journal of economic literature*, 27(2), 519-564.
- Spence, M. (1973). Job market signaling. *The quarterly journal of Economics*, 87(3), 355-374.
- Trajkovska, O. G., Temjanovski, R., & Koleva, B. (2016). Fair value accounting-pros and cons. *Journal of Economics*, 1(2), 1-9.
- Tsitsoni, F., & Markou, D. (2013). *Fair Value Accounting and Earnings Quality: Listed Real Estate Companies in Sweden* (Master's thesis). Retrieved from <http://kau.diva-portal.org/smash/get/diva2:627675/FULLTEXT01.pdf>
- Van Schijndel, R. (2009). *Fair value accounting and pro-cyclicality* (Master's thesis). Retrieved from http://thesis.eur.nl/pub/7694/M766-Schijndelvan_300464.pdf
- Zheng, S. X., & Stangeland, D. A. (2007). IPO underpricing, firm quality, and analyst forecasts. *Financial Management*, 36(2), 1-20.

ภาคผนวก

รายชื่อกลุ่มตัวอย่างของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
จำนวน 261 บริษัท มีข้อมูล 1,040 ข้อมูล ในช่วงระยะเวลา 2559-2562

มหาวิทยาลัยรังสิต Rangsit University

**รายชื่อกลุ่มเกษตรกรและอุตสาหกรรมอาหาร
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	BRR	บริษัท น้ำตาลบุรีรัมย์ จำกัด (มหาชน)
2	CBG	บริษัท การบาวกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
3	CFRESH	บริษัท ซีเฟรชอินดัสตรี จำกัด (มหาชน)
4	CHOTI	บริษัท ห้างเย็น โชติวัฒน์ขนาดใหญ่ จำกัด (มหาชน)
5	CPF	บริษัท เจริญโภคภัณฑ์อาหาร จำกัด (มหาชน)
6	F&D	บริษัท ฟู้ดแอนด์ดีริงส์ จำกัด (มหาชน)
7	HTC	บริษัท หาดทิพย์ จำกัด (มหาชน)
8	ICHI	บริษัท อิชิตัน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
9	KBS	บริษัท น้ำตาลนครบุรี จำกัด (มหาชน)
10	LST	บริษัท ลำสูง (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
11	M	บริษัท เอ็มเค เรสโตรองด์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
12	MALEE	บริษัท มาลีกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
13	MINT	บริษัท ไมเนอร์ อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
14	PB	บริษัท เพอร์ซิเดนซ์ เบเกอรี่ จำกัด (มหาชน)
15	PM	บริษัท พรีเมียร์ มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)
16	PPPM	บริษัท พีพี ไพร้ม จำกัด (มหาชน)
17	PRG	บริษัท ปทุมไรชมิล แอนด์ แกรนารี จำกัด (มหาชน)
18	SAPPE	บริษัท เซ็ปเป้ จำกัด (มหาชน)
19	SAUCE	บริษัท ไทยเทพรส จำกัด (มหาชน)
20	SNP	บริษัท เอส แอนด์ พี ซินดิเคท จำกัด (มหาชน)
21	SORKON	บริษัท ส. ขอนแก่นฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
22	SSF	บริษัท สุรพลฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มเกษตรและอุตสาหกรรมอาหาร
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	SST	บริษัท ทรัพย์ศรีไทย จำกัด (มหาชน)
24	STA	บริษัท ศรีตรังแอ โกรอินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
25	TFG	บริษัท ไทยฟู้ดส์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
26	TIPCO	บริษัท ทิปโก้ฟู้ดส์ จำกัด (มหาชน)
27	TKN	บริษัท เถ้าแก่น้อย ฟู้ดแอนด์มาร์เก็ตติ้ง จำกัด (มหาชน)
28	TRUBB	บริษัท ไทยรับเบอร์ลาเท็กซ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
29	TU	บริษัท ไทยยูเนี่ยน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
30	TVO	บริษัท น้ำมันพืชไทย จำกัด (มหาชน)
31	TWPC	บริษัท ไทยวา จำกัด (มหาชน)
32	UVAN	บริษัท ยูนิวานิชน้ำมันปาล์ม จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มทรัพยากร
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	7UP	บริษัท เซเว่น ยูทิลิตี้ส์ แอนด์ พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)
2	BANPU	บริษัท บ้านปู จำกัด (มหาชน)
3	BCP	บริษัท บางจาก คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
4	BCPG	บริษัท บีซีพีจี จำกัด (มหาชน)
5	BPP	บริษัท บ้านปู เพาเวอร์ จำกัด (มหาชน)
6	CKP	บริษัท ซีเค พาวเวอร์ จำกัด (มหาชน)
7	DEMCO	บริษัท เด็มโก้ จำกัด (มหาชน)
8	EASTW	บริษัท จัดการและพัฒนาทรัพยากรน้ำภาคตะวันออก จำกัด (มหาชน)
9	EGCO	บริษัท ผลิตไฟฟ้า จำกัด (มหาชน)
10	EP	บริษัท อีสเทอร์น พาวเวอร์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
11	ESSO	บริษัท เอสโซ่ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
12	GPSC	บริษัท โกลบอล เพาเวอร์ ซินเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
13	GUNKUL	บริษัท กันกุลเอ็นจิเนียริง จำกัด (มหาชน)
14	IRPC	บริษัท ไออาร์พีซี จำกัด (มหาชน)
15	LANNA	บริษัท ลานนา रिซอร์สเชส จำกัด (มหาชน)
16	MDX	บริษัท เอ็ม ดี เอ็กซ์ จำกัด (มหาชน)
17	PTG	บริษัท พีทีจี เอ็นเนอยี จำกัด (มหาชน)
18	PTT	บริษัท ปตท. จำกัด (มหาชน)
19	PTTEP	บริษัท ปตท. สำรวจและผลิตปิโตรเลียม จำกัด (มหาชน)
20	RATCH	บริษัท ราช กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
21	SCG	บริษัท สหโคเจน (ชลบุรี) จำกัด (มหาชน)
22	SGP	บริษัท สยามแก๊ส แอนด์ ปิโตรเคมีคัลส์ จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มทรัพยากร
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	SOLAR	บริษัท โซลาร์ตรอน จำกัด (มหาชน)
24	SPCG	บริษัท เอสพีซีจี จำกัด (มหาชน)
25	SPRC	บริษัท สตาร์ ปิโตรเลียม รีไฟน์นิ่ง จำกัด (มหาชน)
26	SUPER	บริษัท ซุปเปอร์ เอนเนอร์ยี คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
27	SUSCO	บริษัท ซัสโก้ จำกัด (มหาชน)
28	TCC	บริษัท ไทย แคปปิตอล คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
29	TOP	บริษัท ไทยออยล์ จำกัด (มหาชน)
30	TSE	บริษัท ไทย โซลาร์ เอ็นเนอร์ยี จำกัด (มหาชน)
31	TTW	บริษัท ทีทีดับบลิว จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มเทคโนโลยี
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	ALT	บริษัท เอแอลที เทเลคอม จำกัด (มหาชน)
2	CCET	บริษัท แคล-คอมพ์ อีเล็กทรอนิกส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
3	DELTA	บริษัทเดลต้า อีเลคโทรนิคส์ (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
4	DTAC	บริษัท โทเทิล แอ็ลชีส คอมมูนิเคชั่น จำกัด (มหาชน)
5	FORTH	บริษัท ฟอर्थ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
6	HANA	บริษัท ฮานา ไมโครอิเล็กทรอนิกส์ จำกัด (มหาชน)
7	INET	บริษัท อินเทอร์เน็ตประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
8	INTUCH	บริษัท อินทัช โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
9	JMART	บริษัท เจ มาร์ท จำกัด (มหาชน)
10	KCE	บริษัท เคซีอี อีเลคโทรนิคส์ จำกัด (มหาชน)
11	MFEC	บริษัท เอ็ม เอฟ อี ซี จำกัด (มหาชน)
12	MSC	บริษัท เมโทรซิสเต็มส์คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
13	PT	บริษัท พรีเมียร์ เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
14	SAMART	บริษัท สามารถคอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
15	SAMTEL	บริษัท สามารถเทลคอม จำกัด (มหาชน)
16	SDC	บริษัท สามารถ ดิจิตอล จำกัด (มหาชน)
17	SVI	บริษัท เอสวีไอ จำกัด (มหาชน)
18	SYNEX	บริษัท ซินเน็ค (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
19	TEAM	บริษัท ทีมพีซีชั่น จำกัด (มหาชน)
20	THCOM	บริษัท ไทยคม จำกัด (มหาชน)
21	TRUE	บริษัท ทรู คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
22	TWZ	บริษัท ทีดับบลิวแซด คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มบริการ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	AAV	บริษัท เอเชีย เอวิเอชั่น จำกัด (มหาชน)
2	AHC	บริษัท โรงพยาบาลเอกชล จำกัด (มหาชน)
3	AQUA	บริษัท อควา คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
4	AS	บริษัท เอเชียซอฟต์แวร์ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
5	ASIA	บริษัท เอเชียไฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
6	B	บริษัท บี จิสติกส์ จำกัด (มหาชน)
7	BA	บริษัท การบินกรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
8	BCH	บริษัท บางกอก เซน ฮอสปิทอล จำกัด (มหาชน)
9	BDMS	บริษัท กรุงเทพดุสิตเวชการ จำกัด (มหาชน)
10	BEC	บริษัท บีอีซี เวิลด์ จำกัด (มหาชน)
11	BEM	บริษัท ทางด่วนและรถไฟฟ้ากรุงเทพ จำกัด (มหาชน)
12	BH	บริษัท โรงพยาบาลบำรุงราษฎร์ จำกัด (มหาชน)
13	BJC	บริษัท เบอร์ลี่ ยุคเกอร์ จำกัด (มหาชน)
14	BWG	บริษัท เบตเตอร์ เวิลด์ กรีน จำกัด (มหาชน)
15	CENTEL	บริษัท โรงแรมเซ็นทรัลพลาซ่า จำกัด (มหาชน)
16	CMR	บริษัท เชียงใหม่รามธุรกิจการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
17	CPALL	บริษัท ซีพี ออลล์ จำกัด (มหาชน)
18	CSR	บริษัท เทพธานีกรีทา จำกัด (มหาชน)
19	CSS	บริษัท คอมมิวนิเคชั่น แอนด์ ซิสเต็มส์ โซลูชั่น จำกัด (มหาชน)
20	EKH	บริษัท เอกชัยการแพทย์ จำกัด (มหาชน)
21	ERW	บริษัท ดี เอร่าวัน กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
22	FE	บริษัท ฟาร์อีสท์ เฟมไลน์ ดีดีบี จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มบริการ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	FN	บริษัท เอฟเอ็น แฟคตอรี เอ๊าท์เลท จำกัด (มหาชน)
24	GENCO	บริษัทบริหารและพัฒนาเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม จำกัด(มหาชน)
25	GLOBAL	บริษัท สยามโกลบอลเฮาส์ จำกัด (มหาชน)
26	GRAMMY	บริษัท จีเอ็มเอ็ม แกรมมี่ จำกัด (มหาชน)
27	HMPRO	บริษัท โฮม โปรดักส์ เซ็นเตอร์ จำกัด (มหาชน)
28	JWD	บริษัท เจดับเบิลยูดี อินโฟโลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)
29	KAMART	บริษัท คาร์มาร์ท จำกัด (มหาชน)
30	KWC	บริษัท กรุงเทพโสภณ จำกัด (มหาชน)
31	LOXLEY	บริษัท ล็อกซ์เลย์ จำกัด (มหาชน)
32	LRH	บริษัท ลาภูนารีสปอร์ต แอนด์ โฮเทล จำกัด (มหาชน)
33	MAJOR	บริษัท เมเจอร์ ซินีเพล็กซ์ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
34	MAKRO	บริษัท สยามแม็คโคร จำกัด (มหาชน)
35	M-CHAI	บริษัท โรงพยาบาลมหาชัย จำกัด (มหาชน)
36	MEGA	บริษัท เมก้าไลฟ์ไชนเอนซ์ จำกัด (มหาชน)
37	MIDA	บริษัท ไมด้า แอสเซ็ท จำกัด (มหาชน)
38	MONO	บริษัท โมโน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
39	MPIC	บริษัท เอ็ม พิคเจอร์ส เ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
40	NTV	บริษัท โรงพยาบาลนนทเวช จำกัด (มหาชน)
41	OHTL	บริษัท โอเอชทีแอล จำกัด (มหาชน)
42	PLANB	บริษัท แพลน บี มีเดีย จำกัด (มหาชน)
43	POST	บริษัท บางกอก โพสต์ จำกัด (มหาชน)
44	PRAKIT	บริษัท ประกิต โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มบริการ
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
45	PRINC	บริษัท พรินซิเพิล แคปิตอล จำกัด (มหาชน)
46	PSL	บริษัท พีริเชียส ชิปปิ้ง จำกัด (มหาชน)
47	RAM	บริษัท โรงพยาบาลรามคำแหง จำกัด (มหาชน)
48	RCL	บริษัท อาร์ ซี แอล จำกัด (มหาชน)
49	RJH	บริษัท โรงพยาบาลราชธานี จำกัด (มหาชน)
50	SE-ED	บริษัท ซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน)
51	SHANG	บริษัท แชนกรี-ลา โฮเต็ล จำกัด (มหาชน)
52	SINGER	บริษัท ซิงเกอร์ประเทศไทย จำกัด (มหาชน)
53	SPI	บริษัท สหพัฒนาอินเตอร์โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
54	SVH	บริษัท สมิตีเวช จำกัด (มหาชน)
55	TH	บริษัท ตงฮั่ว โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
56	THAI	บริษัท การบินไทย จำกัด (มหาชน)
57	TKS	บริษัท ที.เค.เอส. เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
58	TSTE	บริษัท ไทยซูการ์ เทอร์มิเนล จำกัด (มหาชน)
59	TTA	บริษัท โทรีเซนไทย เอเยนต์ชีส์ จำกัด (มหาชน)
60	VIBHA	บริษัท โรงพยาบาลวิภาวดี จำกัด (มหาชน)
61	WAVE	บริษัท เวฟ เอ็นเตอร์เทนเมนท์ จำกัด (มหาชน)
62	WICE	บริษัท ไวส์ โลจิสติกส์ จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	AH	บริษัท อابیโก ไฮเทค จำกัด (มหาชน)
2	ALUCON	บริษัท อลูคอน จำกัด (มหาชน)
3	AMC	บริษัท เอเชีย เมทัล จำกัด (มหาชน)
4	ASEFA	บริษัท อาซิฟา จำกัด (มหาชน)
5	CEN	บริษัท แคปิตอล เอ็นจิเนียริ่ง เน็ตเวิร์ค จำกัด (มหาชน)
6	CTW	บริษัท จรุงไทยไวร์แอนด์เคเบิล จำกัด (มหาชน)
7	CWT	บริษัท ชัยวัฒนา แทนเนอรี่ กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
8	EASON	บริษัท อีซัน แอนด์ โค จำกัด (มหาชน)
9	GIFT	บริษัท แกรททิทูด อินฟินิท จำกัด (มหาชน)
10	GLOCON	บริษัท โกลบอล คอนซูเมอร์ จำกัด (มหาชน)
11	GYT	บริษัท กู๊ดเยียร์(ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)
12	HFT	บริษัท ฮิวฟง รับเบอร์ (ไทยแลนด์) จำกัด (มหาชน)
13	HTECH	บริษัท แอสเซี่ยน เทคโนโลยี จำกัด (มหาชน)
14	IVL	บริษัท อินโดรามา เวนเจอร์ส จำกัด (มหาชน)
15	KKC	บริษัท กุลธรเคอร์บี้ จำกัด (มหาชน)
16	MCS	บริษัท เอ็ม.ซี.เอส.สตีล จำกัด (มหาชน)
17	MILL	บริษัท มิลล์คอน สตีล จำกัด (มหาชน)
18	PATO	บริษัท พาโตเคมีอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
19	PCSGH	บริษัท พี.ซี.เอส.แมชชีน กรุ๊ปโฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
20	PK	บริษัท พัฒน์กล จำกัด (มหาชน)
21	PMTA	บริษัท พีเอ็ม โทริเซน เอเชีย โฮลดิ้งส์ จำกัด (มหาชน)
22	PTTGC	บริษัท พีทีที โกลบอล เคมิคอล จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มสินค้าอุตสาหกรรม
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	SAM	บริษัท สามชัย สตีล อินดัสทรี จำกัด (มหาชน)
24	SITHAI	บริษัท ศรีไทยซูเปอร์แวร์ จำกัด (มหาชน)
25	SMIT	บริษัท สหมิตรเครื่องกล จำกัด (มหาชน)
26	SPACK	บริษัท เอส. แพ็ค แอนด์ ฟรีนซ์ จำกัด (มหาชน)
27	SPG	บริษัท สยามภัณฑ์กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
28	SSSC	บริษัท ศูนย์บริการเหล็กสยาม จำกัด (มหาชน)
29	STARK	บริษัท สตาร์ค คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
30	SUTHA	บริษัท สุธากัญจน์ จำกัด (มหาชน)
31	TCCC	บริษัท ไทยเซ็นทรัลเคมี จำกัด (มหาชน)
32	TCOAT	บริษัท อุตสาหกรรมผ้าเคลือบพลาสติกไทย จำกัด (มหาชน)
33	THE	บริษัท เดอะ สตีล จำกัด (มหาชน)
34	THIP	บริษัท ทานตะวันอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
35	TMD	บริษัท อุตสาหกรรมถังโลหะไทย จำกัด (มหาชน)
36	TNPC	บริษัท ไทยนามพลาสติกส์ จำกัด (มหาชน)
37	TPBI	บริษัท ทีพีบีไอ จำกัด (มหาชน)
38	TWP	บริษัท ไทยไวร์โปรดักท์ จำกัด (มหาชน)
39	TYCN	บริษัท ไทยคูน เวิลด์ไวด์ กรุ๊ป (ประเทศไทย) จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	B52	บริษัท บี-52 แคปิตอล จำกัด (มหาชน)
2	BTNC	บริษัท บุตคินิวซีตี จำกัด (มหาชน)
3	CPL	บริษัท ซีพีแอล กรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
4	DTCI	บริษัท ดี.ที.ซี.อินเตอร์สตีส์ จำกัด (มหาชน)
5	FANCY	บริษัท แฟนซีวูด อินเตอร์สตีส์ จำกัด (มหาชน)
6	ICC	บริษัท ไอ.ซี.ซี. อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
7	JCT	บริษัท แจกเจียอุตสาหกรรม (ไทย) จำกัด (มหาชน)
8	L&E	บริษัท ไลท์ติ้ง แอนด์ อีควิปเมนต์ จำกัด (มหาชน)
9	MODERN	บริษัท โมเดิร์นฟาร์มกรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
10	NC	บริษัท นิวซีตี (กรุงเทพฯ) จำกัด (มหาชน)
11	OCC	บริษัท โอ ซี ซี จำกัด (มหาชน)
12	OGC	บริษัท โอเชียนกลาส จำกัด (มหาชน)
13	PAF	บริษัท แพนเอเชียฟูดแวร์ จำกัด (มหาชน)
14	PDJ	บริษัท แพรนด้า จิวเวลรี่ จำกัด (มหาชน)
15	PG	บริษัท ประชาอาภรณ์ จำกัด (มหาชน)
16	ROCK	บริษัท ร็อกเวธ จำกัด (มหาชน)
17	S&J	บ.เอส แอนด์ เจ อินเตอร์เนชั่นแนล เอนเตอร์ไพรส์ จำกัด (มหาชน)
18	SABINA	บริษัท ซาบีน่า จำกัด (มหาชน)
19	SAWANG	บริษัท สว่างเอ็กซ์พอร์ต จำกัด (มหาชน)
20	SIAM	บริษัท สยามสตีลอินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
21	SUC	บริษัท สหยูเนี่ยน จำกัด (มหาชน)
22	TNL	บริษัท ธนูลักษณ์ จำกัด (มหาชน)

รายชื่อกลุ่มสินค้าอุปโภคบริโภค
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	TOG	บริษัท ไทยออปติคอลล กะรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
24	UT	บริษัท ยูเนี่ยนอุตสาหกรรมสิ่งทอ จำกัด (มหาชน)
25	WACOAL	บริษัท ไทยวาโก้ จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
1	AMATA	บริษัท อมตะ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
2	AMATAV	บริษัท อมตะ วิเอ็น จำกัด (มหาชน)
3	ANAN	บริษัท อนันดา ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
4	APCS	บริษัท เอเชีย ฟริไซซ์ จำกัด (มหาชน)
5	APEX	บริษัท เอเพ็กซ์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
6	CCP	บริษัท ผลิตภัณฑ์คอนกรีตชลบุรี จำกัด (มหาชน)
7	CGD	บริษัท คันทรี กรุ๊ป ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
8	CI	บริษัท ซาญอิสสระ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
9	CK	บริษัท ช.การช่าง จำกัด (มหาชน)
10	CNT	บริษัท คริสเตียนีและนิลเสน (ไทย) จำกัด (มหาชน)
11	CPN	บริษัท เซ็นทรัลพัฒนา จำกัด (มหาชน)
12	GEL	บริษัท เจนเนอรัล เอนจิเนียริง จำกัด (มหาชน)
13	ITD	บริษัท อิตาลีเยน ไทย ดีเวลลอปเม้นต์ จำกัด (มหาชน)
14	JCK	บริษัท เจซีเค อินเตอร์เนชั่นแนล จำกัด (มหาชน)
15	LALIN	บริษัท ลลิล พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)
16	LH	บริษัท แลนด์เอนด์เฮ้าส์ จำกัด (มหาชน)
17	LPN	บริษัท แอล.พี.เอ็น.ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
18	MBK	บริษัท เอ็ม บี เค จำกัด (มหาชน)
19	MJD	บริษัท เมเจอร์ ดีเวลลอปเม้นท์ จำกัด (มหาชน)
20	NUSA	บริษัท อนุสาศิริ จำกัด (มหาชน)
21	NWR	บริษัทเนาวรัตน์พัฒนาการ จำกัด (มหาชน)
22	ORI	บริษัท อริจิ้น พร็อพเพอร์ตี้ จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
23	PF	บริษัท พร็อพเพอร์ตี้ เพอร์เฟก จำกัด (มหาชน)
24	PRECHA	บริษัท ปรีชากรุ๊ป จำกัด (มหาชน)
25	PSH	บริษัท พุกยา โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
26	QH	บริษัท ควอลิตี้เฮาส์ จำกัด (มหาชน)
27	RML	บริษัท ไรมอน แลนด์ จำกัด (มหาชน)
28	ROJNA	บริษัท สวนอุตสาหกรรมโรจนะ จำกัด (มหาชน)
29	SAMCO	บริษัท สัมมากร จำกัด (มหาชน)
30	SCC	บริษัท ปูนซิเมนต์ไทย จำกัด (มหาชน)
31	SCCC	บริษัท ปูนซิเมนต์นครหลวง จำกัด (มหาชน)
32	SCP	บริษัท ทักษิณคอนกรีต จำกัด (มหาชน)
33	SEAFCO	บริษัท ซีฟโก้ จำกัด (มหาชน)
34	SIRI	บริษัท แอสสิริ จำกัด (มหาชน)
35	SPALI	บริษัท สุภาลัย จำกัด (มหาชน)
36	SRICHA	บริษัท ศรีราชาคอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
37	STEC	บริษัท ซีโน-ไทย เอ็นจิเนียริงแอนด์คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
38	STPI	บริษัท เอสทีพี แอนด์ ไอ จำกัด (มหาชน)
39	SYNTEC	บริษัท ซินเท็ค คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)
40	TASCO	บริษัท ทีปโก้แอสฟัลท์ จำกัด (มหาชน)
41	TCMC	บริษัท ทีซีเอ็ม คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
42	TPIPL	บริษัท ทีพีไอ โพลีน จำกัด (มหาชน)
43	TPOLY	บริษัท ไทยโพลีคอนส์ จำกัด (มหาชน)
44	TRC	บริษัท ทีอาร์ซี คอนสตรัคชั่น จำกัด (มหาชน)

**รายชื่อกลุ่มอสังหาริมทรัพย์และก่อสร้าง
ของบริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ต่อ)**

ลำดับ	หลักทรัพย์	บริษัท
45	TRITN	บริษัท ไทรทัน โฮลดิ้ง จำกัด (มหาชน)
46	TTCL	บริษัท ทีทีซีแอล จำกัด (มหาชน)
47	U	บริษัท ยู ซีดี จำกัด (มหาชน)
48	UMI	บริษัท สหโมเสคอุตสาหกรรม จำกัด (มหาชน)
49	WHA	บริษัท ดับบลิวเอชเอ คอร์ปอเรชั่น จำกัด (มหาชน)
50	WIN	บริษัท สวนอุตสาหกรรม วินโคสท์ จำกัด (มหาชน)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นิรดาภัก วรสินธุ์
วัน เดือน ปีเกิด	12 ตุลาคม 2529
สถานที่เกิด	จังหวัดมหาสารคาม ประเทศไทย
ประวัติการศึกษา	มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปริญญาบัญชีบัณฑิต สาขาวิชาบัญชี, 2551 มหาวิทยาลัยรังสิต ปริญญาบัญชีมหาบัณฑิต, 2565
ที่อยู่ปัจจุบัน	39/165 หมู่ที่ 10 ตำบลลาดสวาย อำเภอลำลูกกา จังหวัด ปทุมธานี 12150

